

Podnebno ogledalo 2021

Stavbe

Končno poročilo

Poročilo Stavbe je tretji zvezek Podnebnega ogledala 2021, pripravljenega v okviru priprave strokovnih podlag za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb. Projekt izvaja Institut »Jožef Stefan«, Center za energetska učinkovitost (IJS-CEU), s podizvajalci: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), PNZ svetovanje projektiranje, d. o. o., in Gozdarski inštitut Slovenije (GIS). Projekt je financiran iz Sklada za podnebne spremembe. Poročilo Stavbe pripravlja IJS-CEU.

PROJEKTNA NALOGA:

Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb

ŠT- POGODBE:

2550-21-311019

NAROČNIK:

Ministrstvo za okolje in prostor

KOORDINATOR NAROČNIKA:

mag. Mateja Pitako

KOORDINATOR IZVAJALCA:

mag. Stane Merše

ŠT. POROČILA

IJS-DP-13615

DATUM:

29. september 2021

AVTORJI:

mag. Barbara Petelin Visočnik

mag. Damir Staničić

Marko Đorić, *univ. dipl. inž. el.*

dr. Gašper Stegnar, *vsi IJS*

Ana Marija Udovič, *za IJS*

Vsebina

UVOD	4
1 POVZETEK	6
1.1 PREGLED STANJA – EMISIJE TGP	6
1.2 PREGLED STANJA – KAZALCI ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV	7
1.3 PRIPOROČILA.....	11
2 KAZALCI	18
2.1 [PO6_STAVBE] FINANČNI VZVOD SPODBUD V JAVNEM SEKTORJU	20
2.2 [PO7_STAVBE] ZMANJŠANJE EMISIJE CO ₂ Z UKREPI V JAVNEM SEKTORJU.....	24
2.3 [PO8_STAVBE] POVRŠINA ENERGETSKO SANIRANIH STAVB V JAVNEM SEKTORJU.....	30
2.4 [PO9_STAVBE] INTENZIVNOST CO ₂ V KOMERCIALNEM IN INSTITUCIONALNEM SEKTORJU	35
2.5 [PO10_STAVBE] IZBOLJŠANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI V STANOVANJSKEM SEKTORJU.....	39
2.6 [PO11_STAVBE] SPECIFIČNE EMISIJE CO ₂ V STANOVANJSKEM SEKTORJU.....	45
2.7 [PO12_STAVBE] DELEŽ OVE V RABI GORIV V ŠIROKI RABI.....	49
3 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV	53
3.1 SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH NA SPLOŠNO.....	56
3.2 SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH V GOSPODINJSTVIH	66
3.3 SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH JAVNEGA SEKTORJA	89
4 OZNAKE, SLIKE IN TABELE	105
4.1 SEZNAM OZNAK IN KRATIC	105
4.2 SEZNAM SLIK	106
4.3 SEZNAM TABEL	107

Uvod

Podnebno ogledalo 2021 je dokument, v katerem so predstavljene glavne ugotovitve spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) za leto 2020. Pripravljene strokovne podlage vključujejo tudi vse elemente vsebine, potrebne za pripravo **Petega letnega poročila o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (v nadaljevanju OP TGP)**, kot so ti opredeljeni v samem OP TGP¹. Metodologija za pripravo Podnebnega ogledala je bila razvita v okviru projekta LIFE Podnebna pot 2050².

Podnebno ogledalo sestavlja več zvezkov:

- **Zvezek 0: Povzetek za odločanje**, kjer so izpostavljena glavna priporočila za izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP iz OP TGP;
- **Zvezek 1: Ocena doseganja ciljev**, v katerem so povzete vse glavne ugotovitve glede doseganja ciljev na področjih zmanjševanja emisij TGP ter povečevanja energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije (OVE) v bruto rabi končne energije. Vključeni so tudi pregled financiranja izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP, prikaz kazalcev in kvalitativnih ocen glede doseganja njihovih ciljev in dolgoročnega obvladovanja emisij ter energetske-podnebni cilji do leta 2030;
- **Zvezek 2: Promet**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju prometa. Pregled vključuje tudi analizo kazalcev izvajanja OP TGP za leto 2018, pregled izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v letu 2019 in priporočila za njihovo izvajanje v prihodnjem letu;
- **Zvezek 3: Stavbe**, v katerem je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju stavb. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot *Zvezek 2*;
- **Zvezek 4: Kmetijstvo**, ki vključuje celovit prikaz stanja na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju kmetijstva. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot *Zvezka 2 in 3*;
- **Zvezek 5: Ostali sektorji**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorjih industrija neETS – raba goriv in procesne emisije, energetika neETS, odpadki ter raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF);
- **Zvezek 6: Večsektorski ukrepi**, v katerem je prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP z ukrepi, ki so namenjeni več sektorjem. Vključena so področja zelene gospodarske rasti, usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije ter ostalih večsektorskih ukrepov.

1 Operativni program ukrepov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020, Vlada Republike Slovenije, 2014.

2 LIFE ClimatePath2050 (Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target), <https://www.podnebnapot2050.si/>.

Pričujoči dokument je **Zvezek 3: Stavbe**. V njem so povzeti:

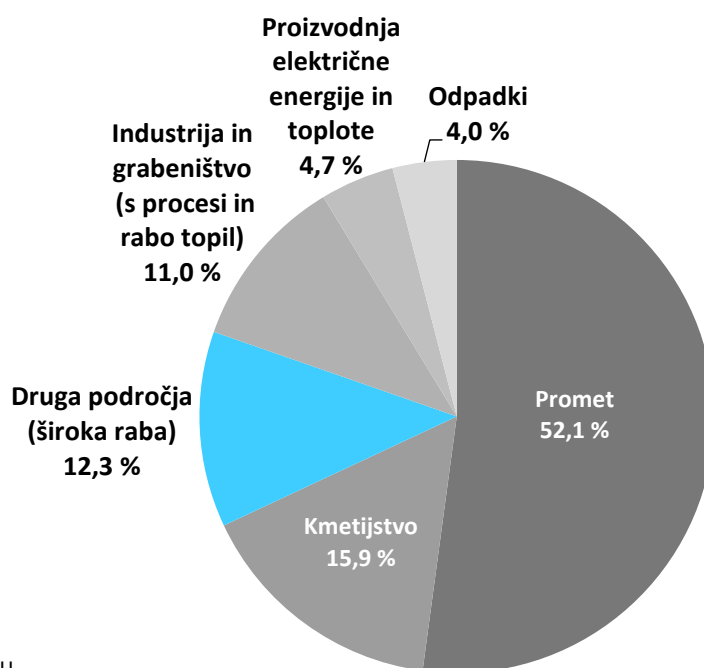
- **Pregled stanja v stavbah**, v katerem so vključeni pregled stanja na področju emisij TGP, pregled kazalcev za spremljanje izvajanja ukrepov in glavna priporočila za izboljšanje izvajanja obstoječih ukrepov.
- **Pregled letnih kazalcev OP TGP**, ki vključuje analizo kazalcev za spremljanje izvajanja OP TGP v stavbah za leto 2019.
- **Pregled izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij TGP v stavbah iz OP TGP**, kjer so za stavbe na splošno ter stavbe v gospodinjstvih in javnem sektorju povzete glavne ugotovitve spremljanja izvajanja instrumentov iz OP TGP v letu 2020 ter njihovo predvideno izvajanje v obdobju 2021–2022.

1 Povzetek

Cilj je zmanjšanje emisij TGP v sektorju stavb za 53 % do leta 2020 glede na leto 2005, za kar bosta potrebni celovita energetska prenova stavb, ki je v prvi vrsti tudi ukrep za večjo gospodarsko rast, in nadaljnja zamenjava kurilnega olja z nizkoogljimi viri energije.

1.1 Pregled stanja – emisije TGP

Raba goriv v široki rabi (v gospodinjstvih, kmetijstvu³ in storitvenih dejavnostih) je v letu 2019 k emisijam neETS prispevala 12,3 % (Slika 1). Ta delež se je od leta 2005 zmanjšal za 10,7 odstotnih točk, od leta 2011 pa za 5,7 odstotnih točk. Glede na leto 2018 so se emisije zmanjšale za 1,3 %. V obdobju 2005–2019 so se emisije v široki rabi zmanjšale najbolj med vsemi sektorji, in sicer za 50,6 % oz. za 1.367 kt CO₂ ekv (Slika 2), kar je posledica investicij v izboljšanje toplotnih lastnosti stavb in drugih ukrepov učinkovite rabe energije ter tudi zamenjave kurilnega olja z nizkoogljimi viri energije.

Vir: IJS-CEU

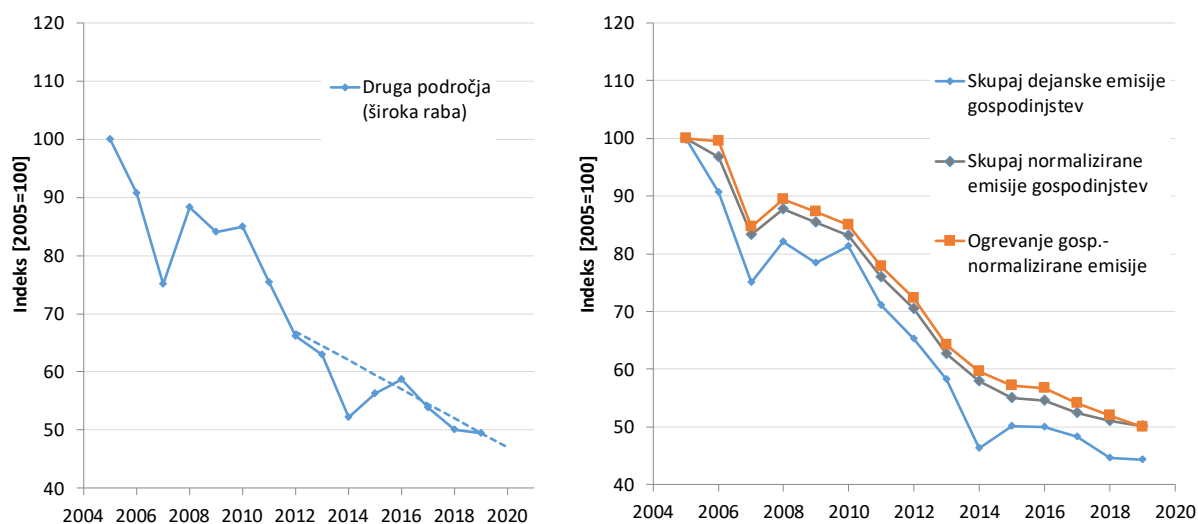
Slika 1: Delež emisij neETS v sektorju druga področja (široka raba) v letu 2019

V emisije na področju stavb so vključene emisije iz rabe goriv v gospodinjstvih s 7-odstotnim deležem v skupnih emisijah TGP po Odločbi 406/2009/ES in emisije iz rabe goriv v institucionalnem in komercialnem sektorju s 3,1-odstotnim deležem v letu 2019. **Skupaj so stavbe torej predstavljale 10,1 % vseh emisij neETS.** Večina emisij nastaja pri rabi goriv za ogrevanje stavb, zato so emisije v posameznem letu odvisne tudi od podnebnih razmer. V letih **2015 in 2016 je v stavbah sicer prišlo do povečanja emisij za skupaj 15,6 %, v letih**

³ Gre za kmetijsko mehanizacijo, raba goriv na družinskih kmetijah je všteta pri rabi goriv v gospodinjstvih, raba goriv v večjih kmetijskih podjetjih pa pri rabi goriv v storitvenih dejavnostih.

2017 in 2018 pa so se emisije ponovno znatno zmanjšale (za 9,9 % oz. 10 % v primerjavi z letom prej) in **v letu 2019 ostale skoraj nespremenjene** v primerjavi z letom 2018.

Normalizirane vrednosti emisij glede na povprečno zimo kažejo na stabilen trend zmanjševanja v zadnjem obdobju, z izjemo leta 2016, vendar pa se je zmanjševanje emisij upočasnilo, kar je ilustrirano na sliki za podsektor rabe goriv v gospodinjstvih (Slika 2 desno). Da bi dosegli ambiciozno zastavljen indikativni sektorski cilj, bo potrebno zagotoviti kontinuiteto izvajanja in intenziviranje ukrepov v tem sektorju.

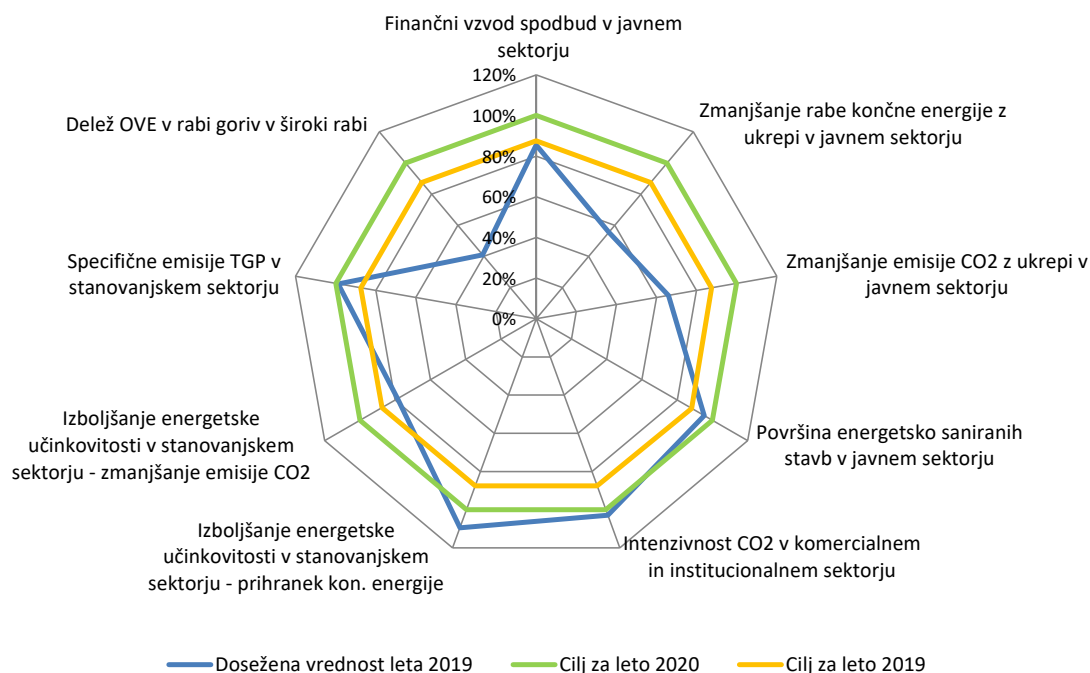
Vir: IJS-CEU

Slika 2: Levo: gibanje emisij v široki rabi v obdobju 2005–2019 glede na indikativni sektorski cilj. Desno: gibanje emisij v gospodinjstvih, in sicer dejanskih in normaliziranih glede na povprečno zimo. Posebej so prikazane normalizirane emisije iz rabe goriv za ogrevanje (Vir: IJS-CEU)

1.2 Pregled stanja – kazalci za spremljanje izvajanja ukrepov

V OP TGP je za spremljanje izvajanja ukrepov v stavbah definiranih 9 kazalcev z opredeljenimi ciljnimi vrednostmi za leto 2020, in sicer 4 kazalci za javni sektor, 3 kazalci za stanovanjski sektor ter 2 splošna kazalca – intenzivnost CO₂ v storitvenih dejavnostih in delež OVE v široki rabi. Ker je dekompozicijska analiza, pripravljena v okviru projekta vzpostavitve spremljanja izvajanja OP TGP, pokazala, da na zmanjšanje emisij v stavbah najbolj vplivata zamenjava goriv z drugimi viri energije in izboljšave energetske učinkovitosti stavb, je za doseganje ciljev OP TGP na tem področju bistvenega pomena spodbujanje izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE. Leta 2019 so na področju stavb štiri kazalci kazali na ugoden razvoj, vrednosti petih kazalcev pa so za letnimi indikativnimi ciljnimi vrednostmi zaostajale (Slika 3). V primerjavi z letom prej je dodatno začel za indikativno ciljno vrednostjo zaostajati še kazalec finančnega vzvoda spodbud v javnem sektorju.

Vir: IJS-CEU

Slika 3: Dosežene vrednosti kazalcev na področju stavb, prikazane glede na letne ciljne vrednosti v opazovanem letu 2019 in glede na ciljne vrednosti v letu 2020. Prikazane so relativne vrednosti kot odstotek potrebnega napredka v obdobju 2012–2020. (Vir: IJS-CEU)

1.2.1 Javni sektor

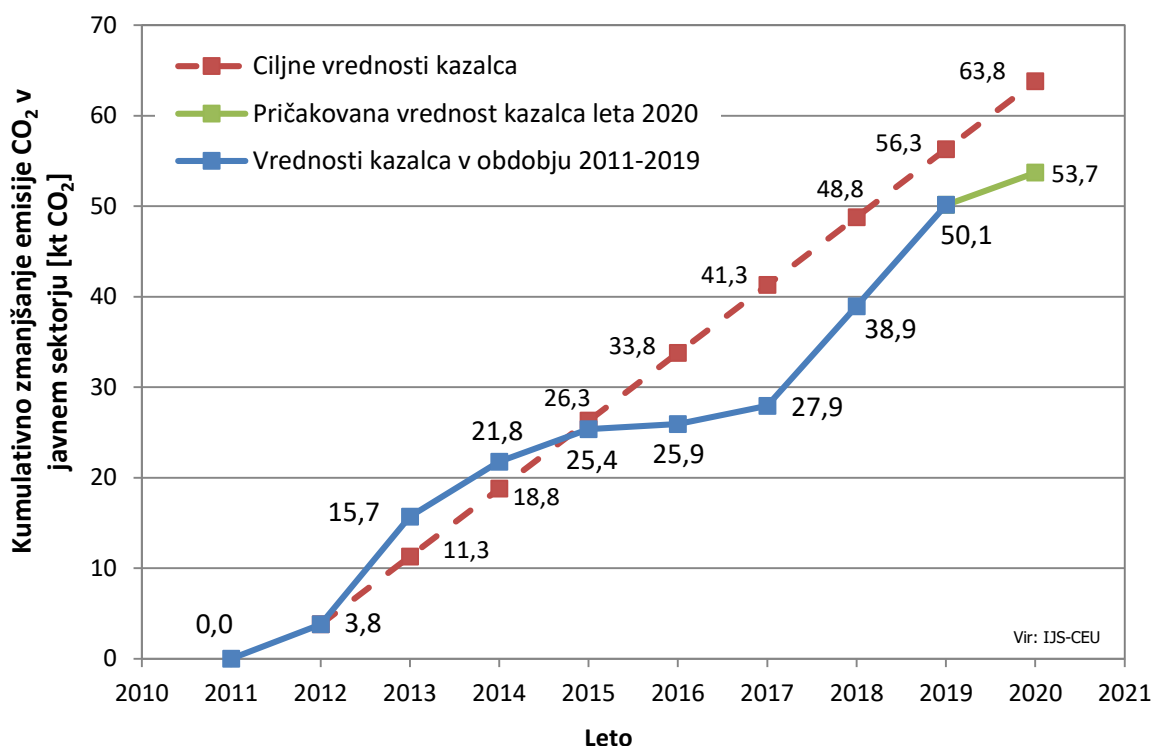
Izvajanje ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju je pomembno tako zaradi pomena zgleada javnega sektorja kot tudi vpliva izvedenih ukrepov na javne finance. Do leta 2019 je bilo doseženo kumulativno zmanjšanje rabe končne energije za 202 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa za 50 kt (Slika 4). **Za indikativno letno ciljno vrednostjo je kumulativno zmanjšanje rabe končne energije leta 2019 zaostajalo za 26 %, kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ pa za 11 %, kar je oboje nekoliko manj kot leto prej.** Po trenutno dostopnih podatkih, bo kumulativno dosežen prihranek energije leta 2020 znašal 217 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa 54 kt. **Ciljni vrednosti leta 2020 tako ne bosta doseženi, kar je v veliki meri posledica premajhne intenzivnosti vlaganj v obdobju 2015–2017.** S cilji iz OP EKP⁴ do leta 2023, ti so bili leta 2021 s 6. spremembo OP EKP že drugič znižani, je izvajanje energetske prenove javnih stavb zaenkrat skladno.

Skupna vrednost površine celovito energetske saniranih javnih stavb se je do leta 2019 povečala na 1,71 milijona m² površin. Leta 2020 naj bi vrednost dosegla 1,84 milijona m² površin, s čimer bo ciljna vrednost za to leto za 3 % presežena. Za doseganje sektorskega cilja zmanjšanja emisij TGP iz OP TGP je treba hkrati s tem kazalcem nujno upoštevati tudi ugotovitve pri kazalcih, ki spremljata zmanjšanje emisije CO₂ in prihranek končne energije, dosežena z izvedbo ukrepov v javnem sektorju, ki kažejo na to, da bo treba **energetsko**

4 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, Vlada Republike Slovenije, november 2014.

pre novo stavb bolj usmerjati v celovite prenove. Te zaradi svoje zahtevnosti, še posebej pri stavbah kulturne dediščine in drugih posebnih skupinah stavb, zahtevajo večja vlaganja.

Tako zaradi doseganja ciljev iz OP EKP, kot tudi zaradi doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisije CO₂ do leta 2030, pa tudi prehoda v podnebno nevtralno družbo do leta 2050, je treba pri energetski prenovi javnih stavb neprestano zagotavljati ustrezno intenzivnost vlaganj. Glede na dobre izkušnje iz te in prejšnje finančne perspektive (OP EKP in OP ROPI), je potrebno za izvajanje teh naložb tudi v prihodnje **ohraniti kontinuiteto spodbujanja z nepovratnimi sredstvi, obseg del obstoječe projektne pisarne pa nadgraditi z nalogami sistemskega pospeševalca projektov energetske prenove javnih stavb in jo temu primerno kadrovsko okrepiti.**

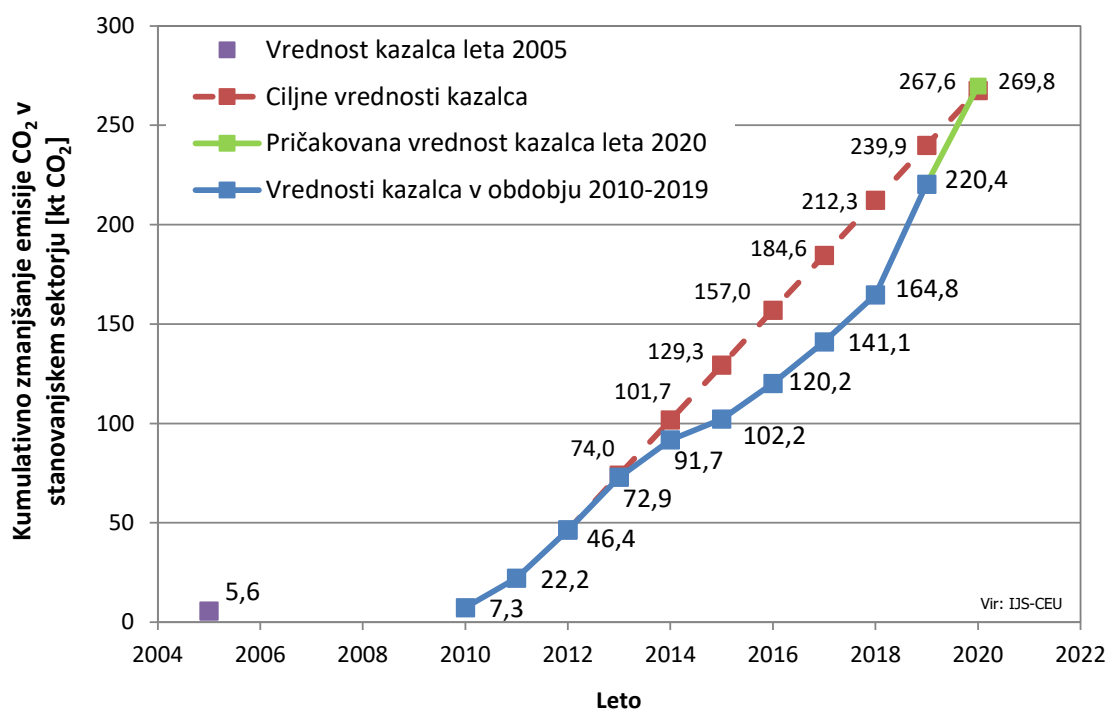
Slika 4: Kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Finančni vzvod spodbud, ki so bile izplačane za izvedbo naložb v URE in izrabo OVE v javnem sektorju leta 2019, je znašal **37 evro centov nepovratnih sredstev za 1 evro investicije, kar je slabe 3 evro centov manj kot leto prej.** K izboljšanju finančnega vzvoda je pripomoglo predvsem povečevanje vrednosti sredstev, ki jih javnemu sektorju namenja Eko sklad. Zaradi njih se bo finančni vzvod leta 2020 predvidoma še nekoliko znižal, in sicer na 34 evro centov nepovratnih sredstev za 1 evro investicije, s čimer bo za ciljno vrednostjo za to leto zaostajal za približno 1 evro cent.

1.2.2 Stanovanjski sektor

Kumulativni prihranek končne energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju je do leta 2019 znašal 1.506 GWh, kumulativno zmanjšanje emisije

CO₂ pa 220 kt⁵ (Slika 5). Obseg nepovratnih sredstev, ki jih je Eko sklad namenil ukrepom URE in OVE leta 2019, je znašal 38,7 milijonov evrov in je bil glede na leto prej večji za kar 60 % ter hkrati tudi daleč najvišji v obdobju 2011–2019. Kumulativni prihranek končne energije je bil leta 2019 19 % nad indikativno letno ciljno vrednostjo, **kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ pa je za indikativnim letnim ciljnim prihrankom zaostajalo za 19 kt ali 8 %**. Finančni vzvod za izplačana sredstva Eko sklada, namenjena gospodinjstvom, je leta 2019 ostal na enaki ravni kot leto prej in je znašal 21 evro centov nepovratne spodbude za 1 evro investicije. Dosežen prihranek energije se je pri tem zmanjšal s 6,9 na 6,2 kWh na evro izplačane spodbude, doseženo zmanjšanje emisije CO₂ pa se je z 1 povečalo na 1,3 kg CO₂ na evro izplačane spodbude⁶.

Slika 5: Kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Prihranki energije, doseženi s spodbudami Eko sklada za izvajanje ukrepov v gospodinjstvih, javnem sektorju, gospodarstvu in prometu, so leta 2019 skupaj znašali 272 GWh⁷ in s tem prvič preseгли načrtovane v AN URE⁸. Ciljni prihranek Eko sklada je bil presežen tudi leta

5 Zmanjšanje emisije CO₂ je bilo v letih 2015 in 2016 za nekatere ukrepe Eko sklada ocenjeno. V izračunih od vključno leta 2016 dalje niso več upoštevani učinki kreditov Eko sklada.

6 Na učinkovitost spodbud vplivata višina spodbud, struktura izvedenih ukrepov, pa tudi stanje pred izvedbo ukrepov, še zlasti morebitna zamenjava goriva pri vgradnji različnih naprav za ogrevanje. Med letoma 2018 in 2019 se je nekoliko spremenila struktura izvedenih ukrepov, in sicer v korist ukrepov za izrabo OVE, kar je skupaj z več emisijsko ugodnimi zamenjavami prvotnih goriv pripomoglo k povečanju doseženega zmanjšanja emisije CO₂ na evro izplačane spodbude. Obenem je bilo izplačanih več spodbud ukrepom, ki so nepovratna sredstva prejeli v okviru javnih pozivov od vključno leta 2018 dalje, ko je prišlo do zvišanja povprečnih spodbud za kurilne naprave na lesno biomaso (KNLB) in toplotne črpalke (TČ), kar je prispevalo k zmanjšanju doseženega prihranka energije na evro izplačane spodbude.

7 Učinki energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET, niso všteti.

8 Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2014–2020 (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2020_sprejet_maj_2015.pdf) in Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (oboje AN URE) (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2017-2020_final.pdf)

2020. Po trenutno dostopnih podatkih bosta ciljni vrednosti tako za kumulativni prihranek končne energije kot tudi za kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ leta 2020 predvidoma doseženi.

Glede na ambicioznost ciljev do leta 2030, predvideno je 20-odstotno zmanjšanje rabe energije v stavbah, je **od leta 2021 dalje treba zagotoviti ustrezno intenzivnost izvajanja ukrepov v gospodinjstvih** v skladu z načrtovanim obsegom iz *Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)*⁹. V NEPNu je načrtovano tudi zmanjšanje emisije CO₂ v stavbah do leta 2030 za 70 % v primerjavi z letom 2005, zato je **treba zagotoviti tudi izboljšanje podatkov, ki se nanašajo na ta cilj**.

Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju so leta 2019 znašale 8,9 kg CO₂ ekv/m². S tem so bile 2 % nižje kot leto prej in 6 % pod indikativno letno ciljno vrednostjo. Kazalec še vedno sledi cilju, vendar se je njegovo zmanjševanje upočasnilo. Da bo cilj leta 2020 dosežen, bo treba specifične emisije še malenkost zmanjšati, in sicer za manj kot 1 %.

1.2.3 Delež OVE in intenzivnost CO₂ v storitvenih dejavnostih

Spremljamo tudi intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju in delež OVE v široki rabi (gospodinjstva, storitvene dejavnosti in kmetijstvo).

Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju, ki meri, koliko emisij CO₂ se v tem sektorju sprosti na evro dodane vrednosti, **se je leta 2019 še nekoliko zmanjšala**, in sicer na 31,8 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅, kar je 7 % oz. 2,3 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅ pod indikativnim letnim ciljem. Ker se energetska statistika za ta sektor izračunava kot razlika med skupno rabo energije in rabo energije v vseh drugih sektorjih, je kazalec grob, kar otežuje razlago medletnih sprememb.

Delež OVE v rabi goriv v široki rabi se je leta 2019 v primerjavi z letom prej znižal za 0,7 odstotne točke, in je znašal 57,2 %, kar je najnižja vrednost v obdobju 2013–2019. Za indikativno letno ciljno vrednostjo je zaostajal za 3 odstotne točke. K zmanjšanju deleža OVE je prispevalo predvsem zmanjšanje deleža OVE v gospodinjstvih za 0,8 odstotne točke. Ocena rabe OVE v storitvenem sektorju je podcenjena in ni zanesljiva, saj se ne spremlja sistematično in v nacionalni statistiki ni vključena. V strukturi goriv v široki rabi se je delež OVE leta 2019 zmanjšal na račun povečanja deležev zemeljskega plina in kurilnega olja.

1.3 Priporočila

Ukrepi zmanjševanja emisij TGP se na področju stavb v Sloveniji izvajajo že vrsto let in so gotovo pripomogli k zmanjšanju emisij TGP v tem sektorju v obdobju 2005–2019 za 51 %. Kljub temu pa kazalci spremljanja izvajanja OP TGP in pregled izvajanja ukrepov za leto 2020, s katerim se je obdobje izvajanja OP TGP izteklo, kažejo **zaostanke pri izvajanju ukrepov in doseganju nekaterih ciljev za to leto**.

⁹ Vlada RS, februar 2020
(https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

Pomembno je izpostaviti, da se bo izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP nadaljevalo tudi v obdobju 2021–2030. Za področje stavb je v *Celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)*¹⁰ do leta 2030 v primerjavi z letom 2005 načrtovano 20-odstotno zmanjšanje rabe končne energije in 70-odstotno zmanjšanje emisij TGP, ob hkratnem zagotavljanju vsaj dveh tretjin rabe energije v stavbah iz OVE¹¹. Glede na to, da je Evropska komisija julija 2021 z objavo *Evropskega podnebnega zakona* in svežnja predlogov predpisov *Pripravljeni na 55* (»Fit for 55%«) evropske cilje za zmanjšanje emisij TGP, izboljšanje energetske učinkovitosti in večjo rabo OVE do leta 2030 še zaostri¹², je pričakovati, da bodo tudi prej navedeni cilji za stavbe iz *NEPN* še dodatno nadgrajeni.

Zaradi doseganja zastavljenih ciljev v stavbah za leto 2030, ki se bodo še dodatno zaostri, je zato treba čim prej nadaljevati izvajanje obstoječih oziroma začeti z izvajanjem novih ukrepov, kot je to načrtovano v *NEPN* in *Dolgoročni strategiji energetske preнове stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)*¹³, ki je bila sprejeta marca 2021. Ker *DSEPS 2050* vključuje najbolj aktualno nadgradnjo in obseg instrumentov za energetske preнове stavb, v *Podnebnem ogledalu 2021* izpostavljamo samo tista priporočila, ki so za doseganje ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP in rabe energije v stavbah do leta 2030 in dolgoročno najvažnejša. Za posamezne instrumente so priporočila sicer navedena tudi v kataloških zapisih v poglavju 3.

PRIPOROČILO STAVBE 01/2021

Čim hitreje je treba začeti z **izvajanjem instrumentov** za zmanjševanje emisij TGP ter povečevanje energetske učinkovitosti in izrabe OVE v stavbah **v skladu s smernicami in predvidenim obsegom iz *NEPN* in *DSEPS 2050***. Za to je potrebno zagotoviti ustrezne kadrovske in finančne vire.

IZVAJALEC MzI DE, MOP in vsi ostali vključeni deležniki

UTEMELJITEV Za doseganje zastavljenih ciljev je bistvenega pomena, da se nadaljuje z izvajanjem načrtovanih instrumentov in njihovo izvajanje nadgradi v obsegu iz *NEPN* in *DSEPS 2050* ter temu ustrezno zagotovi potrebne kadrovske in finančne vire. Pomembno je tudi, da se čim prej začne z izvajanjem novih instrumentov in instrumentov, katerih izvajanje je bilo predvideno že v obdobju do leta 2020 (npr. vzpostavitev jamstvene sheme, delitev spodbud med lastnike in najemnike v večstanovanjskih stavbah itd.), pa to ni bilo realizirano. Obseg potrebnih energetskih prenov narekuje takojšnjo pripravo novih finančnih instrumentov in ustreznega podpornega okolja (npr. pristop »vse na enem mestu«).

Poleg prispevka k doseganju podnebnih ciljev in pravičnemu prehodu v podnebno nevtralno družbo, izvajanje instrumentov v stavbah spodbuja lokalna gospodarstva, ustvarja nova in boljša delovna mesta v gradbeni vrednostni

10 Vlada RS, februar 2020

(https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

11 Gre za delež rabe OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote.

12 Za več informacij glej *Zvezek 1 – Ocena doseganja ciljev*, poglavje 4.

13 Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

verigi ter novo gospodarsko dinamiko storitev in industrije na regionalni in lokalni ravni, izboljša kakovost stavb in notranjega prostora in v povezavi s tem prispeva k zmanjšanju zdravstvenih težav, povezanih s slabim standardom stavb ter ustvarja priložnosti za dolgoročne naložbe v kakovostnejše nepremičnine.

PRIPOROČILO STAVBE 02/2021

S pravočasnim sprejetjem programskih dokumentov in pripravo razpisov v novi finančni perspektivi, ki bo nasledila OP EKP, je treba zagotoviti **kontinuiteto in povečan obseg potrebnih nepovratnih sredstev** in tako preprečiti nastanek vrzeli pri spodbujanju energetske prenove javnih stavb. V primeru, da se vrzeli pri prehodu iz ene v drugo finančno perspektivo ni mogoče izogniti, je treba nepovratna sredstva za energetske prenove javnih stavb začasno zagotoviti iz Sklada za podnebne spremembe. **Za čim bolj enakomerno in predvidljivo dinamiko izvajanja naložb** je treba, po zgledu EU programov, v novi finančni perspektivi objaviti urnike razpisov vsaj za dvoletna obdobja in investitorjem tako omogočiti, da lahko pravočasno pripravijo projekte.

IZVAJALEC MZI DE, MOP

UTEMELJITEV Za maksimiranje dolgoročnih koristi v smislu ustvarjanja delovnih mest, stabilnih prilivov v proračun in prispevka k rasti gospodarstva in njegovega okrevanja po pandemiji koronavirusa je pomembno, da so nepovratna sredstva za izvajanje naložb stalno na razpolago in da se naložbe izvajajo čim bolj enakomerno, brez koncentracije naložbene dejavnosti v posameznih letih oziroma krajših obdobjih in upada dejavnosti v drugih obdobjih.

Izogniti se je treba vrzelim, ki bi lahko nastale pri spodbujanju naložb ob prehodu iz ene v drugo finančno perspektivo, kot se je to npr. zgodilo pri spodbujanju energetske prenove stavb v javnem sektorju ob prehodu iz prejšnje v to finančno perspektivo (OP ROPI in OP EKP), kar je zaradi zaostanka pri izvajanju projektov v obdobju 2015–2017 povzročilo tudi zaostajanje pri doseganju ciljev iz OP TGP.

Stalno razpoložljivost sredstev za energetske prenove stavb je treba zagotoviti tudi zato, ker je to pomemben ukrep za prilagajanje na podnebne spremembe, še posebej v primeru vse pogostejših daljših poletnih obdobj z visokimi temperaturami.

PRIPOROČILO STAVBE 03/2021

Za doseganje cilja prenove 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade vsako leto, je **treba čim prej, načrtovano je bilo že v letu 2021, pripraviti program energetske učinkovitosti za javni sektor**, kot to opredeljuje *DSEPS 2050*. Po pripravi programa je treba čim prej **začeti z njegovim izvajanjem in tudi z izvajanjem ostalih instrumentov**, ki jih posebej za to ciljno skupino opredelil *DSEPS 2050* (nadgradnja projektne pisarne za energetske prenove javnih stavb, razvoj novih finančnih instrumentov, preučitev možnosti systemskega finančnega vira za prednostne energetske prenove, vodenje seznama stavb v lasti in uporabi ožjega javnega sektorja).

IZVAJALEC MZI DE, MJU

UTEMELJITEV Cilj prenove 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade vsako leto je bil v obdobju 2014–2020 dosežen samo leta 2018. Skupno je bilo do vključno leta 2020 prenovljenih samo 34 % ciljne vrednosti za to obdobje. Črpanje sredstev iz OP EKP je bilo do zdaj najslabše ravno pri tej ciljni skupini. Kot odgovorni nosilec za doseganje tega cilja je imenovan MZI DE, kar v praksi pomeni, da za doseganje cilja odgovarja ministrstvo, dejansko pa nihče. Prednostne naloge in roki za izvedbo niso opredeljeni.

Program energetske učinkovitosti bo obsegal postavitev ciljev, opredelitev izvedbenega okvira in aktivnosti, vključno z uvedbo energetskega upravljanja, oblikovanje podpornih mehanizmov za pripravo in izvedbo projektov ter postavitev sistema spremljanja učinkov in poročanja. Njegovo izvajanje je smiselno povezano tudi z izvajanjem ostalih instrumentov, ki so tej ciljni skupini namenjeni v *DSEPS 2050*.

PRIPOROČILO STAVBE 04/2021

Za projekte energetske prenove stavb ožjega javnega sektorja je treba zagotoviti sistemski finančni vir z zagotovitvijo različnih finančnih virov (omejitve proračunskih sredstev posameznih ministrstev v okviru sprejetega proračuna, kohezijska sredstva in druga nepovratna EU-sredstva, možnosti uporabe sredstev, ustvarjenih s prihranki energije oziroma zaradi nižjih stroškov za energijo). Smotno bi bilo zagotoviti tudi **ustrezno podporo na strani ponudnikov storitev energetskega pogodbenišтва** (npr. jamstvena shema, forfaiting, dokapitalizacija ponudnikov storitev...).

IZVAJALEC MZI DE, MF, SVRK

UTEMELJITEV Dosedanje zelo slabo izvajanje energetske prenove stavb v ožjem javnem sektorju je predvsem posledica pomanjkanja proračunskih virov in hkrati razpršenosti teh virov v okviru proračunskih pravic porabe posameznih ministrstev. Za pospešitev energetske prenove teh stavb je treba zagotoviti stabilen in zadosten vir financiranja in ustrezen seznam prednostnih stavb ministrstev, primernih za energetske prenovitve, ki jih je treba po navodilu Vlade RS energetske prenoviti. V sodelovanju z ustreznimi organi je treba preučiti pravne, tehnične in ekonomske vidike vzpostavitve takega finančnega vira, vključno z zakonodajnimi in spodbujevalnimi instrumente po vzoru tujine (tako imenovani »revolving skladi«).

Za povečanje obsega energetske prenove stavb ožjega javnega sektorja je načrtovana tudi razširitev izvajalskega okvira energetskega pogodbenišтва. Ker gre za finančno zahtevne naložbe, je smiselno v tem okviru tudi ustrezno podpreti ponudnike storitev energetskega pogodbenišтва.

PRIPOROČILO STAVBE 05/2021

Energetske prenovitve javnih stavb je treba okrepiti. Pri tem je smiselno graditi na znanju in izkušnjah obstoječe projektne pisarne za energetske prenovitve javnih stavb, **nadgraditi obseg njenih del z nalogami sistemskega pospeševalca projektov energetske prenove javnih stavb in skrbnika programa kakovosti ter jo temu primerno kadrovske okrepiti.**

IZVAJALEC MZI DE

<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Energetska prenova javnih stavb zaostaja za načrtovanim. Načrtovanje in izvedba teh projektov sta zahtevna, tako stroškovno kot tudi z vidika primerne usposobljenosti oseb, ki v tem procesu sodelujejo. Ustrezno pripravljene projekti so po eni strani potrebni za doseganje načrtovane dinamike izvajanja energetskih prenov in s tem doseganje zastavljenih ciljev na tem področju, po drugi strani pa tudi za zagotavljanje kakovosti njihove izvedbe.</p> <p>Za pospeševanje priprave in izvedbe energetskih prenov javnih stavb je v <i>DSEPS 2050</i> predvideno povečanje obsega nalog projektne pisarne, med katerimi so zlasti strokovna podpora pri določanju prednostnih projektov, pripravi teh projektov, opredelitvi izvedbenega modela itd., razvoj novih finančnih modelov, vzpostavitev sistema kakovosti za projekte energetske prenove, spremljanje in vrednotenje učinkov izvedenih projektov in podobno. Navedene naloge bo lahko pisarna opravljala le, če se bo kadrovsko primerno okrepila in bodo za njeno delovanje na voljo ustrezna finančna sredstva.</p>
PRIPOROČILO STAVBE 06/2021	
<p>Treba je spodbuditi izvajanje ukrepov optimizacije delovanja energetskih sistemov (Re-Co) v stavbah javnega sektorja, in sicer z vzpostavitvijo sheme tako za naknadno izvedbo optimizacije za že izvedene projekte energetske prenove, kot tudi za nove naložbene projekte. Shema je potrebno ustrezno umestiti v program energetske učinkovitosti za javni sektor.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	Mzl DE, MJU
<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Ukrep je bil načrtovan tako v <i>AN URE</i>, kot tudi v <i>DSEPS</i> iz leta 2015, vendar se ne izvaja. Optimizacija delovanja energetskih sistemov, ki vključuje tudi usposabljanje uporabnikov za učinkovitejše ravnanje z energijo, lahko pomembno prispeva k doseganju večjih prihrankov energije in s tem zmanjšanju emisij TGP. Zmanjšanje stroškov energije je zaradi izvedbe ukrepov optimizacije v povprečju ocenjeno na 5 do 10 %¹⁴.</p>
PRIPOROČILO STAVBE 07/2021	
<p>V stanovanjskem sektorju je treba okrepiti in izboljšati energetske prenovne večstanovanjskih stavb. Vzpostaviti je treba projektno pisarno za pripravo projektov energetske prenove večstanovanjskih stavb, aktivno razvijati nove finančne instrumente in nove modele financiranja za to ciljno skupino ter jih preskusiti s pilotnimi projekti.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	Mzl DE, Eko sklad
<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Za doseganje ciljev do leta 2030 bo treba trenutni obseg zahtevnejših energetskih prenov stanovanjskih stavb povečati za trikrat. Energetske prenovne večstanovanjskih stavb pri tem ovirajo razpršena lastništva, demografska struktura lastnikov, energetska revščina, deljenje spodbud med lastnike in najemnike, nemotiviranost lastnikov in vse večja potreba po temeljnih prenovah stavb, ki bodo v obdobju do leta 2030 močno izražene.</p>

14 Re-Commissioning, The way to start, maj 2014.

Za energetske prenov večstanovanjskih stavb je tako smiselna vzpostavitev posebne projektne pisarne, katere delo bo usmerjeno v pripravo projektov energetskih prenov stanovanjskih stavb ter delovanje po načelu vse na enem mestu in kot platforma med naložbeniki (lastniki), upravniki, izvajalci prenov, Eko skladom, dobavitelji energije, podjetji za energetske storitve. Za okrepitev energetske prenove teh stavb bo potrebno razviti nove finančne instrumente in nove modele financiranja. Delovanje teh instrumentov in modelov naj bi s tremi pilotnimi projekti preskusil Eko sklad ter z njimi ustrezno obravnaval razpršeno lastništvo, delitev spodbud, skoraj ničenergijske stavbe (sNES) in širšo prenovo stavb.

PRIPOROČILO STAVBE 08/2021

Za doseganje večjih učinkov programov Eko sklada za gospodinjstva, je treba pripraviti **finančni načrt spodbujanja ukrepov v gospodinjstvih**. Za ciljno usmerjanje prenov in doseganje ciljev v letu 2030 je potrebno uvesti **ločen poziv za delne in celovite energetske prenove**, pri čemer se za slednje in prenove v sNES nameni vsaj 70 % predvidenih sredstev za ukrepe URE in izrabe OVE v gospodinjstvih. Eko sklad naj **analizira tudi možnosti za te ukrepe, dosegljive s spodbujevalnimi mehanizmi**, ter sodeluje z MzI in drugimi institucijami pri oblikovanju novih finančnih instrumentov za stanovanjski sektor.

IZVAJALEC Eko sklad, MzI DE, MK

UTEMELJITEV Eko sklad je leta 2019 prvič, in 2020 pa drugič v obdobju 2014–2020 dosegel cilj iz AN URE, to je 262 GWh prihranka energije na leto, za doseganje obveznosti iz 7. člena Direktive o energetske učinkovitosti (EED)¹⁵. Za doseganje ciljev v letu 2030, bo treba v prihodnosti zagotoviti ustrezen obseg celovite energetske prenove stanovanjskih stavb in njihove prenove v sNES. To zahteva tako pripravo finančnega načrta spodbujanja ukrepov v gospodinjstvih, vključno z določitvijo virov financiranja, spodbujevalnih mehanizmov in ukrepov za odstranjevanje ključnih ovir ter organizacijo spodbujanja in zagotavljanjem pomoči po načelu vse na enem mestu, kot tudi povečanje finančnega vzvoda in razpoložljivih finančnih sredstev za celovite energetske prenove in prenove v sNES.

PRIPOROČILO STAVBE 09/2021

Zagotoviti je treba ustrezno spremljanje učinkov, doseženih z izvajanjem instrumentov iz NEPN in DSEPS 2050.

IZVAJALEC MzI DE, MOP in vsi ostali vključeni deležniki

UTEMELJITEV Sistematično spremljanje učinkov, doseženih z izvajanjem instrumentov, je nujno za dokazovanje doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti, izrabe OVE in zmanjševanja emisij TGP, in sicer tako ciljev, zastavljenih do leta 2030 kot tudi dolgoročno.

¹⁵ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi Direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi Direktiv 2004/08/ES in 2006/32/ES, [UL L 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1, prečiščena različica \(2013-07-01\)](#)

Ustrezno spremljanje obenem omogoča tudi vzpostavitev *procesa nenehnih izboljšav – načrtuj, naredi, preveri in ukrepaj*, ki omogoča prilagajanje izvajanja ukrepov spremenjenim okoliščinam in, po potrebi, njihovo nadgrajevanje, in s tem uspešnejše zasledovanje zastavljenih ciljev.

2 Kazalci

Doseganje ciljev OP TGP na področju stavb spremljamo s sedmimi kazalci:

- **[PO6_STAVBE] Finančni vzvod spodbud v javnem sektorju** (poglavje 2.1), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - energetska pogodbeništv;
 - nepovratne investicijske finančne spodbude za energetska sanacija stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom;
 - projektna pisarna za energetska prenovo javnih stavb;
- **[PO7_STAVBE] Zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju** (poglavje 2.2), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - energetska pogodbeništv;
 - sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v javnem sektorju;
 - nepovratne investicijske finančne spodbude za energetska sanacija stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom;
 - projektna pisarna za energetska prenovo javnih stavb;
- **[PO8_STAVBE] Površina energetsko saniranih stavb v javnem sektorju** (poglavje 2.3), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - energetska pogodbeništv;
 - nepovratne investicijske finančne spodbude za energetska sanacija stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom;
 - projektna pisarna za energetska prenovo javnih stavb;
- **[PO9_STAVBE] Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju** (poglavje 2.4), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - spremembe in dopolnitve predpisov za energetska učinkovitost stavb;
 - energetska pogodbeništv;
 - upravljanje z energijo v javnem sektorju;
 - sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v javnem sektorju;
 - nepovratne investicijske finančne spodbude za energetska sanacija stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom;
 - zagotavljanje kakovosti projektov energetska prenove stavb v javnem sektorju;
 - projektna pisarna za energetska prenovo javnih stavb;

- **[PO10_STAVBE] Izboljšanje energetske učinkovitosti v stanovanjskem sektorju** (poglavje 2.5), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - shema pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva;
 - finančne spodbude za energetske učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah;
 - energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET;
 - sheme povratnih sredstev za energetske učinkovitost v gospodinjstvih: posojila Eko sklada in spodbude drugih ponudnikov zelenih posojil za stanovanjski sektor;

- **[PO11_STAVBE] Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju** (poglavje 2.6), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - spremembe in dopolnitve predpisov za energetske učinkovitost stavb;
 - shema pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva;
 - finančne spodbude za energetske učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah;
 - obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih stavbah;
 - energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET;
 - sheme povratnih sredstev za energetske učinkovitost v gospodinjstvih: posojila Eko sklada in spodbude drugih ponudnikov zelenih posojil za stanovanjski sektor;

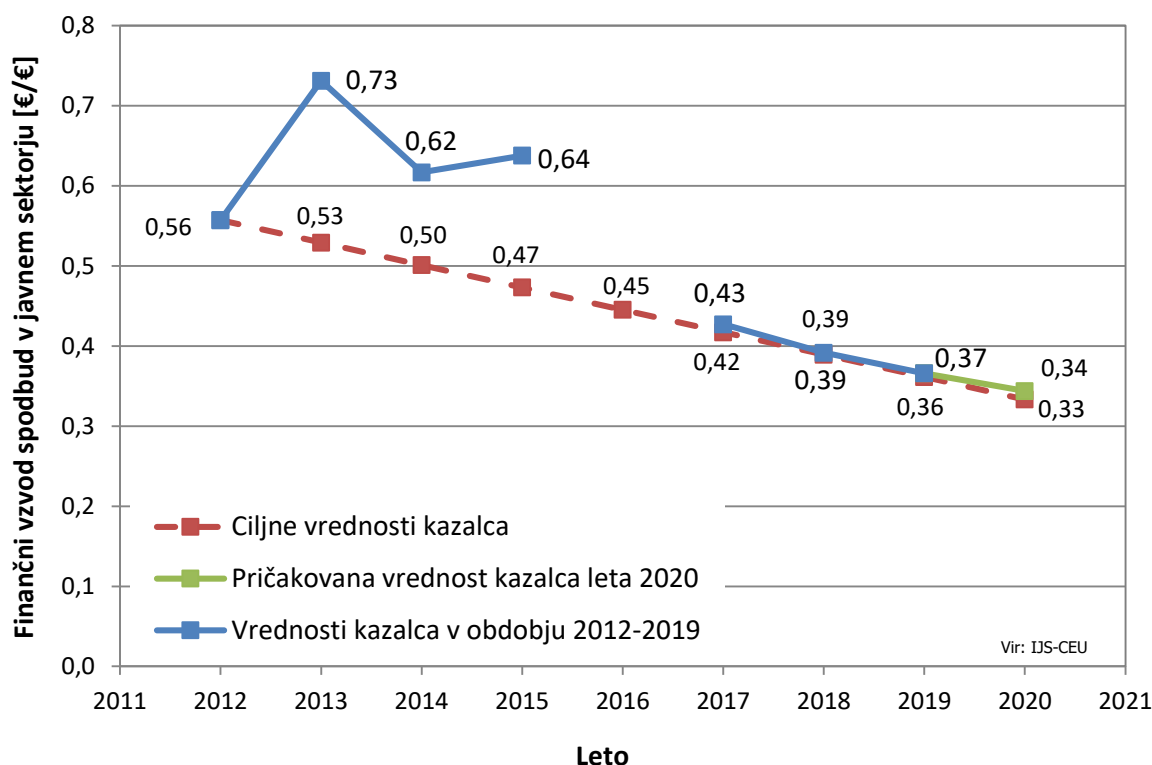
- **[PO12_STAVBE] Delež OVE v rabi goriv v široki rabi** (poglavje 2.7), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 3):
 - finančne spodbude za energetske učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah;
 - energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET;
 - sheme povratnih sredstev za energetske učinkovitost v gospodinjstvih: posojila Eko sklada in spodbude drugih ponudnikov zelenih posojil za stanovanjski sektor;
 - energetske pogodbeništv;
 - sheme povratnih sredstev za energetske učinkovitost v javnem sektorju;
 - nepovratne investicijske finančne spodbude za energetske sanacije stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetske pogodbeništvom;
 - projektna pisarna za energetske prenove javnih stavb.

2.1 [PO6_STAVBE] Finančni vzvod spodbud v javnem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Finančni vzvod spodbud v javnem sektorju je leta 2019 znašal 36,6 evro centov subvencije za 1 evro investicije, kar je malenkostno slabše od indikativne letne ciljne vrednosti. V primerjavi z letom prej je bilo treba za 1 evro investicije nameniti 2,6 evro centov subvencije manj. Po trenutno dostopnih podatkih, se bo zaradi spodbud Eko sklada finančni vzvod leta 2020 še nekoliko znižal, in sicer na 34,4 evro centov nepovratnih sredstev za 1 evro investicije, kar pomeni, da bo zaostajal za ciljno vrednostjo za to leto.

Slika 6: Finančni vzvod spodbud v javnem sektorju v obdobju 2012–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/financni-vzvod-spodbud-v-javnem-sektorju-0>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec finančni vzvod spodbud v javnem sektorju opisuje učinek porabe nepovratnih sredstev, ki so namenjena spodbujanju investicij v URE in izrabo OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov, in s tem doseganju ciljev na področjih zmanjševanja emisije CO₂, energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije. Nižji finančni vzvod omogoča doseganje večjega obsega investicij za zmanjšanje emisije CO₂ ob enaki vrednosti nepovratnih sredstev.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je zmanjšanje finančnega vzvoda spodbud v javnem sektorju. Z manjšim finančnim vzvodom se ob enakem obsegu nepovratnih sredstev spodbudi več investicij in tako doseže večje zmanjšanje emisije CO₂. Cilj, zastavljen v OP TGP, je doseči, da bo leta 2020 finančni vzvod spodbud v javnem sektorju 1 : 3, kar pomeni, da bo 1 evro investicije v URE in izrabo OVE spodbujen z največ 33 evro centi subvencije. Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020.

Komentar

Leta 2019 je bilo treba za 1 evro investicije v URE in izrabo OVE v javnem sektorju nameniti 36,6 evro centov nepovratnih sredstev, kar je 2,6 evro centa manj kot leta 2018. Po vrednosti se večina projektov, gre za energetske prenove stavb javnega sektorja, še vedno izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020¹⁶ (OP EKP), kjer predvidena višina spodbud v javnih objavah do konca leta 2020 ni presegla 40 % priznanih stroškov naložbe. Da bi povečali zanimanje za kohezijska sredstva, je bila predvidena višina spodbud v razpisih in povabilih, ki so bila objavljena od oktobra 2020 dalje, povišana na do 49 % priznanih stroškov naložbe. Iz OP EKP so v izračunu finančnega vzvoda zajeti projekti energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, stavb širšega javnega sektorja in stavb ožjega javnega sektorja ter izvedba pilotnih projektov energetske prenove. Z izjemo projektov energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, so v izračunu upoštevani podatki o dodeljenih namesto realiziranih nepovratnih sredstvih, projekti pa so bili po letih porazdeljeni glede na predviden zaključek operacije in ne glede na leto, ko je bilo izvedeno zadnje izplačilo nepovratnih sredstev.

Z letom 2018 se je začela povečevati vrednost sredstev, ki jih javnemu sektorju namenja Eko sklada. Poleg gradnje skoraj ničenergijskih stavb, kjer je predvideno sofinanciranje do največ 50 % priznanih stroškov, so sredstva namenjena tudi izvajanju ukrepov URE in izrabe OVE s sofinanciranjem v višini do 25 % oz. v pozivih od leta 2019 dalje do 20 % priznanih stroškov. Finančni vzvod izplačanih spodbud je nekoliko nižji kot pri kohezijskih sredstvih, leta 2019 je bilo treba za 1 evro investicije nameniti 32,6 evro centov nepovratnih sredstev, kar je tudi pripomoglo k temu, da je bil leta 2019 finančni vzvod vseh spodbud, namenjenih javnemu sektorju, nižji od 40 evro centov nepovratnih sredstev za 1 evro investicije.

16 http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/novice/op_2014-2020/op_2014-2020_cistopis_web.pdf

Finančni vzvod je bil leta 2019 malenkostno slabši od indikativne letne ciljne vrednosti. Po trenutno dostopnih podatkih za leto 2020, se bo zaradi spodbud Eko sklada finančni vzvod leta 2020 še nekoliko znižal, in sicer na 34,4 evro centov nepovratnih sredstev za 1 evro investicije, kar pomeni, da bo za ciljno vrednostjo za to leto zaostajal za 1,1 evro centa.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf)

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Zbirki podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru OP EKP, vodita za stavbe širšega javnega sektorja in stavbe ožjega javnega sektorja ter izvedbo pilotnih projektov energetske prenove projektna pisarna za energetske prenove stavb, za stavbe v lasti in rabi občin pa oddelek za trajnostno rabo energije. Tako projektna pisarna kot tudi oddelek za trajnostno rabo energije delujeta v sklopu Ministrstva za infrastrukturo (MzI). Zbirko podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru pozivov Eko sklada, vodi Eko sklad.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec finančni vzvod spodbud v javnem sektorju (EUR/EUR) je definiran kot razmerje med vrednostjo nepovratnih sredstev, ki so namenjena zmanjšanju rabe energije in s tem emisije CO₂ v javnem sektorju v okviru različnih programov, in vrednostjo investicij v ukrepe URE in izrabe OVE, ki so jih ta nepovratna sredstva spodbudila. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, so potrebni naslednji podatki:

- letna vrednost nepovratnih sredstev (EUR), namenjenih ukrepom URE in OVE v javnem sektorju. Znesek je izračunan kot vsota vrednosti spodbud, ki so bile v okviru različnih programov izplačane javnemu sektorju za izboljšanje energetske učinkovitosti in izrabe OVE. Podatki se nanašajo na že izvedene projekte. Za projekte iz OP EKP, z izjemo projektov energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, so upoštevani podatki o dodeljenih namesto realiziranih nepovratnih sredstvih;
- letna vrednost investicij (mio EUR), ki so jih dodeljena nepovratna sredstva spodbudila. Znesek je izračunan kot vsota vseh naložb, spodbujenih z nepovratnimi sredstvi v okviru različnih programov. Podobno kot pri nepovratnih sredstvih se tudi pri investicijah podatki nanašajo na že izvedene projekte, investicije pa so predstavljene z vrednostmi priznanih stroškov projektov. Pri projektih, ki so bili podprti s sredstvi Kohezijskega sklada v okviru OP ROPI v obdobju 2007–2013, podatki o dejanski vrednosti priznanih stroškov po izvedbi projekta niso bili na voljo, zato je bila letna vrednost investicij ocenjena kot vsota vrednosti vseh investicij, določenih v pogodbah, znižana za prihranek nepovratnih sredstev. Za projekte iz OP EKP so upoštevani priznani stroški, predvideni v prijavih.

Število programov, v okviru katerih so na razpolago spodbude, se lahko od leta do leta razlikuje.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Vrednost nepovratnih sredstev:							
• programi Eko sklada	EUR	Eko sklad	2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• programi Kohezijskega sklada	EUR	Mzl	2012-2019	po razpisih / povabilih ¹⁷	enkrat letno	18. 2. 2021	ne
• programi Evropskega Sklada za regionalni razvoj	EUR	različno	2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne
Vrednost investicij							
• programi Eko sklada	mio EUR	Eko sklad	2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• programi Kohezijskega sklada	mio EUR	Mzl	2012-2019	po razpisih / povabilih ¹⁷	enkrat letno	18. 2. 2021	ne
• programi Evropskega Sklada za regionalni razvoj	mio EUR	različno	2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 2

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 30. 07. 2021

Avtorica: Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravila v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

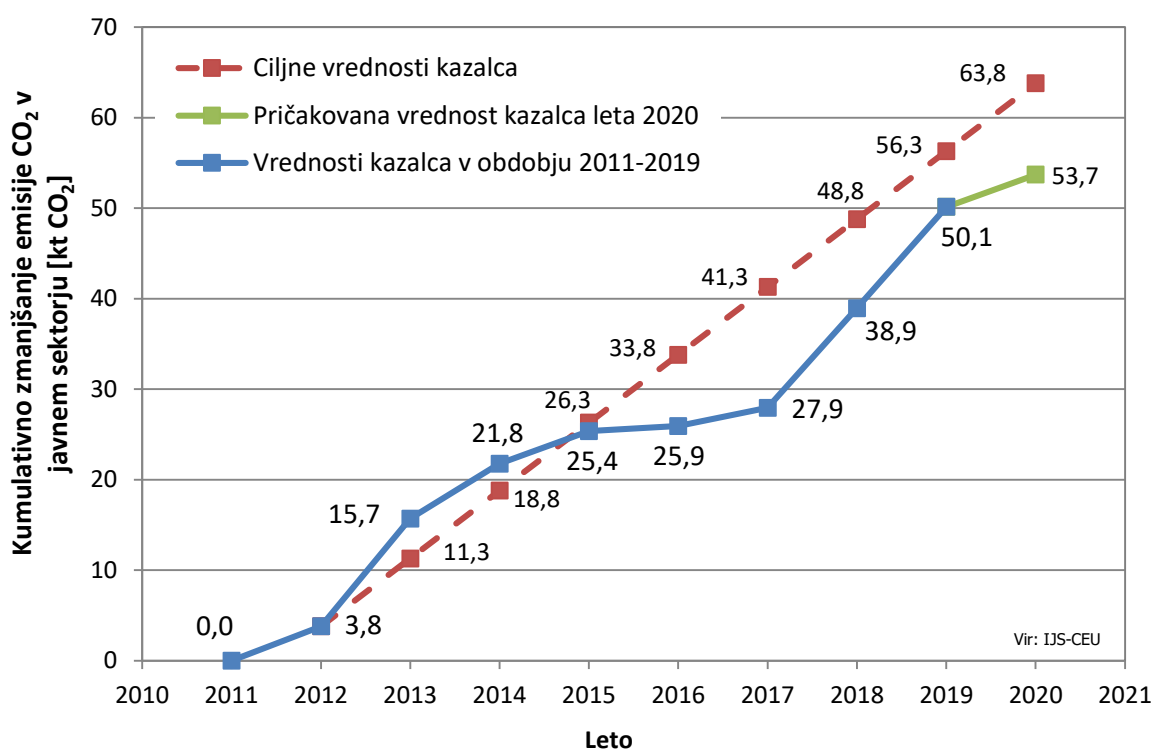
¹⁷ Četrtna in letna poročila o izvajanju OP EKP so dostopna na spletni strani <http://www.eu-skladi.si/portal/sl/ekp/izvajanje/porocila-1>, vendar v njih za pripravo kazalcev ni dovolj podatkov.

2.2 [PO7_STAVBE] Zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Do leta 2019 je bilo z izvedbo ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju kumulativno doseženo zmanjšanje rabe energije za 202 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa za 50 kt. Vrednosti obeh kazalcev sedaj za indikativnima letnima ciljima vrednostima zaostajata za 26 oz. 11 %, kar je nekoliko manj kot lani, ko sta bila zaostanka 32 oz. 20 %. Po trenutno dostopnih podatkih, bo kumulativno dosežen prihranek energije leta 2020 znašal 217 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa 54 kt. Ciljni vrednosti leta 2020 tako ne bosta doseženi, kar je v veliki meri posledica premajhne intenzivnosti vlaganj v obdobju 2015–2017.

Slika 7: Kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/zmanjsanje-izpusta-co2-z-ukrepi-v-javnem-sektorju>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju prikazuje kumulativno (večletno) zmanjšanje emisije CO₂ v javnem sektorju, ki je posledica zmanjšanja rabe končne energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v okviru programov, ki omogočajo pridobitev nepovratnih sredstev v ta namen (Eko sklad, Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj), in v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije. Večji kumulativni prihranek končne energije in zmanjšanje emisije CO₂ omogočata hitrejšo približevanje zastavljenim ciljem na področjih energetske učinkovitosti in zmanjševanja emisije CO₂.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je zmanjšanje rabe energije in s tem emisije CO₂ v javnem sektorju s spodbujanjem izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v okviru različnih programov. Cilja, zastavljena v OP TGP, sta v obdobju 2013–2020 doseči kumulativno zmanjšanje rabe energije za 300 GWh oz. v povprečju letno za 37,5 GWh in kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ za 60 kt oz. v povprečju letno za 7,5 kt. Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020.

Cilji za zmanjšanje rabe energije v javnem sektorju so opredeljeni tudi v okviru OP EKP, so pa bili prvotni cilji v okviru 3. spremembe OP EKP iz leta 2018 in 6. spremembe OP EKP iz leta 2021 že dvakrat znižani. V skladu z zadnjo spremembo naj bi bilo tako s projekti, ki se izvajajo s podporo kohezijskih sredstev, najkasneje do leta 2023 doseženo zmanjšanje rabe primarne energije v javnih stavbah za 104,4 GWh¹⁸ oz. vsako leto za 14,9 GWh.

Komentar

Nepovratna sredstva za zmanjševanje rabe energije v javnem sektorju so na razpolago od leta 2010 naprej, pri čemer so bili prvi projekti končani leta 2012. Število programov, v okviru katerih se v javnem sektorju izvajajo ukrepi URE in izrabe OVE, se po letih spreminja.

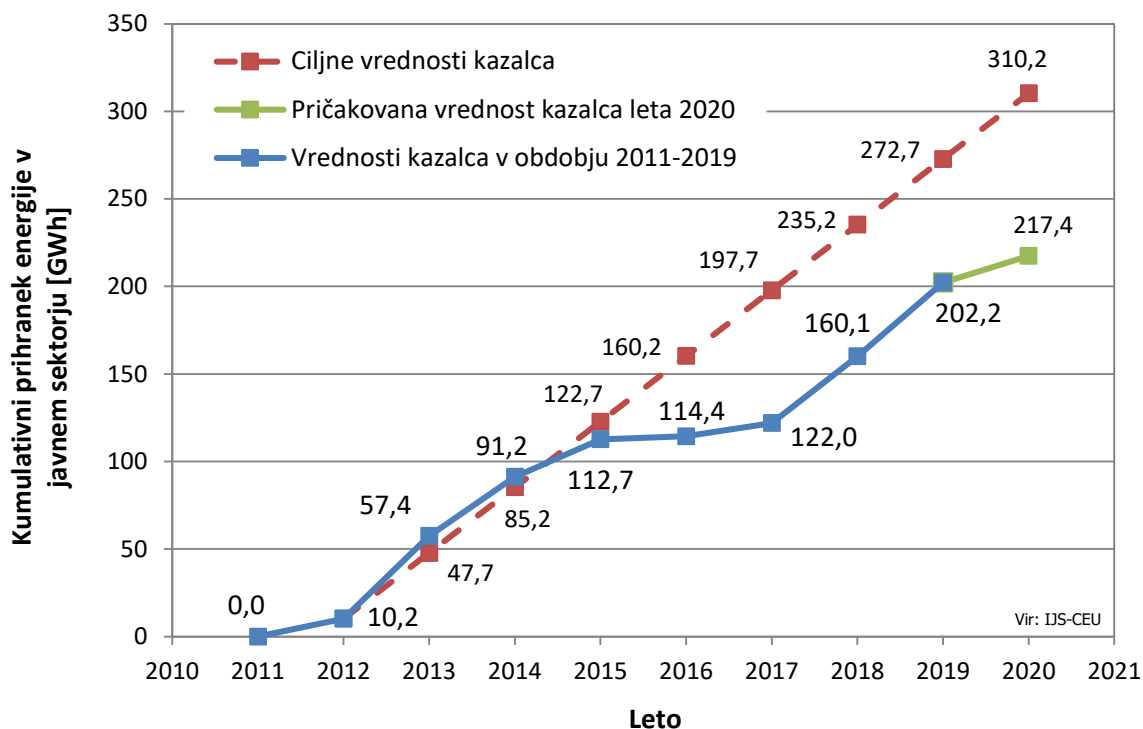
Leta 2019 so se izvajale naložbe energetske prenove stavb javnega sektorja iz sredstev Kohezijskega sklada, in sicer stavb v lasti in rabi občin in stavb širšega javnega sektorja ter stavb v okviru pilotnih projektov energetske prenove. Javnemu sektorju so bile namenjene tudi nepovratne finančne spodbude Eko sklada. Pridobiti jih je bilo mogoče za nove naložbe izrabe OVE in večje energijske učinkovitosti stavb v lasti javnega sektorja ter nove naložbe v gradnjo skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena v občinah. Ukrepi URE in izrabe OVE v javnem sektorju so se izvajali tudi v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance. Zaradi izvajanja teh ukrepov je bilo leta 2019 doseženo zmanjšanje rabe energije za 42 GWh, emisije CO₂ pa za 11 kt¹⁹. V primerjavi z letom prej je bil prihranek energije večje za 10 %, zmanjšanje emisije CO₂ pa je ostalo na podobni ravni. Doseženi učinki so bili za dobro desetino nižji od tistih iz leta 2013, ko so bili

¹⁸ Cilj iz OP EKP, 6. sprememba, 6.0

(https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/operativni-programi/program_6-0.pdf)

¹⁹ Za projekte, ki so nepovratna sredstva prejeli iz Kohezijskega sklada, ni na voljo ločenih podatkov o prihranku toplote in prihranku električne energije ter pripadajočem zmanjšanju emisije CO₂, zato so v izračun vključeni skupni podatki. Izračunana vrednost obeh kazalcev je tako lahko nekoliko precenjena.

učinki projektov, doseženi s projekti v okviru prejšnje finančne perspektive, največji. Kumulativno je bilo do konca leta 2019 doseženo zmanjšanje rabe energije za 202 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa za 50 kt CO₂. Zaostanek za indikativnima letnima ciljnim vrednostima se je v primerjavi z letom 2018 še nekoliko zmanjšal, in sicer je znašal 26 oz. 11 %, leto prej pa 32 oz. 20 %.

Slika 8: Kumulativni prihranek končne energije z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Po podatkih projektne pisarne za energetske prenovi javnih stavb je prihranek končne energije iz trenutno potrjenih operacij do konca leta 2020 ocenjen na skupno 43 GWh, do konca leta 2022 pa zaenkrat na skupno 57 GWh letno, kar naj bi pomenilo, da izvajanje energetske prenovi javnih stavb poteka skladno s cilji, zastavljenimi v OP EKP. Ti podatki seveda še niso dokončni, saj so razpisi in povabila za dodelitev nepovratnih sredstev še odprti. Zaradi sofinanciranja izdelave tehnične in ekonomske dokumentacije za projekte energetske prenovi stavb ožjega in širšega javnega sektorja iz sredstev mednarodne tehnične pomoči ELENA (projekt GovDER), se je zanimanje za ta sredstva ponovno tudi nekoliko povečalo. Na podlagi prijav do sredine leta 2021 je bilo za upravičene tako skupaj izbranih 22 projektov, od tega 1 v ožjem javnem sektorju, 7 v širšem javnem sektorju in preostalih 14 v občinah.

Kljub vsemu pa to ne bo zadostovalo za doseganje ciljev iz OP TGP. Po prvih podatkih za leto 2020²⁰, bo tega leta kumulativno doseženo zmanjšanje rabe energije za 217 GWh, zmanjšanje emisije CO₂ pa za 54 kt, s čimer se bo zaostanek za indikativnima letnima ciljnim vrednostima ponovno nekoliko povečal, in sicer na 30 oz. 16 %. Ciljni vrednosti za

²⁰ Podatki o učinkih sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezanca, ti so leta 2019 predstavljali skoraj 60 % vseh prihrankov v javnem sektorju, v času priprave poročila še niso bili na razpolago.

leto 2020 tako ne bosta doseženi. Tako zaradi doseganja cilja iz OP EKP, kot tudi zaradi doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisije CO₂ do leta 2030, pa tudi prehoda v podnebno nevtralno družbo do leta 2050, pa je pri energetski prenovi javnih stavb kljub vsemu tudi v prihodnje treba zagotavljati ustrezno intenzivnost vlaganj. Obenem je potrebno za zagotavljanje ustrezne kakovosti izvedenih projektov in spodbujanje zelene gospodarske rasti poskrbeti tudi za čim bolj enakomerno in predvidljivo dinamiko spodbujanja naložb. Za maksimiranje dolgoročnih koristi v smislu ustvarjanja delovnih mest, stabilnih prilivov v proračun javnega sektorja in prispevka k rasti gospodarstva je namreč pomembno tudi, da se naložbe izvajajo čim bolj enakomerno, brez koncentracije naložbene dejavnosti v posameznih letih oziroma krajših obdobjih in upada dejavnosti v drugih obdobjih. Glede na izkušnje iz te in prejšnje finančne perspektive (OP EKP in OP ROPI), je potrebno za spodbujanje naložb energetske prenove javnih stavb tudi v prihodnje zagotoviti sofinanciranje z nepovratnimi sredstvi, obseg del obstoječe projektne pisarne pa nadgraditi z nalogami systemskega pospeševalca projektov energetske prenove javnih stavb in jo temu primerno kadrovsko okrepiti.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf) in **Operativnem programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/novice/op_2014-2020/op_2014-2020_cistopis_web.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Zbirki podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru OP EKP, vodita za stavbe širšega javnega sektorja in stavbe ožjega javnega sektorja ter izvedbo pilotnih projektov energetske prenove projektna pisarna za energetske prenovne stavbe, za stavbe v lasti in rabi občin pa oddelek za trajnostno rabo energije. Tako projektna pisarna kot tudi oddelek za trajnostno rabo energije delujeta v sklopu Ministrstva za infrastrukturo (MzI). Zbirko podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru pozivov Eko sklada, vodi Eko sklad, zbirko podatkov o projektih, izvedenih v okviru sheme obveznega doseganje prihrankov za zavezance, pa Agencija za energijo. Podatki za projekte Eko sklada in zavezance so izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije*²¹, podatki za projekte, ki so podprti s kohezijskimi sredstvi, pa so povzeti po razširjenih energetskih pregledih in projektih za izvedbo predvidenih ukrepov.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju prikazuje kumulativne letne učinke ukrepov, ki so bili izvedeni v obdobju od leta 2010 do opazovanega leta. Vsebuje dva podkazalca: kumulativni prihranek končne energije (GWh) in kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂). Kazalec je definiran kot vsota prihranka končne energije oz. zmanjšanja

21 Do leta aprila 2021 (Ur. l. RS, št. [57/21](#)) je bil v veljavi Pravilnik iz leta 2015 (Ur. l. RS, št. [67/15](#) in [14/17](#)).

emisije CO₂ v opazovanem letu in kumulativnega (večletnega) prihranka končne energije oz. zmanjšanja emisije CO₂, doseženega v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta, zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov, ki omogočajo pridobitev nepovratnih sredstev v ta namen, in v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije²². Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, so potrebni naslednji podatki:

- prihranek končne energije (GWh) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov v opazovanem letu. Prihranek energije je izračunan kot vsota prihrankov energije, doseženih z različnimi ukrepi URE in OVE, za katere je mogoče pridobiti nepovratna sredstva oz. so bili izvedeni v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije, brez prihranka električne energije. Podatki Eko sklada in sheme za obvezno doseganje prihrankov se nanašajo na izvedene projekte, podatki Kohezijskega sklada pa so podatki iz sklenjenih pogodb za izvedene projekte. Ker za projekte iz OP EKP ni na voljo ločenih podatkov o prihranku toplote in prihranku električne energije ter pripadajočem zmanjšanju emisije CO₂, so v izračun vključeni skupni podatki.
- kumulativni prihranek končne energije (GWh) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov, brez prihranka električne energije, dosežen v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta²²;
- zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov v opazovanem letu. Način izračuna je enak kot pri izračunu prihranka končne energije v opazovanem letu;
- kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v javnem sektorju v okviru različnih programov, doseženo v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta²².

Število programov, v okviru katerih so na razpolago spodbude, se lahko od leta do leta razlikuje.

²² Glede na to, da so življenjske dobe izvedenih ukrepov URE in OVE tipično daljše do 10 let, bo navedeni način izračuna tega kazalca do leta 2020 predvidoma korekten. Po preteku življenjske dobe posameznih ukrepov bo potrebno začeti z odštevanjem njihovih učinkov od kumulativnih vrednosti.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Prihranek končne energije, brez prihranka električne energije, v opazovanem letu:							
• programi Eko sklada	GWh	Eko sklad	2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• programi Kohezijskega sklada	GWh	Mzl	2012-2019	po razpisih / povabilih ²³	enkrat letno	18. 2. 2021	ne
• shema obveznega doseganja prihrankov	GWh	Agencija za energijo	2012-2019	maja za preteklo leto	enkrat letno	17. 6. 2021	ne
• programi Evropskega Sklada za regionalni razvoj	GWh	različno	2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne
Kumulativni prihranek končne energije, brez prihranka električne energije	GWh	MOP	2012-2019	Podnebno ogledalo / Poročilo o spremljanju OP TGP za predpreteklo leto	enkrat letno	22. 6. 2020	ne
Zmanjšanje emisije CO ₂ v opazovanem letu:							
• programi Eko sklada	kt CO ₂	Eko sklad	2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• programi Kohezijskega sklada	kt CO ₂	Mzl	2012-2019	po razpisih/ povabilih ²³	enkrat letno	18. 2. 2021	ne
• shema obveznega doseganja prihrankov	kt CO ₂	Agencija za energijo	2012-2019	maja za preteklo leto	enkrat letno	17. 6. 2021	ne
• programi Evropskega Sklada za regionalni razvoj	kt CO ₂	različno	2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne
Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂	kt CO ₂	MOP	2012-2019	Podnebno ogledalo / Poročilo o spremljanju OP TGP za predpreteklo leto	enkrat letno	22. 6. 2020	ne

Oprelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 2

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 30. 07. 2021

Avtorica: Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravila v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

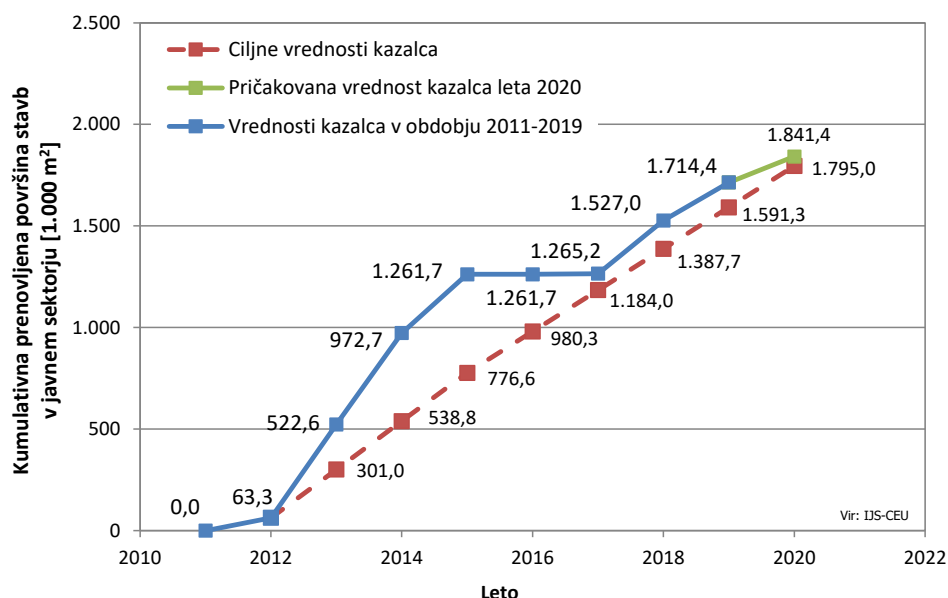
²³ Četrletna in letna poročila o izvajanju OP EKP so dostopna na spletni strani <http://www.eu-skladi.si/portal/sl/ekp/izvajanje/porocila-1>, vendar v njih za pripravo kazalcev ni dovolj podatkov.

2.3 [PO8_STAVBE] Površina energetsko saniranih stavb v javnem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Skupna vrednost površine celovito energetsko saniranih stavb v javnem sektorju je konec leta 2019 znašala 1,71 milijona m² površin, kar presega indikativni letni cilj za 8 %. Leta 2019 je bilo prenovljenih dobrih 187.000 m² površin, kar je 28 % manj kot leto prej in hkrati tudi bistveno manj kot v obdobju 2013–2015. Po trenutno dostopnih podatkih bo skupna vrednost površine celovito energetsko saniranih javnih stavb leta 2020 dosegla 1,84 milijona m² površin, s čimer bo ciljna vrednost za to leto za 3 % presežena. Hkrati s tem kazalcem je treba nujno upoštevati tudi ugotovitve pri kazalcih, ki spremljata zmanjšanje emisije CO₂ in prihranek končne energije, dosežena z izvedbo ukrepov v javnem sektorju.

Slika 9: Kumulativna površina celovito energetsko saniranih stavb v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/povrsina-energetsko-saniranih-stavb-v-javnem-sektorju-0>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec površina energetske saniranih stavb v javnem sektorju prikazuje površino tistih stavb v javnem sektorju, ki so bile celovito energetske sanirane z nepovratnimi sredstvi različnih programov (Eko sklad, Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj). Z večjo sanirano površino je doseženo večje zmanjšanje rabe toplote in s tem tudi emisije CO₂, obenem pa je mogoče glede na vrednost sanirane površine spremljati tudi intenzivnost energetske prenovne javnih stavb.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je povečanje površine energetske saniranih stavb v javnem sektorju, in s tem zmanjšanje rabe energije in emisije CO₂, s spodbujanjem celovite energetske prenovne v okviru različnih programov. Cilj, zastavljen v OP TGP, se nanaša na celotni javni sektor²⁴. V obdobju 2013–2015 je bilo predvideno, da bo celovito energetske saniranih dobrih 713.000 m² (237.774 m²/leto), v obdobju 2016–2020 pa dober milijon m² (203.689 m²/leto) površin javnih stavb. Vrednosti ciljev za vmesna leta za posamezno obdobje so bile določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2015 oziroma 2020.

Cilji so na tem področju opredeljeni tudi v okviru OP EKP, so pa bili prvotni cilji v okviru 3. spremembe OP EKP iz leta 2018 in 6. spremembe OP EKP iz leta 2021 že dvakrat znižani. V skladu z zadnjo spremembo naj bi bilo s projekti, ki se izvajajo s podporo kohezijskih sredstev, tako sedaj najkasneje do leta 2023 skupno energetske prenovljenih 1,14 milijona m² uporabne površine stavb celotnega javnega sektorja oz. v povprečju dobrih 163.400 m² letno. V OP EKP je opredeljen tudi poseben cilj za energetske prenovne stavb v lasti in uporabi osrednje oz. ožje vlade, ki, skladno z zadnjo spremembo, sedaj znaša skupno 114.404 m² celovito energetske prenovljenih površin do leta 2023²⁵. Akcijski načrt za energetske učinkovitost (AN URE)²⁶ pa v skladu s 5. členom Direktive o energetske učinkovitosti (EED)²⁷ določa, da je potrebno v obdobju 2014–2020 vsako leto prenoviti 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade. To ob predpostavki, da so vse površine potrebne obnove, pomeni skupno 200.970 m² površin oz. 28.710 m² letno²⁸, kar je več od cilja, zastavljenega v OP EKP. Dejansko se cilj med leti spreminja, in sicer tako zaradi posodobitev evidence stavb ožjega javnega sektorja kot tudi zaradi zmanjševanja površin, potrebnih energetske prenovne, zaradi že izvedenih projektov.

24 Skupna površina javnih stavb za leto 2012 – 9.921.481 m², za leto 2015 – 10.378.508 m² in za leto 2020 – 10.873.369 m².

25 Oba cilja iz OP EKP, 6. sprememba, 6.0

(https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/operativni-programi/program_6-0.pdf)

26 Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2014–2020

(http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2020_sprejet_maj_2015.pdf) in

Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (oboje AN URE)

(http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2017-2020_final.pdf)

27 Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi Direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi Direktiv 2004/08/ES in 2006/32/ES, [UL L 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1, prečiščena različica \(2013-07-01\)](#)

28 Za podrobnosti glej zvezek *Ocena doseganja ciljev OP TGP, poglavje 2.2 – Stavbe javnih organov kot zgled – 5. člen EED*.

Komentar

Prvič so bila nepovratna sredstva za celovito energetska sanacijo stavb v javnem sektorju dodeljena leta 2010 iz Kohezijskega sklada, prvi projekti so bili nato končani leta 2012.

Leta 2019 je bilo energetska prenovljenih dobrih 187.000 m² površin stavb javnega sektorja, kar je 28 % manj kot leto prej in hkrati tudi bistveno manj kot v obdobju 2013–2015; vrednost iz leta 2019 tako predstavlja dobrih 42 % vrednosti iz leta 2013, ko je bilo energetska prenovljene največ površine. Zmanjšanje v letu 2019 je predvsem posledica manjšega števila projektov energetske prenove, izvedenih v okviru OP EKP, obenem pa Eko sklad v okviru svojih pozivov ne spodbuja več prenove javnih stavb kot celovitega ukrepa, ampak namenja nepovratna sredstva gradnji skoraj ničenergijskih javnih stavb. Skupna vrednost površine celovito energetska saniranih stavb v javnem sektorju je konec leta 2019 znašala 1,71 milijona m² površin, kar presega indikativni letni cilj za 8 %.

Po prvih ocenah bo leta 2020 v okviru OP EKP prenovljenih še dobrih 127.000 m², skupno do leta 2020 torej 1,84 milijona m² površin, kar je 3 % nad indikativno letno ciljno vrednostjo. Cilj za leto 2020 bo tako predvidoma dosežen, vendar pa je treba za doseganje sektorskega cilja zmanjšanja emisij TGP iz OP TGP hkrati s tem kazalcem nujno upoštevati tudi ugotovitve pri kazalcih, ki spremljata zmanjšanje emisije CO₂ in prihranek končne energije, dosežena z izvedbo ukrepov v javnem sektorju. Pri projektih, ki so bili podprti s sredstvi iz Kohezijskega sklada v okviru OP ROPI, je bilo na m² sanirane površine doseženo zmanjšanje rabe končne energije za 89 kWh, kar je bilo očitno premalo, da bi lahko dosegali zastavljene cilje na področju zmanjševanja rabe energije in emisije CO₂. Pri projektih, izvedenih v okviru OP EKP v obdobju 2017–2019²⁹, zaenkrat kaže, da bo prihranek energije znašal 78 kWh/m². Pri teh projektih se zato razklop med dejansko doseženimi prihranki energije in emisije CO₂ in ciljnim vrednostmi še nekoliko povečuje³⁰. Za zmanjšanje tega razklopa bi bilo treba energetska prenovo stavb bolj usmerjati v celovite prenove, sčasoma pa vedno bolj tudi v prenove v skoraj ničenergijskem standardu.

V okviru projektov, podprtih s kohezijskimi sredstvi v okviru OP EKP, je bilo po prvih podatkih do konca leta 2020 prenovljenih 560.000 m² površine ali 49 % cilja do leta 2023. To pomeni, da bo treba v obdobju 2021–2023 za doseganje cilja vsako leto prenoviti še dobrih 194.000 m² površin javnih stavb. Po podatkih iz februarja 2021, bo v letih 2021 in 2022 prenovljenih še 233.000 m² površin oz. 40 % potrebne vrednosti za doseganje cilja, vendar pa ta številka še ni dokončna, saj so razpisi in povabila za dodelitev nepovratnih sredstev še odprti. Zaradi sofinanciranja izdelave tehnične in ekonomske dokumentacije za projekte energetske prenove stavb ožjega in širšega javnega sektorja iz sredstev mednarodne tehnične pomoči ELENA (projekt GovDER), se je zanimanje za ta sredstva ponovno tudi nekoliko povečalo. Na podlagi prijav do sredine leta 2021 je bilo za upravičene tako skupaj izbranih 17 projektov, od tega 1 v ožjem javnem sektorju, 7 v širšem javnem sektorju in preostalih 9 v občinah.

²⁹ Pilotni projekti v ta izračun niso vključeni.

³⁰ Iz diagramov kazalca PO08 – Zmanjšanje emisije CO₂ z ukrepi v javnem sektorju omenjeno povečanje razklopa ni direktno vidno, saj so vanj vključeni tudi drugi ukrepi URE in izrabe OVE, izvedeni v javnem sektorju, ne samo energetska prenova javnih stavb.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf) in **Operativnem programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/novice/op_2014-2020/op_2014-2020_cistopis_web.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Zbirki podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru OP EKP, vodita za stavbe širšega javnega sektorja in stavbe ožjega javnega sektorja ter izvedbo pilotnih projektov energetske prenove projektna pisarna za energetske prenove stavb, za stavbe v lasti in rabi občin pa oddelek za trajnostno rabo energije. Tako projektna pisarna kot tudi oddelek za trajnostno rabo energije delujeta v sklopu Ministrstva za infrastrukturo (MzI).

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec površina energetske saniranih stavb v javnem sektorju (1.000 m²) predstavlja skupno površino stavb v javnem sektorju, katerih celovita energetska prenova³¹ je bila podprta z nepovratnimi sredstvi različnih programov. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, so potrebni naslednji podatki:

- površina stavb v javnem sektorju (m²), katerih celovita energetska prenova je bila podprta z nepovratnimi sredstvi v okviru različnih programov. Za projekte, podprte v okviru OP ROPI, so upoštevani podatki o ogrevani površini. Za projekte, podprte z nepovratnimi spodbudami Eko sklada, je bil podatek o ogrevani površini izračunan iz podatka o ogrevani prostornini, saj podatka o ogrevani površini ni bilo na voljo. Za projekte energetske prenove javnih stavb, podprte v OP EKP, so uporabljeni podatki o neto tlorisni površini. Podatki Eko sklada se pri tem nanašajo na že izvedene projekte, podatki za projekte, sofinancirane iz Kohezijskega sklada, pa na sklenjene pogodbe.

Število programov, v okviru katerih so na razpolago spodbude, se lahko od leta do leta razlikuje.

31 Celovita energetska prenova zajema celovito prenovo ovoja stavbe (toplotna izolacija, zamenjava stavbnega pohištva idr.) in energetskih sistemov.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Celovito energetska sanirana ogrevana površina stavb v javnem sektorju:							
• programi Eko sklada	m ²	Eko sklad	2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• programi Kohezijskega sklada	m ²	Mzi	2012-2019	po razpisih / povabilih ³²	enkrat letno	18. 2. 2021	ne
• programi Evropskega Sklada za regionalni razvoj	m ²	različno	2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne

Oprelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 2

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 30. 07. 2021

Avtorica: Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravila v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

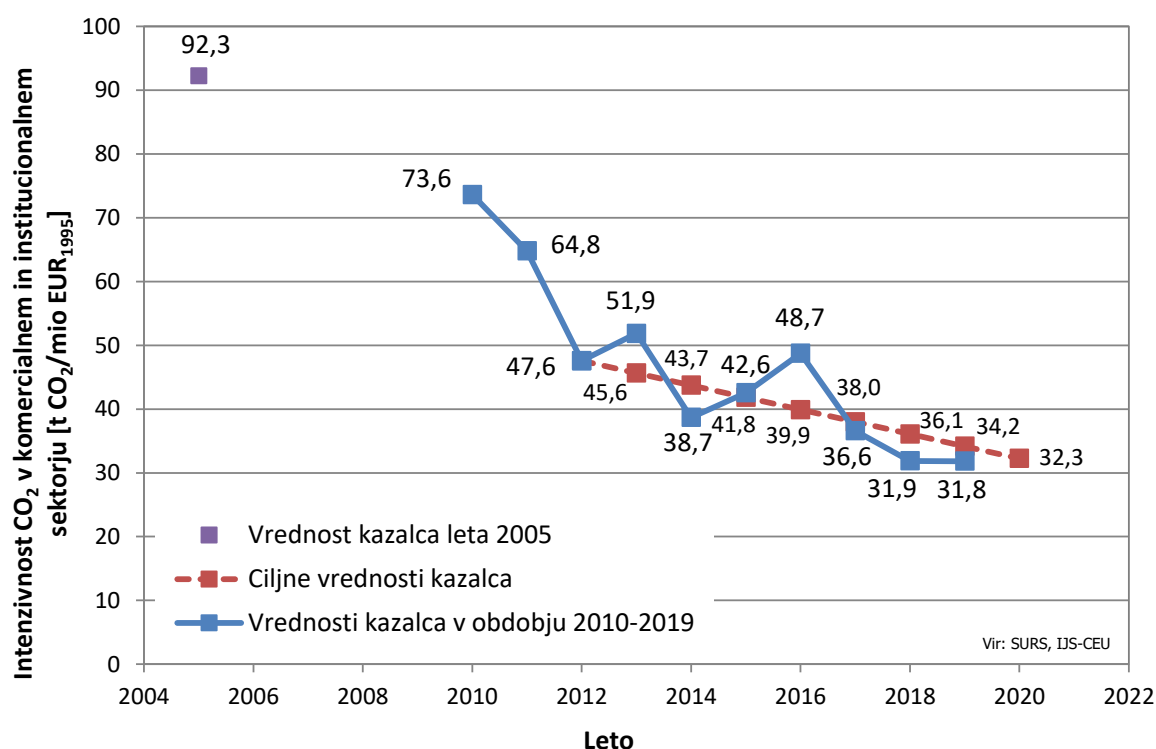
³² Podatki za sklenjene pogodbe so dostopni takoj, ko so sredstva v okviru posameznega razpisa pravnomočno dodeljena. Četrletna in letna poročila o izvajanju OP EKP so dostopna na spletni strani <http://www.eu-skladi.si/portal/sl/ekp/izvajanje/porocila-1>, vendar v njih za pripravo kazalcev ni dovolj podatkov.

2.4 [PO9_STAVBE] Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju se je leta 2019 v primerjavi z letom prej še nekoliko zmanjšala, in sicer na 31,8 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅, s čimer je bila 7 % boljša od indikativnega letnega cilja. V primerjavi z letom 2010 je bila intenzivnost nižja za 57 %. Ker se energetska statistika za ta sektor izračunava kot razlika med skupno rabo energije in rabo energije v vseh drugih sektorjih, je kazalec grob, kar otežuje razlago medletnih sprememb in napovedi glede doseganja cilja za leto 2020.

Slika 10: Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju leta 2005, v obdobju 2010–2019 in ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/intenzivnost-co2-v-komercialnem-institucionalnem-sektorju-4>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju opisuje ogljični odtis komercialnega in institucionalnega sektorja, torej koliko emisij CO₂ se v tem sektorju sprosti na evro dodane vrednosti. K njegovi nižji vrednosti prispeva predvsem nižja emisija CO₂ v teh sektorjih, ki je posledica nižje rabe energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE, pa tudi dober gospodarski položaj komercialnega in institucionalnega sektorja.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je zmanjšanje intenzivnosti CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju, in sicer predvsem zaradi zmanjšanja rabe goriv in s tem posledično tudi emisij TGP v tem sektorju. Cilj do leta 2020, zastavljen v OP TGP, je bil popravljen v skladu z dopolnjeno metodologijo IPCC³³, po kateri se evidence emisij izračunavajo od leta 2015 naprej, kot je predpisano v izvedbeni uredbi 749/2014³⁴, in znaša 32,3 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅. Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020.

Komentar

Intenzivnost CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju je leta 2019 znašala 31,8 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅. Glede na leto prej se je še nekoliko znižala in je bila tako boljša od indikativnega cilja za to leto, ki je 34,2 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅. Cilj 32,2 t CO₂/mio EUR₁₉₉₅ za leto 2020 je bil tako dosežen že drugo leto zapored, za njegovo doseganje v letu 2020 pa bi se lahko intenzivnost celo rahlo povečala.

Zmanjšanje intenzivnosti CO₂ je bilo posledica zvišanja dodane vrednosti za 2,3 %, ki je bilo večje od 2-odstotnega povečanja emisije CO₂. Povečanje emisije je bilo pri tem celo nekoliko večje od povečanja povprečnega letnega temperaturnega primanjkljaja za Slovenijo, ki je bilo 0,8-odstotno³⁵. Delež OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote se je v komercialnem in institucionalnem sektorju med letoma 2018 in 2019 sicer povečal z 8,9 na 9,7 %, kar je tudi najvišja vrednost tega deleža v obdobju 2005–2019. Ob tem je treba poudariti, da se rabe energije, in s tem tudi emisije CO₂, za ta segment ne spremlja statistično, ampak izračunava kot ostanek v energetske bilanci, zato vzrokov za nihanja tako rabe energije, kot tudi emisije in zato intenzivnosti CO₂ ni mogoče natančneje določiti. Vzpostavitev statističnega spremljanja rabe energije v tem segmentu bi omogočila realnejše spremljanje emisije in s tem tudi intenzivnosti CO₂. V obdobju 2010–2019 se je intenzivnost CO₂ zmanjšala za 57 %, in sicer tako na račun zmanjšanja emisije CO₂ za 48 % kot tudi hkratnega povečanja dodane vrednosti za 20 %.

33 Intergovernmental Panel on Climate Change

34 Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 749/2014 z dne 30. junija 2014 o strukturi, obliki, postopkih predložitve in pregledu informacij, ki jih sporočajo države članice v skladu z Uredbo (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, UL L 203, z dne 11. 7. 2014

35 Povprečni letni temperaturni primanjkljaj za Slovenijo (v K*dni/leto): 2018 – 2.669, 2019 - 2.691 (izračun IJS-CEU).

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Podatki, potrebni za izračun dodane vrednosti komercialnega in institucionalnega sektorja (mio EUR₁₉₉₅), so javno dostopni na SiStat portalu Statističnega urada RS (SURS). Podatke o emisijah CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju izračunava Agencija RS za okolje (ARSO). Podatki so pripravljene v okviru poročanja emisijskih evidenc TGP za UNFCCC³⁶ in so javno dostopni na spletni strani ARSO oz. Eionet³⁷ portalu.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec intenzivnosti CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju je definiran kot razmerje med emisijo CO₂ in dodano vrednostjo za komercialni in institucionalni sektor. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, sta potrebna naslednja podatka:

- emisija CO₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju (t CO₂). Gre za podatek ARSO o emisiji CO₂ zaradi rabe goriv v komercialnem in institucionalnem sektorju (CRP koda 1.A.4.a pri poročanju emisijskih evidenc TGP za UNFCCC);
- dodana vrednost komercialnega in institucionalnega sektorja (mio EUR₁₉₉₅), v katerega se v skladu s Standardno klasifikacijo dejavnosti 2008, V2 (SKD 2008) prištevajo panoge od G do S in panoga U. Podatki o dodani vrednosti v stalnih cenah 1995 niso direktno dostopni, zato jih je potrebno izračunati iz podatkov SURS-a, in sicer iz dodane vrednosti v tekočih cenah leta 1995 in letnih sprememb obsega dodane vrednosti do opazovanega leta za posamezne panoge.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Emisija CO ₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju	kt CO ₂	ARSO	2005, 2010-2019	marca za predpreteklo leto ³⁸	enkrat letno	15. 1. 2021	da
Dodana vrednost panog G-S in U za leto 1995 v tekočih cenah	mio EUR ₁₉₉₅	SURS SiStat	2005, 2010-2019	obstoječ podatek	enkrat letno	3. 8. 2021	da
Letna sprememba obsega dodane vrednosti panog G-S in U od leta 1996 do leta X-1	%	SURS SiStat	2005, 2010-2019	avgusta za preteklo leto	enkrat letno	3. 8. 2021	da

36 United Nations Framework Convention on Climate Change

37 European Environment Information and Observation Network.

38 Prva verzija podatkov za predpreteklo leto je na voljo 15. januarja. Rok za poročanje končnih podatkov za EU je 15. marec, za UNFCCC pa 15. april.

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 1

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 05. 08. 2021

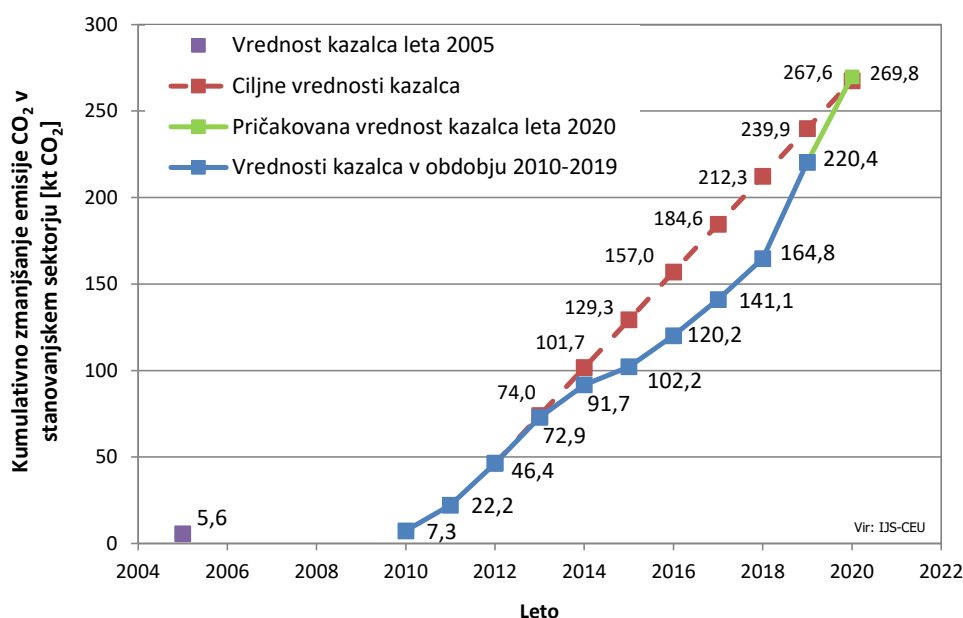
Avtorici: Ana Marija Udovič, za IJS-CEU, in Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravili v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

2.5 [PO10_STAVBE] Izboljšanje energetske učinkovitosti v stanovanjskem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Kumulativni prihranek končne energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju je do leta 2019 znašal 1.506 GWh, kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ pa 220 kt. V primerjavi z letom prej se je prihranek energije povečal za več kot polovico, zmanjšanje emisije CO₂ pa se je več kot podvojilo. Kumulativni prihranek končne energije je bil leta 2019 19 % nad letno indikativno ciljno vrednostjo, kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ pa je za indikativnim letnim ciljem zaostajalo za 19 kt ali 8 %. Leta 2019 je bila prvič v opazovanem obdobju dosežena tudi ciljna vrednost iz AN URE. Po trenutno dostopnih podatkih bosta ciljni vrednosti za oba indikatorja leta 2020 predvidoma doseženi.

Slika 11: Kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/izboljsanje-energetske-ucinkovitosti-v-stanovanjskem-sektorju-0>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec izboljšanje energetske učinkovitosti v stanovanjskem sektorju prikazuje kumulativno (večletno) zmanjšanje emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju, ki je posledica zmanjšanja rabe končne energije zaradi izvajanja ukrepov učinkovite rabe energije (URE) in izrabe obnovljivih virov energije (OVE). Večji kumulativni prihranek končne energije in zmanjšanje emisije CO₂ omogočata hitrejšo približevanje zastavljenim ciljem na področjih energetske učinkovitosti in zmanjševanja emisije CO₂.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je zmanjšanje rabe energije in s tem emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju s spodbujanjem izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v okviru različnih programov. Cilja, zastavljena v OP TGP, sta v obdobju 2013–2020 doseči kumulativno zmanjšanje rabe energije za 1.106 GWh oz. v povprečju letno za 138 GWh in kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ za 221 kt oz. v povprečju letno za 28 kt. Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020. Cilji za zmanjšanje rabe energije v stanovanjskem sektorju so opredeljeni tudi v Akcijskem načrtu za energetske učinkovitost (AN URE), in sicer naj bi Eko sklad v obdobju 2014–2020 zagotovil 262 GWh prihrankov končne energije letno³⁹, od tega predvidoma 242 GWh v gospodinjstvih.

Komentar

Leta 2019 je bilo z ukrepi URE in OVE v stanovanjskem sektorju doseženo zmanjšanje rabe končne energije za 271,8 GWh, emisije CO₂ pa za 55,6 kt. Glede na prejšnje leto se je prihranek energije povečal za več kot polovico, zmanjšanje emisije CO₂ pa se je več kot podvojilo⁴⁰. Velika večina tako prihranka končne energije (89 %) kot tudi zmanjšanja emisije CO₂ (91 %) je bila pri tem dosežena z ukrepi, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada. Obseg nepovratnih sredstev, ki jih je Eko sklad namenil ukrepom URE in OVE leta 2019, je znašal 38,7 milijonov evrov in je bil glede na leto prej večji za kar 60 % ter hkrati tudi daleč najvišji v obdobju 2011–2019. Prihranki energije, doseženi s spodbudami Eko sklada za izvajanje ukrepov v gospodinjstvih, javnem sektorju, gospodarstvu in prometu, so leta 2019 skupaj znašali 272 GWh⁴¹ in s tem prvič presegle načrtovane v AN URE.

Kumulativni prihranek končne energije, torej ob upoštevanju vseh ukrepov, izvedenih v obdobju 2010–2019, je ob koncu leta 2019 znašal 1.506 GWh in je za 243 GWh (19 %) presegal indikativni letni cilj. Nekoliko drugače je bilo pri kumulativnem zmanjšanju emisije CO₂, ki je leta 2019 znašalo 220 kt in je s tem še vedno nekoliko, za 19 kt⁴² (8 %), zaostajalo za indikativnim letnim ciljem.

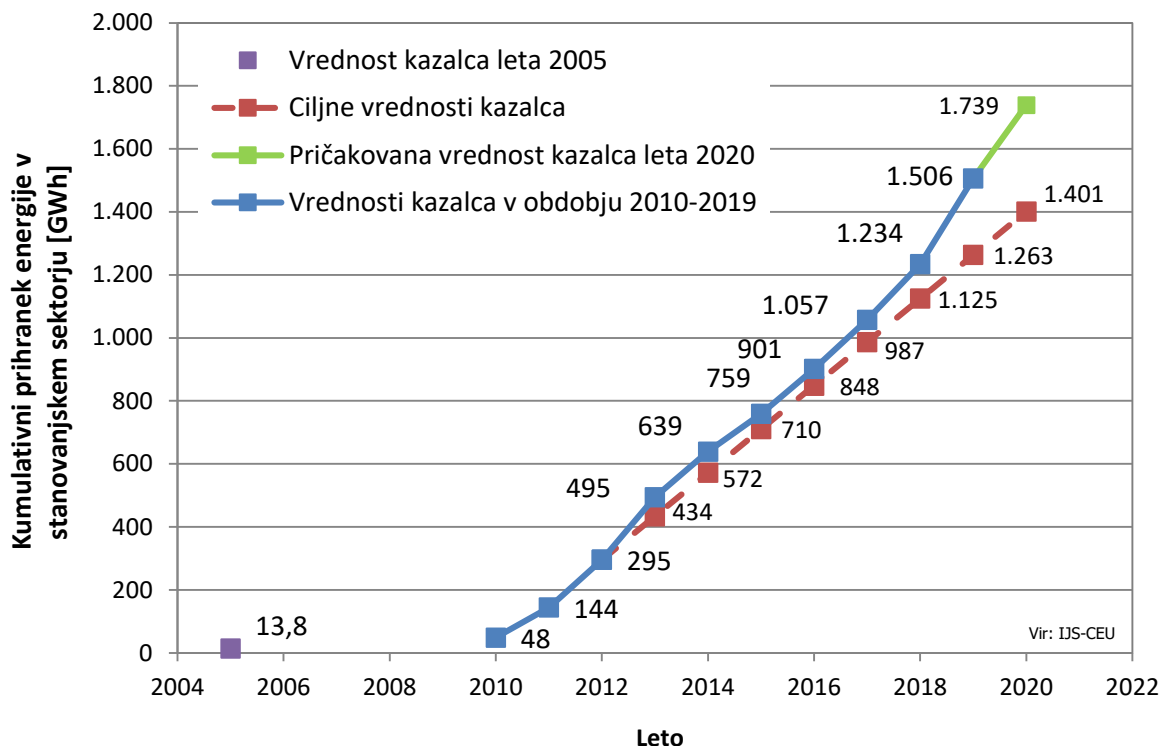
39 V AN-URE 2020 je do konca leta 2020 predvidenih 1.357 GWh prihranka končne energije v gospodinjstvih, vendar so v prihrankih upoštevani učinki vseh ukrepov, ne samo tistih, ki so podprti z nepovratnimi sredstvi.

40 Leta 2019 je prišlo do nekaterih sprememb pri pripravi in obdelavi podatkov Eko sklada, zato so podatki za leto 2019 s podatki za prehodna leta primerljivi samo v omejenem obsegu.

41 Učinki energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET, niso všteti.

42 S spremembo Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije leta 2015 so se pri ukrepih Eko sklada pojavile težave pri korektnosti izračuna zmanjšanja emisije CO₂, zato sta bila podatka za leti 2015 in 2016 ocenjena.

Poleg učinkov naložb, podprtih z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, so bili v izračun vključeni tudi učinki ukrepov, ki so bili izvedeni v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance. Zaradi pomanjkanja podatkov, v izračunih od vključno leta 2016 dalje niso več upoštevani učinki kreditov Eko sklada. Nepovratna sredstva za naložbe v OVE je mogoče pridobiti tudi v okviru Programa razvoja podeželja⁴³, vendar o učinkih teh naložb ni podatkov.

Slika 12: Kumulativni prihranek končne energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)

Cilj za leto 2020 za kumulativni prihranek končne energije je bil leta 2019 že presežen, in sicer za 104 GWh oz. 7 %. Kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ je za ciljem za leto 2020 zaostajalo za 47 kt oz. 18 %. Po podatkih Eko sklada, je bilo leta 2020 za izvedbo ukrepov URE in OVE v gospodinjstvih izplačanih 37,9 milijonov evrov nepovratnih sredstev, kar je le malo manj kot leto prej. Doseženo je bilo zmanjšanje rabe končne energije za 233 GWh, emisije CO₂ pa za 49 kt. Kumulativno, brez upoštevanja doseženih učinkov v shemi obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance, naj bi prihranki energije leta 2020 tako znašali 1.739 GWh in bili s tem 24 % nad ciljem, zmanjšanje emisije CO₂ pa 270 kt, s čimer naj bi bila tudi tukaj ciljna vrednost za leto 2020 dosežena. Na razmerje med zmanjšanjem emisije CO₂ in prihranki energije vpliva struktura ukrepov, dodaten vpliv nanj pa so imele tudi spremembe posameznih metodologij v *Pravilniku o metodah za določanje prihrankov energije*⁴⁴. Poleg tega podatke o zmanjšanju emisije CO₂ ocenjujemo kot manj zanesljive, saj gre tako pri programih Eko sklada kot tudi v shemi obveznega doseganja

43 Sredstva se črpajo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).

44 Do leta aprila 2021 (Ur. l. RS, št. [57/21](#)) je bil v veljavi Pravilnik iz leta 2015 (Ur. l. RS, št. [67/15](#) in [14/17](#)).

prihrankov končne energije za zavezance primarno za dokazovanje doseženih prihrankov energije v okviru obveznosti 7. člena Direktive o energetske učinkovitosti (EED)⁴⁵. Glede na ambicioznost ciljev do leta 2030, predvideno je 20-odstotno zmanjšanje rabe energije v stavbah, je od leta 2021 dalje treba zagotoviti ustrezno intenzivnost izvajanja ukrepov v gospodinjstvih v skladu z načrtovanim obsegom iz *Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)*⁴⁶, in to čim bolj enakomerno in usmerjeno zaradi sočasnega doseganja ciljev zelene gospodarske rasti. V *NEPNu* je načrtovano tudi zmanjšanje emisije CO₂ v stavbah do leta 2030 za 70 % v primerjavi z letom 2005, zato je treba zagotoviti tudi izboljšanje podatkov, ki se nanašajo na ta cilj.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf), **Akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za obdobje 2014–2020** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2020_sprejet_maj_2015.pdf) in **Akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (oboje AN URE)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2017-2020_final.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Zbirko podatkov za projekte, ki prejmejo nepovratna sredstva v okviru pozivov Eko sklada, vodi Eko sklad, zbirko podatkov o projektih, izvedenih v okviru sheme obveznega doseganje prihrankov za zavezance, pa Agencija za energijo. Podatki so izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije*⁴⁷. Podatki se nanašajo na že izvedene projekte.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec izboljšanje energetske učinkovitosti v stanovanjskem sektorju prikazuje kumulativne letne učinke ukrepov, ki so bili izvedeni v obdobju od leta 2010 do opazovanega leta. Vsebuje dva podkazalca: kumulativni prihranek končne energije (GWh) in kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂). Kazalec je definiran kot vsota prihranka končne energije oz. zmanjšanja emisije CO₂ v opazovanem letu in kumulativnega (večletnega) prihranka končne energije oz. zmanjšanja emisije CO₂, doseženega v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju⁴⁸. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, so potrebni naslednji podatki:

45 Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi Direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi Direktiv 2004/08/ES in 2006/32/ES, [UL L 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1, prečiščena različica \(2013-07-01\)](#); za podrobnosti glej zvezek *Ocena doseganja ciljev OP TGP*.

46 Vlada RS, februar 2020

(https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

47 Do leta aprila 2021 (Ur. l. RS, št. [57/21](#)) je bil v veljavi Pravilnik iz leta 2015 (Ur. l. RS, št. [67/15](#) in [14/17](#)).

48 Glede na to, da so življenjske dobe izvedenih ukrepov URE in OVE tipično daljše do 10 let, bo navedeni način izračuna tega kazalca do leta 2020 predvidoma korekten. Po preteku življenjske dobe posameznih ukrepov bo potrebno začeti z odštevanjem njihovih učinkov od kumulativnih vrednosti.

- prihranek končne energije (GWh) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju v okviru različnih programov v opazovanem letu. Prihranek končne energije je izračunan kot vsota prihrankov končne energije, doseženih z različnimi ukrepi URE in OVE, za katere je mogoče pridobiti nepovratna sredstva oz. so bili izvedeni v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije, brez prihranka električne energije. Do vključno leta 2015, ko so bili v izračunih upoštevani tudi učinki kreditov Eko sklada, je bila v izogib podvajanju pri projektih, ki so za izvedbo pridobili tako nepovratna sredstva kot tudi kredit Eko sklada, polovica doseženih prihrankov upoštevana pri učinkih nepovratnih sredstev, polovica pa pri učinkih kreditov;
- kumulativni prihranek končne energije (GWh) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju v okviru različnih programov, brez prihranka električne energije, dosežen v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta⁴⁸;
- zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju v okviru različnih programov v opazovanem letu. Način izračuna je enak kot pri izračunu prihranka končne energije v opazovanem letu;
- kumulativno zmanjšanje emisije CO₂ (kt CO₂) zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju v okviru različnih programov, doseženo v obdobju od leta 2010 do predhodnega leta⁴⁸.

Število programov, v okviru katerih so na razpolago spodbude, se lahko od leta do leta razlikuje.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Prihranek končne energije, brez prihranka električne energije, v opazovanem letu:							
• nepovratna sredstva Eko sklada	GWh	Eko sklad	2005, 2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne
• krediti Eko sklada	GWh	Eko sklad	2005, 2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	-	ne
• shema obveznega doseganja prihrankov	GWh	Agencija za energijo	2005, 2012-2019	maja za preteklo leto	enkrat letno	17. 6. 2021	ne
• nepovratna sredstva Programa razvoja podeželja	GWh	MKGP	2005, 2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne
Kumulativni prihranek končne energije, brez prihranka električne energije	GWh	MOP	2005, 2012-2019	Podnebno ogledalo / Poročilo o spremljanju OP TGP za predpreteklo leto	enkrat letno	22. 6. 2020	ne
Zmanjšanje emisije CO ₂ v opazovanem letu:							
• nepovratna sredstva Eko sklada	kt CO ₂	Eko sklad	2005, 2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	15. 4. 2021	ne

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
• krediti Eko sklada	kt CO ₂	Eko sklad	2005, 2012-2019	marca za preteklo leto	enkrat letno	-	ne
• shema obveznega doseganja prihrankov	kt CO ₂	Agencija za energijo	2005, 2012-2019	maja za preteklo leto	enkrat letno	17. 6. 2021	ne
• nepovratna sredstva Programa razvoja podeželja	kt CO ₂	MKGP	2005, 2012-2019	ni podatka	enkrat letno	-	ne
Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂	kt CO ₂	MOP	2005, 2012-2019	Podnebno ogledalo / Poročilo o spremljanju OP TGP za predpreteklo leto	enkrat letno	22. 6. 2020	ne

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 05. 08. 2021

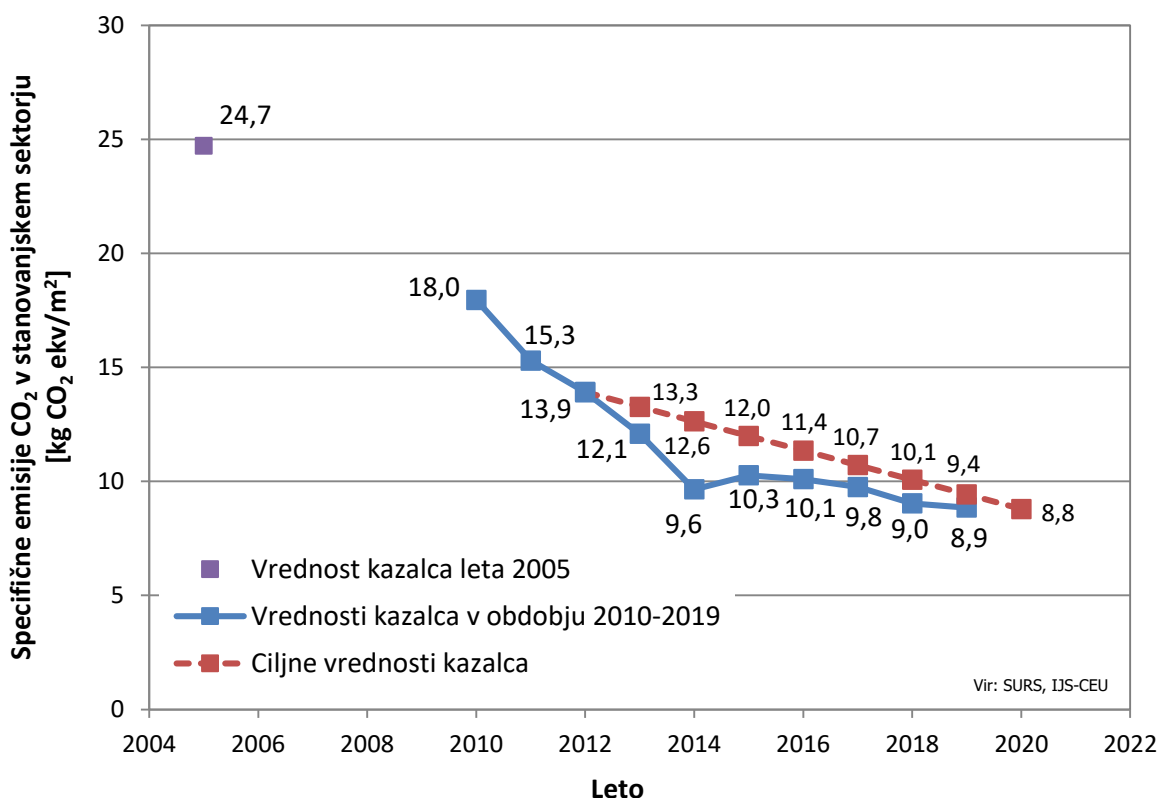
Avtorica: Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravila v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

2.6 [PO11_STAVBE] Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju

KLJUČNO SPOROČILO

Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju so leta 2019 znašale 8,9 kg CO₂ ekv/m² ali 2 % manj kot leto prej. K zmanjšanju je v največji meri prispevalo zmanjšanje emisij CO₂ iz rabe goriv v tem sektorju. Specifične emisije so bile 6 % boljše od indikativne letne ciljne vrednosti. Da bo cilj leta 2020 dosežen, bo treba specifične emisije še malenkost zmanjšati, in sicer za manj kot 1 %. Z izjemo leta 2015, ko je prišlo do povečanja vrednosti kazalca, se je njegova vrednost v obdobju 2010–2019 na letni ravni vedno zmanjševala.

Slika 13: Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019 ter ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/specificni-izpusti-tgp-v-stanovanjskem-sektorju>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju opisuje gibanje emisij CO₂ zaradi rabe goriv v gospodinjstvih v odvisnosti od površine stanovanj. Nižje specifične emisije CO₂ so pri tem lahko posledica tako nižjih emisij CO₂ v stanovanjskem sektorju zaradi izvajanja ukrepov URE in OVE ter vedno večjega števila novih stanovanj najvišjega energetskega razreda, kot tudi večje skupne površine stanovanj.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je zmanjšanje specifičnih emisij CO₂ v stanovanjskem sektorju, in sicer predvsem zaradi zmanjšanja rabe goriv in s tem posledično tudi emisij CO₂ v tem sektorju. Cilj do leta 2020, zastavljen v OP TGP, je bil popravljen v skladu z dopolnjeno metodologijo IPCC⁴⁹, po kateri se evidence emisij izračunavajo od leta 2015 naprej, kot je predpisano v izvedbeni uredbi 749/2014⁵⁰, in znaša 8,8 kg CO₂ ekv/m². Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020.

Komentar

Specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju so se leta 2019 glede na leto prej zmanjšale za 2 % in so znašale 8,9 kg CO₂ ekv/m², kar je bilo 6 % pod indikativno letno ciljno vrednostjo. Da bi lahko leta 2020 dosegli cilj 8,8 kg CO₂ ekv/m², bo treba specifične emisije še malenkost zmanjšati, in sicer za manj kot 1 %. Z izjemo leta 2015, ko je prišlo do povečanja specifičnih emisij, se je njihova vrednost v obdobju 2010–2019 na letni ravni vedno zmanjševala, še najmanj leta 2016, ko je bilo zmanjšanje 1,6-odstotno. Vzrok povečanja v letu 2015 je bilo izrazito toplo leto 2014⁵¹ – temperaturni primanjkljaj je bil leta 2015 glede na leto prej večji za kar 23 %, kar je povzročilo povečanje rabe goriv za ogrevanje v gospodinjstvih in s tem tudi emisij CO₂. Ob trendu zmanjševanja iz leta 2019 bi bile specifične emisije leta 2020 dober odstotek pod ciljno vrednostjo.

Vrednost kazalca se je leta 2019 zmanjšala predvsem zaradi zmanjšanja emisij CO₂ iz rabe goriv za 2 % glede na predhodno leto, in sicer kljub temu, da je bilo leto 2019 v primerjavi z letom 2018 celo malenkost hladnejše. Da bo cilj leta 2020 dosežen, je potrebno nadaljnje izvajanje načrtovanih ukrepov URE in izrabe OVE v gospodinjstvih. Delež OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote v gospodinjstvih oz. stanovanjskem sektorju, ki tudi prispeva k zmanjševanju emisij CO₂ in se je v obdobju 2010–2019 povečal s 57,1 na 66,5 %, se je leta 2019 glede na leto prej celo nekoliko zmanjšal, za skoraj 1 odstotno točko. Ta delež se sicer zmanjšuje že vse od leta 2016, ko je z 68,6 % dosegel največjo vrednost v opazovanem obdobju.

49 Intergovernmental Panel on Climate Change

50 Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 749/2014 z dne 30. junija 2014 o strukturi, obliki, postopkih predložitve in pregledu informacij, ki jih sporočajo države članice v skladu z Uredbo (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, UL L 203, z dne 11. 7. 2014

51 Povprečni letni temperaturni primanjkljaj za Slovenijo (v K*dni/leto): Povprečni letni temperaturni primanjkljaj za Slovenijo (v K*dni/leto): 2014 – 2.303, 2015 – 2.841, 2016 – 2.873, 2017 – 2.892, 2018 – 2.669, 2019 - 2.691 (izračun IJS-CEU).

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Del podatkov, potrebnih za izračun površina stanovanj (m²), je javno dostopnih na SiStat portalu Statističnega urada RS (SURs), dela podatkov pa SURs ne objavlja. Podatke o emisijah CO₂ iz rabe goriv v stanovanjskem sektorju izračunava Agencija RS za okolje (ARSO). Podatki so pripravljene v okviru poročanja emisijskih evidenc TGP za UNFCCC⁵² in so javno dostopni na spletni strani ARSO oz. Eionet⁵³ portalu.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec specifične emisije CO₂ v stanovanjskem sektorju (kg CO₂ ekv/m²) je definiran kot razmerje med emisijami CO₂ iz rabe goriv v stanovanjskem sektorju in površino stanovanj. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, sta potrebna naslednja podatka:

- emisija CO₂ iz rabe goriv v stanovanjskem sektorju (kt CO₂ ekv). Gre za podatek ARSO o emisiji CO₂ zaradi rabe goriv v stanovanjskem sektorju (CRP koda 1.A.4.b pri poročanju emisijskih evidenc TGP za UNFCCC);
- površina stanovanj (m²) je skupna površina vseh stanovanj na območju Republike Slovenije (naseljenih, nenaseljenih, za občasno uporabo) po podatkih SURs. Površina stanovanja je pri tem seštevek uporabne površine vseh sob, kuhinje in drugih pomožnih prostorov (kopalnice, stranišča, predsobe). Podrobnejša metodološka pojasnila pri oceni stanovanjskega sklada, stanovanj po številu sob in površini, so dostopna na spletni strani SURs⁵⁴. Metodologija izračuna površine stanovanj, ki se uporablja v izračuna kazalca, se je leta 2015 zaradi spremembe načina spremljanja površine stanovanj, spremenila. Podatek o površini stanovanj je sedaj dostopen samo za leta, ko je bil izveden popis, zato se vrednosti za vmesna leta določijo z linearno interpolacijo, v času do novega popisa pa z upoštevanjem podatka o dokončanih stanovanjih in popravljenega podatka o zmanjšanju stanovanjske površine zaradi rušenja v posameznem letu.

52 United Nations Framework Convention on Climate Change

53 European Environment Information and Observation Network.

54 <http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8224> in <https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/8211>

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Emisija CO ₂ iz rabe goriv v stanovanjskem sektorju	Gg	ARSO	2005, 2010-2019	marca za predpreteklo leto ⁵⁵	enkrat letno	15. 3. 2021	da
Stanovanjska površina	m ²	SURS SiStat	2005, 2010-2019	vsaka 3 do 4 leta, odvisno od popisa	enkrat letno	4. 8. 2021	ne

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 5. 8. 2021

Avtorici: Ana Marija Udovič, za IJS-CEU, Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravili v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

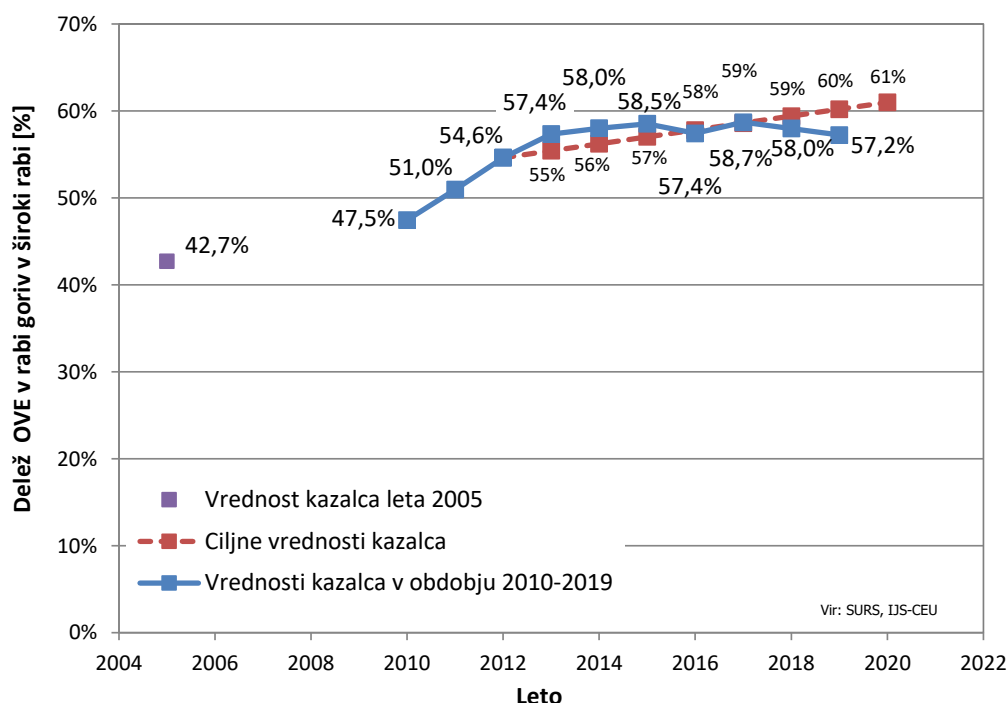
⁵⁵ Prva verzija podatkov za predpreteklo leto je na voljo 15. januarja. Rok za poročanje končnih podatkov za EU je 15. marec, za UNFCCC pa 15. april.

2.7 [PO12_STAVBE] Delež OVE v rabi goriv v široki rabi

KLJUČNO SPOROČILO

Delež OVE v rabi goriv v široki rabi se je leta 2019 v primerjavi z letom prej znižal za 0,7 odstotne točke in je znašal 57,2 %, kar je najnižja vrednost v obdobju 2013–2019. K zmanjšanju deleža OVE v končni rabi energentov je prispevalo predvsem zmanjšanje deleža OVE v gospodinjstvih za 0,8 odstotne točke. Za indikativno letno ciljno vrednostjo je doseženi delež OVE zaostajal za 3 odstotne točke, kar je bistveno več kot leto prej. Da bi lahko leta 2020 dosegli cilj 61-odstotnega deleža OVE v rabi goriv v široki rabi, bi bilo potrebno ta delež povečati za 3,8 odstotne točke, kar je na letni ravni primerljivo z rastjo deleža OVE iz leta 2012, kar bo težko dosegljivo. Cilj v letu 2020 tako predvidoma ne bo dosežen.

Slika 14: Delež OVE v rabi goriv v široki rabi leta 2005, v obdobju 2010–2019 ter ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU)

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/delez-ove-v-rabi-goriv-v-siroki-rabi-0>).

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec delež obnovljivih virov energije (OVE) v rabi goriv v široki rabi opisuje, kako se spreminja delež OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote v storitvenih dejavnostih in gospodinjstvih. Z večjim deležem OVE v široki rabi, ki je posledica izvajanja ukrepov za pospeševanje izrabe OVE, se zmanjšuje emisija CO₂. Spremljanje tega kazalca omogoča spremljanje intenzivnosti nadomeščanja fosilnih goriv z obnovljivimi viri energije pri proizvodnji toplote v storitvenih dejavnostih in gospodinjstvih.

Cilj(i)

Cilj OP TGP je povečanje deleža OVE v široki rabi. K povečanju deleža OVE prispevata tako večja končna raba OVE, kot tudi manjša skupna končna raba energentov, to pa oboje prispeva k zmanjševanju emisij TGP. Cilj do leta 2020 je doseči 61 % OVE v široki rabi. Ciljne vrednosti za vmesna leta so določene z linearno interpolacijo glede na ciljno vrednost kazalca za leto 2020.

Komentar

Kljub temu, da je bil temperaturni primanjkljaj leta 2019 celo malenkost večji kot leto prej⁵⁶, se je končna raba energije v široki rabi tega leta zmanjšala, in sicer za 3,8 %, kar pripisujemo učinkovitejši rabi energije v tem sektorju. Ker se je ob tem raba OVE v široki rabi leta 2019 zmanjšala še nekoliko bolj kot skupna končna raba, za 5 %, se je že drugo leto zapored zmanjšal tudi delež OVE v končni rabi, tokrat za 0,7 odstotne točke. Delež je leta 2019 tako predstavljal 57,2 % končne rabe energentov brez električne energije in daljinske toplote v široki rabi in je s tem dosegel najnižjo vrednost v obdobju 2013–2019. Zaostanek za indikativno letno ciljno vrednostjo se je še povečal in je bil s tremi odstotnimi točkami bistveno večji kot leta 2018. Da bi lahko leta 2020 dosegli cilj 61-odstotnega deleža OVE v široki rabi goriv, bi bilo potrebno ta delež povečati za 3,8 odstotne točke, kar je na letni ravni primerljivo s povečanjem iz leta 2012. Glede na počasno rast in nato celo zmanjševanje deleža OVE po letu 2014, bo takšna rast v letu 2020 težko dosegljiva in cilj za to leto predvidoma ne bo dosežen.

Delež OVE se je leta 2019 zmanjšal zaradi povečanja deleža zemeljskega plina za 0,4 odstotne točke in kurilnega olja za 0,3 odstotne točke, kar lahko v veliki meri pripišemo spremembam cenovnih razmerij na trgu. K temu zmanjšanju je prispevalo predvsem zmanjšanje rabe OVE v gospodinjstvih, kjer se je delež v letu 2019 zmanjšal za 0,8 odstotne točke in je znašal 66,5 %. Delež OVE v končni rabi energentov za storitvene dejavnosti se je sicer povečal iz 8,9 % leta 2018 na 9,7 % v leta 2019, ker pa raba OVE v storitvah predstavlja manj kot 3 % celotne rabe OVE v široki rabi, ima to na spremembe vrednosti kazalca le manjši vpliv. Ocena rabe OVE v storitvenem sektorju je sicer podcenjena in ni zanesljiva, saj se ne spremlja sistematično in v nacionalni statistiki ni vključena.

Vrednost kazalca se je v obdobju 2010–2019 zvišala za 20,6 % oz. 9,8 odstotne točke, pri čemer se je raba goriv v široki rabi zmanjšala za 32,7 %, raba OVE v široki rabi pa za

⁵⁶ Povprečni letni temperaturni primanjkljaj za Slovenijo (v K*dni/leto): 2018 – 2.669, 2019 – 2.691 (izračun IJS-CEU)

18,8 %. Delež OVE v gospodinjstvih se je v istem obdobju povečal s 46 % na 55,7 %, se je pa leta 2019 že tretje leto zapored nekoliko zmanjšal. Tudi v storitvenih dejavnostih se je delež OVE v rabi goriv v opazovanem obdobju povečal, in sicer z 1,4 % na 1,6 %.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji so povzeti po **Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)** (http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/op_tgp/op_tgp_2020.pdf).

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

Podatki, potrebni za izračun deleža OVE v rabi goriv v široki rabi, so objavljeni v letni energetske bilanci Slovenije in so javno dostopni na SiStat portalu Statističnega urada RS.

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalec delež OVE v rabi goriv v široki rabi (%) je definiran kot razmerje med končno rabo OVE in končno rabo vseh energentov v storitvenih dejavnostih in gospodinjstvih, brez upoštevanja električne energije in daljinske toplote. Za izračun kazalca, ki se ga spremlja na letni ravni, so potrebni naslednji podatki:

- raba OVE v široki rabi (toe) je izračunana iz podatkov SURS o rabi obnovljivih virov in odpadkov ter geotermalne in sončne energije v gospodinjstvih in ostali rabi;
- končna raba energentov v široki rabi brez električne energije in daljinske toplote (toe) je izračunana kot razlika med skupno rabo energetskih virov ter rabo električne energije in toplote v gospodinjstvih in ostali rabi iz podatkov SURS.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Raba OVE v gospodinjstvih	toe	SURS SiStat	2005, 2010-2019	oktobra za preteklo leto	enkrat letno	15. 07. 2021	da
Raba OVE v ostali rabi	toe	SURS SiStat	2005, 2010-2019	oktobra za preteklo leto	enkrat letno	15. 07. 2021	da
Končna raba energentov brez električne energije in daljinske toplote v gospodinjstvih	toe	SURS SiStat	2005, 2010-2019	oktobra za preteklo leto	enkrat letno	15. 07. 2021	da
Končna raba energentov brez električne energije in daljinske toplote v ostali rabi	toe	SURS SiStat	2005, 2010-2019	oktobra za preteklo leto	enkrat letno	15. 07. 2021	da

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 1

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 27. 7. 2021

Avtorici: Ana Marija Udovič, za IJS-CEU, in Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU, pripravili v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

3 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ukrepov v stavbah so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 1).

Tabela 1: Pregled izvajanja instrumentov v stavbah

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH NA SPLOŠNO					
Spremembe in dopolnitve predpisov za energetska učinkovitost stavb	OP TGP	✓	predpis	MOP, MzI DE	da
	AN URE	✓			
Prenova stavb kulturne dediščine in drugih posebnih skupin stavb	OP TGP	✓	sklop instrumentov	MzI DE, SVRK, MK	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Energetska pogodbeništv	OP TGP	✓	ekonomski	MzI DE	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Izdelava trajnostnih kriterijev za stavbe	AN URE	✓	načrtovanje	MOP, MzI DE	da
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH V GOSPODINJSTVIH					
Shema pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	MzI DE, Eko sklad, ENSVET, MOP, MDDSZEM	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Finančne spodbude za energetska učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	MzI DE, MOP, Eko sklad, MKGP, MK	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	AN OVE	✓			
Instrumenti za financiranje prenove v stavbah z več lastniki	OP TGP	✓	ekonomski, predpisi	Eko sklad, MzI DE, MOP	da
	AN URE	✓			
Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih stavbah	OP TGP	✓	predpis	MzI DE	/
	AN URE	✓			
Energetska svetovalna mreža za občane – ENSVET	OP TGP	✓	informiranje / ozaveščanje	MzI DE, Eko sklad, MOP	da
	AN URE	✓			
Sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v gospodinjstvih: posojila Eko sklada in spodbude drugih ponudnikov zelenih posojil za stanovanjski sektor	OP TGP	✓	ekonomski	Eko sklad, MOP, poslovne banke	da
	AN URE	✓			
Delitev spodbud med lastnike in najemnike v večstanovanjskih stavbah	AN URE	✓	predpis, spodbude	MzI DE, MOP	da
Vzpostavitev jamstvene sheme	AN URE	✓	ekonomski (finančne spodbude)	Eko sklad, MzI DE, MOP	da

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH JAVNEGA SEKTORJA					
Upravljanje z energijo v javnem sektorju	OP TGP	✓	drugo (spremljanje, poročanje in podporne aktivnosti)	Mzi DE, MJU, MP	da
	AN URE	✓			
Sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v javnem sektorju	OP TGP	✓	ekonomski	Eko sklad, MOP, Mzi DE	da
	AN URE	✓			
Nepovratne investicijske finančne spodbude za energetska sanacijo stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	Mzi DE, Eko sklad	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Zagotavljanje kakovosti projektov energetske preнове stavb v javnem sektorju	OP TGP	✓	sklop instrumentov	Mzi DE, projektna pisarna	da
	AN URE	✓			
Projektna pisarna za energetska prenova javnih stavb	AN URE	✓	drugo (organizacijski ukrep)	Mzi DE	da
	OP EKP	✓			
	AN OVE	✓			

Z letom 2021 se bo nabor ukrepov zaradi začetka izvajanja NEPN in DSEPS 2050 nekoliko razširil. Dodatni ukrepi so prikazani v naslednji tabeli (Tabela 2), z njihovim spremljanjem pa bomo začeli v okviru *Podnebnega ogledala 2022*.

Tabela 2: Novo načrtovani instrumenti v stavbah

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH NA SPLOŠNO					
Zakonska prepoved uporabe fosilnih goriv za ogrevanje v stavbah	NEPN ⁵⁷	✓	predpis	Mzi DE	spremljanje od 2022
	DSEPS 2050	✓			
Vzpostavitev energijskega in emisijskega katastra stavb	NEPN ⁵⁸	✓	drugo (informacijska platforma)	Mzi DE	spremljanje od 2022
	DSEPS 2050	✓			
Izdelava načrta financiranja širše preнове stavb	NEPN ⁵⁹	✓	načrtovanje	Mzi DE	spremljanje od 2022
	DSEPS 2050	✓			
Zagotoviti zadostne vire za izvajanje finančnih spodbud za energetska učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah	DSEPS 2050	✓	predpis	Mzi DE	spremljanje od 2022
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH V GOSPODINJSTVIH					
Skupinski nakup električne energije	DSEPS 2050	✓	organizacijski	MDDSZEM, Mzi, MOP	spremljanje od 2022
Projekt CRP o natančnem poznavanju navad in potreb	NEPN ⁶⁰	✓	tehnična pomoč	MDDSZEM, Mzi, MOP	spremljanje od 2022
	DSEPS 2050	✓			

57 Ime instrumenta v NEPN je *Omejevanje uporabe fosilnih goriv za ogrevanje v stavbah*.

58 Ime instrumenta v NEPN je *Vzpostavitev portala energijskih lastnosti stavb*.

59 Ime instrumenta v NEPN je *Izdelava načrta financiranja trajnostne preнове stavb*.

60 V NEPNu je to del instrumenta *Podporno okolje za blaženje energetske revščine*.

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
najranljivejšega dela prebivalstva v Sloveniji					
Akcijski načrt boja proti energetski revščini v Sloveniji	NEPN ⁶⁰	✓	predpis	MDDSZEM, MzI, MOP	spremljanje od 2022
	DSEPS 2050	✓			
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH V GOSPODINJSTVIH					
Študija o natančnem poznavanju področja širše prenove stanovanjskih in nestanovanjskih stavb v Sloveniji	DSEPS 2050	✓	podporne aktivnosti	MzI DE, MOP, MORS	spremljanje od 2022
Izkaznica stavbe	DSEPS 2050	✓	tehnična pomoč	MzI DE, MOP, MORS	spremljanje od 2022
Vzpostavitev projektne pisarne za pripravo projektov energetske prenove večstanovanjskih stavb	DSEPS 2050	✓	tehnična pomoč	MzI DE, Eko sklad	spremljanje od 2022
Pilotni projekti	DSEPS 2050	✓	tehnična pomoč, ekonomski	MzI DE, Eko sklad	spremljanje od 2022
SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V STAVBAH JAVNEGA SEKTORJA					
Oblikovanje in vsakoletno posodabljanje seznama prednostnih energetskih prenov širšega javnega sektorja	DSEPS 2050	✓	organizacijski	MzI DE (sodelujoči SVRK, MF)	spremljanje od 2022
<i>Spodbujanje energetskih prenov stavb v lasti in uporabi ožjega javnega sektorja</i>					
Program energetske učinkovitosti	DSEPS 2050	✓	program	MzI DE	spremljanje od 2022
Nadgradnja projektne pisarne za energetske prenov javnih stavb	DSEPS 2050	✓	organizacijski	MzI DE	spremljanje od 2022
Razširitev izvajalskega okvira energetskega pogodbenišтва	DSEPS 2050	✓	izvedbeni	MzI DE, PP-EPS	spremljanje od 2022
Sistemiški finančni vir za izvedbo prednostnih energetskih prenov	DSEPS 2050	✓	ekonomski	MzI DE (sodelujoči SVRK, MF)	spremljanje od 2022
Posodobitev seznama stavb energetskih prenov v lasti in uporabi ožjega javnega sektorja	DSEPS 2050	✓	organizacijski	MzI DE (sodelujoči MF, SVRK)	spremljanje od 2022

3.1 Spodbujanje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije v stavbah na splošno

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PREDPISOV ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST STAVB	
SPLOŠEN OPIS	
OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-1 AN URE: V.1 DSEPS 2050: S-1
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – splošno
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	predpis
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, MzI DE
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	Predvidena je dopolnitev obstoječih predpisov (npr. PURES) z zahtevami za uvajanje skoraj ničenergijskih stavb in njihova nadgradnja glede zahtev za prenovo stavb, rabo OVE v stavbah in zmanjševanja emisij TGP v življenjski dobi.
PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE	
EU ZAKONODAJA	Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb, UL L 153 Direktiva (EU) 2018/844 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb in Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, UL L 156
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Akcijski načrt za skoraj nič-energijske stavbe za obdobje do leta 2020 (AN sNES) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA V skladu z 9. členom *Direktive o energetske učinkovitosti stavb 2010/31/EU (direktiva EPBD; revizija z Direktivo (EU) 2018/844)* je bilo v *Energetskem zakonu (EZ-1)* iz leta 2014 opredeljeno, da morajo biti od 31. decembra 2018 dalje skoraj ničenergijske vse nove stavbe, ki jih javni organi uporabljajo kot lastniki, po 31. decembru 2020 pa tudi vse ostale nove stavbe. V ta namen je bila skladno z *AN URE* in tudi *AN sNES* predvidena prenova PURES, med drugim tudi dopolnitev z minimalnimi tehničnimi zahtevami za skoraj ničenergijsko stavbo. Da morajo biti skoraj ničenergijske vse nove stavbe sedaj v 25. členu opredeljuje *Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)* iz leta 2020, ministrstvo pa mora v ta namen pripraviti izračun minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti stavb in njihovih elementov.

Proces za pripravo *Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o učinkoviti rabi energije (PURES-2)* in pripadajoče *Tehnične smernice za graditev TSG-1-004:2010 Učinkovita raba energije*, ki se je začel leta 2015, tudi leta 2020 ni bil zaključen. Osnutek novega PURES je še vedno v pripravi, kar otežuje izpolnjevanje zahtev iz direktive EPBD in ZURE.

DOSEŽENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE Uveljavitev novega PURES je bila v skladu z *NEPN* predvidena za leto 2020. V *DSEPS 2050* je sprejetje novega PURES načrtovano za leto 2021. V istem dokumentu je predvideno tudi, da se bo PURES redno posodabljal v skladu z zahtevami direktiv EPBD in EED.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Za izpolnjevanje zahtev iz direktive EPBD in ZURE je nujno, da MOP čim hitreje zagotovi uveljavitev novega PURES. Pri pripravi PURES je treba upoštevati smernice iz *DSEPS 2050*.

VIRI PODATKOV

- MOP, Mzi DE
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

9. julij 2021

PRENOVA STAVB KULTURNE DEDIŠČINE IN DRUGIH POSEBNIH SKUPIN STAVB

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-6 AN URE: J.6 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1 DSEPS 2050: S-2	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – splošno	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	sklop instrumentov	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, SVRK, MK	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	V okviru ukrepa bodo pripravljena merila za prenovo stavbne kulturne dediščine in drugih posebnih skupin stavb. Predvidena je izvedba demonstracijskih projektov, razvoj in uvajanje primernih tehnologij, vzpostavitev sheme finančne podpore in zagotovitev finančnih sredstev za obdobje 2014–2020.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Instrument se je tudi v letu 2020 izvajal samo delno. V izvajanju je bil pilotni projekt energetske prenove petih stavb Ministrstva za kulturo, s skupno tlorisno površino skoraj 55.500 m ² , po modelu energetskega pogodbeništvu. V okviru razpisov za energetska prenovo stavb javnega sektorju v OP EKP se za stavbe kulturne dediščine še naprej upoštevajo specifična merila za ocenjevanje, in sicer se lahko v izračunu upošteva tudi prihranek tistih ukrepov,
-----------------	--

ki jih zaradi varovanja kulturne dediščine ni mogoče izvesti v celoti ali delno. Omenjena merila so vključena v *Navodila za delo posredniških organov in upravičencev pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja*. Navodila so bila leta 2020 dvakrat posodobljena, pri čemer za same stavbe kulturne dediščine ni bilo sprememb, se je pa za vse stavbe spremenil predvideni finančni vzvod. S sredstvi evropske kohezijske politike bo sedaj sofinanciranih 49 % upravičenih stroškov operacije, prej 40 %.

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov je predvideno samo za pilotni projekt, ki pa leta 2020 še ni bil izveden.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>Pilotni projekt bo predvidoma končan v letu 2022.</p> <p>V <i>NEPN</i> in <i>DSEPS 2050</i> je za leto 2021 načrtovana priprava meril za določanje upravičenih stroškov za trajnostno energetske prenove teh skupin stavb, za leto 2022 pa zagotovitev sofinanciranja, prilagojenega tem ciljnim skupinam, v okviru kohezije (npr. tudi v ločenih razpisih oz. pozivih).</p> <p>Z <i>DSEPS 2050</i> so za leto 2022 dodatno predvidene spremembe na področju lokalne fiskalne zakonodaje. Zagotovljena naj bi bila večja avtonomija lokalne samoupravne skupnosti pri oblikovanju virov fiskalnih prihodkov oziroma gospodarjenju z njimi za možnost oblikovanja sklada za finančne spodbude zasebnim lastnikom stavb kulturne dediščine za njihovo energetske prenove. Za leto 2023 je potem načrtovana še dopolnitev <i>Smernic za energetske prenove stavb kulturne dediščine</i> z novostmi in spremembami v zakonodaji in strateških dokumentih, nadgradnjo tehničnih vsebin, oblikovanjem priporočenih faz projekta celovite energetske prenove stavb kulturne dediščine, opisom primerov dobrih praks ter prenosom izkušenj iz razpisov za sofinanciranje energetske prenove stavb iz kohezijskih sredstev.</p>
PREDVIDENI UČINKI	<p>V okviru pilotnega projekta je predvideno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje rabe energije: 3,5 GWh/leto • povečanje proizvodnje energije iz OVE: 81 MWh/leto • zmanjšanje emisije CO₂: 0,9 kt/leto

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Po podatkih iz *DSEPS 2050* je v Sloveniji po predpisih s področja varstva kulturne dediščine zavarovanih 35.200 stavb ali 12,5 milijona m² neto tlorisnih površin. Ta stavbni delež za skupno energetske bilanco države sicer ni ključen, če pa bomo dosegli boljšo energetske učinkovitost varovanih stavb tako, da se ohranijo njihove varovane vrednote, bo energetska prenova prispevala k večjemu ohranjanju dediščine tudi v prihodnje⁶¹. S tega vidika je zato pomembno, da se čim prej začne z izvajanjem instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050* ter tako spodbudi in zagotovi tudi ustrezno energetske prenove stavb kulturne dediščine in drugih posebnih skupin stavb.

VIRI PODATKOV

- MzI DE, Projektna pisarna za energetske prenove
- MzI, Navodila za delo posredniških organov in upravičencev pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja, različica 1.09, oktober 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/podrocja/energetika/javne_stavbe/navodila_pp/ndpo/ndopeps_9.pdf)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

61 Vendramin et al., 2016. Smernice za energetske prenove stavb kulturne dediščine, MzI, MK, Ljubljana.

DATUM PRIPRAVE

9. julij 2021

ENERGETSKO POGODBENIŠTVO

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-11 AN URE: H.1 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1 DSEPS 2050: S-3	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – splošno	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: elektromobilnost _____ ☒	
KRATEK OPIS	Vzpostavljeno je podporno okolje za izvedbo ukrepov energetskega pogodbeništv (EPO) in spodbujanje izvajanja projektov pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije, še zlasti v okviru celovite energetske prenove stavb javnega sektorja in znotraj tega osrednje oziroma ožje vlade. Predvideni so tudi razvoj in testiranje novih finančnih produktov, izvedba pilotnih projektov, zagotovitev sistemskih spodbud za pripravo projektov EPO, vzpostavitev sistema za kvalifikacijo ponudnikov EPO in usposabljanje odgovornih za energetske prenove na vseh ravneh priprave in izvedbe projekta EPO.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, UL L 315 Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, UL L 328
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050
(DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA V obdobju 2016–2020⁶² je bilo v okviru razpisov/povabil za energetske prenove stavb občin ter ožjega in širšega javnega sektorja ter izvedbo pilotnih projektov v okviru izvajanja OP EKP skupaj odobrenih 83 projektov⁶³. Po modelu pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije se izvaja 36 projektov, kar je 43 % vseh, ki pa predstavljajo skoraj tri četrtine neto tlorisne površine vseh v energetske prenove zajetih stavb. Pri projektih energetske prenove občinskih stavb je bil največji delež projektov EPO dosežen v okviru razpisa JOB-2018, ko je bilo z njimi zajetih 95 % vse neto tlorisne površine. V okviru razpisa JOB-2020 je bil ta delež 65-odstotni. Do konca leta 2020 je bilo končanih 22 projektov EPO s skupno 148 stavbami in slabimi 364.000 m² neto tlorisne površine.

Leta 2019 je bil objavljen poziv k oddaji prijav za sofinanciranje izdelave tehnične in ekonomske dokumentacije za projekte energetske prenove javnih stavb iz sredstev mednarodne tehnične pomoči ELENA (projekt GovDER). Razpisanih je bilo 1,6 milijona evrov, prijavljenih pa 5 operacij, ki so bile podprte z 261.000 evri sredstev. Leta 2020 je bil objavljen nov poziv (TP ELENA 2020), ponovno s skupno višino predvidenih sredstev 1,6 milijona evrov in zadnjim rokom za oddajo prijave februarja 2021. Na ta poziv je prijavljenih 16 operacij, predvideni znesek sofinanciranja iz sredstev tehnične pomoči ELENA pa znaša dobrih 666.000 evrov. Upravičenci, to so osebe ožjega javnega sektorja in osebe širšega javnega sektorja, katerih ustanovitelj je država, ki jim je bila projektna dokumentacija potrjena, se nato lahko prijavijo na povabila za kohezijska sredstva, namenjena energetski prenovi stavb (glej instrument [Nepovratne investicijske finančne spodbude za energetske sanacije stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom](#)). Do zdaj ni bila za ta sredstva prijavljena samo ena od operacij, ki je prejela sredstva TP ELENA, saj je med pripravo projektne dokumentacije izkazalo, da je potrebno objekt najprej statično sanirati.

Usposabljanje akterjev, vključenih v pripravo in izvedbo projektov EPO, se tudi leta 2020 še ni izvajalo.

Na seznamu ponudnikov energetskih storitev – model pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije, ki je objavljen na spletni strani MzI, je trenutno 8 ponudnikov, kar je dva več kot leto prej.

DOSEŽENI UČINKI Z izvedbo projektov EPO, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi v okviru OP EKP, je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 10,0 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energija iz OVE: 2,9 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 2,3 kt CO₂/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE Oktobra leta 2020 so bila v okviru OP EKP ponovno razpisana sredstva za energetske prenove stavb občin ter ožjega in širšega javnega sektorja v skupni vrednosti 58,5 milijonov evrov (razpisi/povabila JOB_2021, OJS 2021 in ŠJS 2021). Izvajalo se bo še 8 projektov EPO, za katere so bila sredstva v

62 Povzeto je stanje za obdobje, ko se projektom EPO za energetske prenove stavb javnega sektorja dodeljujejo nepovratna sredstva v okviru OP EKP. Projekti EPO v Sloveniji se drugače izvajajo že od leta 2001, in sicer predvsem v občinah.

63 Odstopi v to številko niso vštet.

OP EKP odobrena v okviru razpisov/povabil, objavljenih do konca leta 2020. Projekt GovDER je v fazi zaključevanja, zaključen naj bi bil do konca leta 2021.

V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je bil kot obetaven finančni instrument za celovito energetske prenovo večstanovanjskih stavb, poleg financiranja s kombinacijo kredita v breme rezervnega sklada in nepovratnih sredstev, izbran tudi finančni instrument energetskega pogodbeništv, kjer gre za celovito prenovo večstanovanjskih stavb, sofinancirano s strani podjetij za energetske storitve. Eko sklad, ki je nosilec izvajanja tega finančnega instrumenta, je 20. 8. 2021 objavil [javni razpis](#) za pilotne projekte celovite prenove večstanovanjskih stavb po modelu energetskega pogodbeništv. Za podrobnosti glej [Instrumenti za financiranje prenove v stavbah z več lastniki](#).

Na področju EPO je v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* predvideno tudi usposabljanje za EPO za državne in občinske uslužbenke ter podjetja (skupno 150 udeležencev). Prvo tridnevno usposabljanje je bilo organizirano na daljavo aprila 2021, na njem pa je sodelovalo 26 udeležencev iz javne uprave, lokalnih energetske agencij itd.

Z *NEPN* in *DSEPS 2050* sta načrtovana nadaljevanje in nadgradnja izvajanja instrumenta. Do leta 2023 je predvideno oblikovanje ustreznih finančnih produktov za ponudnike storitev EPO, razvoj EPO s primerni podpornimi ukrepi, kot so npr. usposabljanje, dodatna strokovna in tehnična pomoč pri pripravi projektov, program zagotavljanja kakovosti projektov EPO, priprava orodij za vrednotenje projektov EPO itd., razširitev instrumenta iz javnega na druge sektorje, zlasti stanovanjskega, in vzpostavitev mehanizmov za spodbujanje nastanka podjetij za energetske storitve, s posebno pozornostjo do malih in srednje velikih podjetij (MSP).

PREDVIDENI UČINKI

Z izvedbo projektov EPO, ki so nepovratna sredstva prejeli v okviru razpisov in povabil v obdobju 2016–2020, bo v letih 2021 in 2022 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 11,2 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energija iz OVE: 3,3 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 2,5 kt CO₂/leto

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnje izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050*.

VIRI PODATKOV

- MzI DE, Projektna pisarna za energetske prenovo javnih stavb
- MzI, Portal energetika, Javne objave (<http://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)
- MzI, Portal energetika, Seznam ponudnikov energetske storitve – model pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije (<http://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/energetska-prenova-javnih-stavb/esco-ponudniki/>)
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)
- Eko sklad, Celovita obnova večstanovanjske stavbe: Subvencija, Kredit (https://www.ekosklad.si/uploads/e2484510-e85b-464b-b784-6d12bb41130d/1_Javni-razpis.pdf)

DATUM PRIPRAVE

30. avgust 2021

IZDELAVA TRAJNOSTNIH KRITERIJEV ZA STAVBE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: J.7 DSEPS 2050: S-4	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – splošno	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	načrtovanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, MzI DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒
	zmanjšanje emisij TGP	☒
	povečanje rabe OVE	☒
	drugo: _____	☐
KRATEK OPIS	Predvidena je priprava trajnostnih kriterijev kot inštrumenta za odločanje oz. presoje ekonomskih, okoljskih in družbenih vplivov gradnje in prenove stavb, še posebej javnih stavb. Poudarek je tudi na upoštevanju okoljskih učinkov v življenjski dobi stavb.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>Predlog akcijskega načrta za vpeljavo sistema trajnostnih kazalnikov, ki je bil po naročilu MOP pripravljen v obdobju 2016–2017, ni šel v postopek nadaljnega usklajevanja, ni bil potrjen in se ne izvaja.</p> <p>Leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> (https://www.care4climate.si/sl), v okviru katerega je v aktivnosti C4.4 predviden tudi razvoj kazalnikov trajnostne gradnje (KTG). Tej tematiki je namenjena tudi posebna spletna stran (https://kazalnikitrajnostnegradnje.si/). Do konca leta 2020 je bila pripravljena prva verzija KTG, ki vključuje 12 kazalnikov s področja rabe energije in vode, kakovosti notranjega zraka, potenciala za globalno segrevanje v življenjskem ciklu itd. Začetnih posvetovanj o primernosti zasnovanih kazalnikov se je udeležilo 80 ključnih deležnikov iz različnih ciljnih skupin (gradbena industrija, arhitekti in inženirji,</p>
-----------------	--

javni sektor, deležniki s področja BIM in digitalizacije graditve). Kazalniki so bili predstavljeni tudi na različnih dogodkih in v strokovnih revijah.

DOSEŽENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je od začetka leta 2021 na voljo video usposabljanje za uporabo prve verzije kazalnikov (<https://kazalnikitrajnostnegradnje.si/courses/uvod-v-kazalnike-video-usposabljanje/>). V živo bo usposabljanje potekalo septembra 2021. Kazalnike je mogoče tudi testirati, saj je na spletni strani kTG vsak od kazalnikov podrobno predstavljen, dodana pa so tudi orodja za njihove izračune. Leta 2022 bo na izkušnjah prve verzije kTG predvidoma razvita njihova druga verzija, začela pa se bo tudi priprava pilotnih projektov za njeno testiranje.

V *NEPN* in *DSESPS 2050* so do leta 2023 predvideni vzpostavitev podpornega okolja za trajnostno vrednotenje stavb (vzpostavitev sistema, shema certificiranja, usposabljanje, vzdrževanje sistema, financiranje), priprava podlag za spodbujanje in financiranje trajnostne prenovе ter razširitev spodbujanja na trajnostne prenovе stavb (ki poleg energetske prenovе upoštevajo tudi vse druge pomembne kriterije prenovе stavb: potresna in požarna varnost, problematika radona ipd.), in izvedba vzorčnih projektov trajnostne prenovе javnih stavb.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnje izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050*. Smiselno bi bilo spodbuditi investitorje, da se vključijo v pilotno uporabo slovenskih kazalnikov trajnostne gradnje v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*.

VIRI PODATKOV

- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Spletna stran Kazalniki trajnostne gradnje (<https://kazalnikitrajnostnegradnje.si/>)
- Dolgoročna strategija energetske prenovе stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

23. avgust 2021

3.2 Spodbujanje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije v stavbah v gospodinjstvih

SHEMA POMOČI ZA UČINKOVITO RABO ENERGIJE V GOSPODINJSTVIH ZA RANLJIVE SKUPINE PREBIVALSTVA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-6 AN URE: G.3, G.10 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1 DSEPS 2050: G-1	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, Eko sklad, ENSVET, MOP, MDDSZEM	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Predvideno je izvajanje ukrepov za učinkovitejše ravnanje z energijo v gospodinjstvih, ki imajo težave z energetske revščino. Ukrepi so namenjeni tako investicijam kot tudi svetovanju in spremembi vedenjskih navad.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenovе stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenovе stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Socialno šibki občani, to so prejemniki denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, so bili pri pozivih Eko sklada za dodeljevanje subvencij za energetske prenovе starejših večstanovanjskih stavb (javna poziva
-----------------	--

41SUB-OBPO16 iz leta 2016 in 67SUB-OBPO19 iz leta 2019) še naprej upravičeni do spodbude v višini 100 % priznanih stroškov naložbe. Nepovratno finančno spodbudo v višini do 100 % priznanih stroškov so lahko socialno šibki občani pridobili tudi v okviru pozivov za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso (javni poziv 69SUB-SOCOB19 iz leta 2019). Vrednost razpisanih sredstev je bila leta 2020 v okviru poziva 69SUB-SOCOB19 povečana za 1 milijon evrov. Leta 2020 je bilo v okviru zamenjave starih kurilnih naprav na trdna goriva z dobrimi 800.000 evri nepovratnih sredstev podprtih 141 naložb, kar je bistveno več kot leto prej, ko je bilo podprtih 29 naložb. Spodbude so bile izplačane iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. V okviru večjih naložb v starejših večstanovanjskih stavbah, ki se izplačujejo iz sredstev, zbranih s prispevkom na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti, pa je bilo leta 2020 za 22 naložb izplačanih 38.000 evrov nepovratnih sredstev. Leto prej je bilo takšnih naložb 14.

Leta 2020 je Eko sklad začel z izvajanjem *Programa ZERO500*, za katerega so zagotovljena sredstva v okviru OP EKP. Pilotni poziv za nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za investicije v ukrepe večje energetske učinkovitosti eno- ali dvostanovanjskih stavb (ZERO500), razpisanih je bilo 960.000 evrov, je bil objavljen julija 2020. Do zaključka decembra 2020 je na poziv prispelo 222 vlog, do konca leta pa še 13. Do konca leta je bilo izdanih 46 odločb o dodelitvi pravice do nepovratne finančne spodbude, ni pa bila še sklenjena nobena pogodba. V okviru programa je bilo objavljeno tudi javno povabilo za vzpostavitev seznama izvajalcev za izvajanje ukrepov, izvedene pa so bile tudi informativna delavnica za izvajalce, delavnica za energetske svetovalce mreže ENSVET in 9 informativnih delavnic na Centrih za socialno delo (CSD) z namenom predstavitve javnega poziva, na katerih je bilo prisotnih 115 strokovnih delavcev iz skoraj vseh enot CSD.

Aktivnosti, izvedene v okviru *Programa ZERO500*, in okrepljeno sodelovanje s CSD-ji sta pozitivno vplivala tudi na izvajanje projekta ZERO (zmanjševanje energetske revščine občanov). Eko sklad je tako leta 2020 prejel 336 prijavnih upravičenih občanov za obisk in paket ZERO, kar je 41 % več kot leto prej. Opravljenih je bilo 180 obiskov, kar je nekoliko manj kot leta 2019, in sicer tudi zaradi epidemiološke situacije. Obiske pri upravičencih opravljajo energetske svetovalce mreže ENSVET.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki, doseženi z izplačilom nepovratnih spodbud socialno šibkim občanom, so vključeni v učinkih pri instrumentu *Finančne spodbude za energetske učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah*. V okviru projekta ZERO se učinkov ne spremlja.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

V programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe je za ukrepe za zmanjšanje energetske revščine v okviru projekta ZERO za leto 2021 predvideno 90.000, za leto 2022 pa 88.000 evrov.

V okviru Programa ZERO500 je Eko sklad aprila 2021 objavil drugi poziv za nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za investicije v ukrepe večje energetske učinkovitosti eno- ali dvostanovanjskih stavb (2-ZERO500). Razpisanih je nekoliko manj kot 3,85 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Poziv bo odprt do porabe sredstev.

Ravno tako je Eko sklad aprila 2021 objavil tudi nov poziv za nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso v stanovanjskih

stavbah (86SUB-SOCOB21). Skupna višina sredstev, ki se zagotavljajo iz Sklada za podnebne spremembe, po tem pozivu znaša 0,5 milijona evrov. Odprt je tudi še poziv za nepovratne finančne spodbude za nove skupne naložbe večje energijske učinkovitosti starejših stavb s tremi ali več posameznimi deli (67SUB-OBPO19) iz leta 2019, v skladu s katerim so socialno šibki občani upravičeni do spodbude v višini 100 % priznanih stroškov naložbe. Znesek razpisanih sredstev se je v okviru tega poziva leta 2021 dvakrat povečal, in sicer aprila za 1,5, junija pa še za 1 milijon evrov.

V *Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023* je za ukrepe za zmanjšanje energetske revščine (projekt ZERO) za leto 2021 načrtovanih 90.000 evrov sredstev, v letih 2022 in 2023 pa še vsako leto po 88.000 evrov.

V *NEPN* in *DSEPS 2050* sta načrtovana nadaljevanje izvajanja instrumenta in njegova nadgradnja. Prioritetno sta predvidena izvajanje *Programa ZERO500* in poraba kohezijskih sredstev za ta namen do leta 2023, za zagotovitev stalnega izvajanja tega programa pa je načrtovan nov večletni finančni okvir do leta 2027 s predvidenimi nepovratnimi finančnimi sredstvi v višini 7 milijonov evrov. Z *NEPN* so načrtovane tudi številne druge aktivnosti, med drugim tudi okrepitev podpornih aktivnosti, ki bodo povečale dostopnost spodbud najrevnejšim gospodinjstvom, zagotovitev sistematične vključenosti in usklajenosti instrumentov za zmanjševanje energetske revščine in njihovega dolgoročnega izvajanja, izboljšanje spremljanja izvajanja instrumentov za zmanjševanje energetske revščine in njihovih učinkov ter vključitev energetske revščine v širšo shemo razvojne in stanovanjske politike.

V *DSEPS 2050* so za stavbe z najslabšo energetske učinkovitostjo in za zmanjšanje energetske revščine načrtovani tudi trije novi ukrepi, in sicer *Skupinski nakup električne energije (ukrep ER-1)*, *Projekt CRP o natančnem poznavanju navad in potreb najranljivejšega dela prebivalstva v Sloveniji (ukrep ER-2)* in *Akcijski načrt boja proti energetske revščini v Sloveniji (ukrep ER-3)*, ki nadgrajujejo nov instrument *Podporno okolje za blaženje energetske revščine* iz NEPNa. Področje energetske revščine v NEPNu sicer sodi v razsežnost notranji trg energije in ne v razsežnost energetska učinkovitost.

Slovenija si je v NEPNu za cilj na področju energetske revščine do leta 2030 sicer zadala, da bo blažila in zmanjševala energetske revščine s pospešenim izvajanjem (1) ukrepov socialne politike, (2) splošnih ukrepov stanovanjske politike in (3) obstoječih ciljnih ukrepov. V letu 2021 naj bi zakonsko opredelila energetske revščine, do leta 2022 določila način merjenja energetske revščine in jo natančno analizirala, do leta 2023 pa določila ciljne kazalnike za področje energetske revščine za Slovenijo in izdelala že omenjeni akcijski načrt boja proti energetske revščini v Sloveniji.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki instrumenta niso načrtovani.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Pregled stanja na področju energetske revščine je pokazal, da ima več kakor 40 % enostanovanjskih stavb visoke stroške za ogrevanje, zato je hitra vzpostavitev celovitega pristopa za reševanje problematike energetske revščine in zagotovitev finančnih sredstev za njegovo izvajanje nujna! Čim prej je zato treba začeti z izvajanjem novo načrtovanih aktivnosti, ki so za področje zmanjševanja energetske revščine predvidene v NEPN in DSEPS 2050.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021

- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Eko sklad
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](#)), priloga Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330#>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

9. julij 2021

FINANČNE SPODBUDE ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST IN RABO OVE V STANOVANJSKIH STAVBAH

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-7 AN URE: G.1, G.2 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1 AN OVE: ukrepi 7, 8, in 9 DSEPS 2050: G-2
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, MOP, Eko sklad, MKGP, MK
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	<p>Glavni instrument za večjo energetske učinkovitost in rabo OVE v gospodinjstvih so finančne spodbude, ki jih naložbam v eno- in dvostanovanjskih stavbah od leta 2008, v večstanovanjskih stavbah pa od leta 2009 dodeljuje Eko sklad.</p> <p>Instrument je z vključitvijo sredstev v okviru OP EKP nadgrajen z demonstracijskimi projekti energetske prenove večstanovanjskih stavb zasebnega in javnega sektorja v okviru energetskega pogodbeništvu, demonstracijskimi projekti celovite energetske prenove večstanovanjskih stavb po merilih skoraj ničenergijske prenove in energetske prenove stavb v okviru celostnih teritorialnih naložb (CTN) v izbranih urbanih mestnih območjih.</p> <p>V okviru izvajanja instrumenta je pri Eko skladu predviden tudi razvoj novih finančnih instrumentov za stanovanjski sektor in okrepitev spremljajočih programov obveščanja in ozaveščanja.</p> <p>Za naložbe v OVE je mogoče pridobiti nepovratna sredstva tudi v okviru Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (PRP).</p>

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)
 Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN OVE)
 Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030
 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA

Nepovratna sredstva Eko sklada se od leta 2014 financirajo iz dveh virov: iz prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti in Sklada za podnebne spremembe. Poleg že omenjenih pozivov 67SUB-OBPO19 in 69SUB-SOCOB19 (glej instrument [Shema pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva](#)) so lahko občani leta 2020 za sredstva zaprosili še v okviru poziva za nove naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energijske učinkovitosti stanovanjskih stavb (74SUB-OB19) in poziva za skoraj nič-energijske stavbe (73SUB-sNESOB19). Vrednost razpisanih sredstev prvega poziva je bila leta 2020 povečana za 20,4 milijonov, vrednost drugega poziva pa za 2 milijona evrov.

Leta 2020 je bilo za izvajanje ukrepov URE in OVE v gospodinjstvih izplačanih 37,9 milijonov evrov, kar je samo 2 % manj kot leto prej, ko je bilo v obdobju 2011–2020 za ta namen izplačanih daleč največ sredstev. Z ukrepi doseženo zmanjšanje rabe energije je bilo v primerjavi z letom prej manjše za 4 %. Skupaj s prihranki, doseženimi z izvajanjem ukrepov v javnem sektorju, gospodarstvu in prometu, so prihranki po podatkih Eko sklada leta 2020 znašali 314 GWh⁶⁴ in s tem že drugo leto zapored presegle načrtovane v AN URE.

V okviru izvajanja mehanizma celostnih teritorialnih naložb (CTN) v OP EKP je bilo edino povabilo za sofinanciranje energetske prenove večstanovanjskih stavb v nad 75-odstotni javni lasti (prednostna naložba 4.1: Spodbujanje energetske učinkovitosti) objavljeno že leta 2017. Druge aktivnosti na tem področju niso načrtovane.

O naložbah v OVE v okviru PRP ni podatkov, peti oz. zadnji načrtovani pilotni projekt v okviru OP EKP, predvidena je bila celovita energetska obnova večstanovanjske stavbe po merilih skoraj nič-energijske prenove, pa ne bo izveden.

DOSEŽENI UČINKI

Z izvedbo projektov URE in OVE v gospodinjstvih, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 232,9 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energije iz OVE: 148,4 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 49,4 kt/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*.

Za projekte, ki so bili izvedeni v okviru CTN v OP EKP, podatkov o učinkih ni na voljo.

64 Učinki energetske svetovalne mreže za občane – ENSVET, niso všteti.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE Vrednost razpisanih sredstev v okviru poziva za nove naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energijske učinkovitosti stanovanjskih stavb (74SUB-OB19) je bila leta 2021 že dvakrat povečana, in sicer za skupno 29 milijonov evrov. Poziv za skoraj nič-energijske stavbe (73SUB-sNESOB19) je bil januarja 2021 zaključen, nov poziv v ta namen pa naj bi bil predvidoma objavljen jeseni. V *Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023* je za gradnjo ali nakup skoraj ničenergijskih novih stavb, celovito obnovo starejših stavb in nakup stanovanj v novih ali obnovljenih skoraj ničenergijskih stavbah ter gradnjo skoraj ničenergijskih stavb javnega značaja za leto 2021 načrtovanih 600.000 evrov sredstev, v letih 2022 in 2023 pa še 4,4 oz. 10 milijonov evrov. V *Programu* so načrtovana tudi sredstva za izboljšanje energetske učinkovitosti in večjo izrabo OVE v stanovanjskih stavbah (2021: 20,057 milijonov evrov, 2022: 15,3 milijonov evrov, 2023: 14,3 milijonov evrov).

V *NEPN* in *DSEPS 2050* sta načrtovana nadaljevanje izvajanja instrumenta in njegova nadgradnja. Obseg načrtovanih aktivnosti je zelo širok, glavne aktivnosti, ki naj bi bile izvedene do leta 2022, pa obsegajo:

- pripravo finančnega načrta spodbujanja ukrepov v gospodinjstvih, vključno z določitvijo virov financiranja, spodbujevalnih mehanizmov in ukrepov za odstranjevanje ključnih ovir ter organizacijo spodbujanja in zagotavljanjem pomoči po načelu vse na enem mestu;
- za ciljno usmerjanje prenov in doseganje ciljev v letu 2030 se uvede ločeni poziv za delne in celovite preнове, pri čemer se vsaj 70 % predvidenih sredstev, namenjenih za finančne spodbude za energetske učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah, nameni za celovite energetske in preнове v sNES, pri čemer se poveča tudi finančni vzvod;
- Eko sklad za povečanje učinkovitosti delovanja analizira možnosti za ukrepe URE in OVE, dosegljive s spodbujevalnimi mehanizmi ter v sodelovanju z MzI in drugimi institucijami (finančnimi, ESCO podjetja) oblikuje nove finančne instrumente za stanovanjski sektor.

PREDVIDENI UČINKI V skladu z AN URE znaša ciljni prihranek energije za Eko sklad 262 GWh letno. Prihranek se ne nanaša izključno na stanovanjske stavbe, ampak vključuje prihranke vse programov spodbujanja z nepovratnimi sredstvi, ki jih izvaja Eko sklad, in prihranke, dosežene v okviru energetske svetovalne mreže za občane ENSVET.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS-2050*.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](https://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330#)), priloga Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330#>)
- Dolgoročna strategija energetske prenovne stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

5. avgust 2021

INSTRUMENTI ZA FINANCIRANJE PRENOVE V STAVBAH Z VEČ LASTNIKI

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-8 AN URE: G.6 DSEPS 2050: G-3	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski, predpisi	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, Mzi DE, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Instrument je usmerjen v spremembo predpisov s področja stvarnega prava, stanovanjske zakonodaje in zakonodaje s področja poslovnih prostorov, ki urejajo odločanje (o prenovi, zadolževanju) v stavbah z več lastniki.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> (https://www.care4climate.si/sl), v okviru katerega je predviden tudi razvoj finančnih instrumentov za spodbujanje naložb v celovito energetska prenovo večstanovanjskih stavb. Leta 2020 je bila končana analiza za razvoj finančnih instrumentov za mobilizacijo naložb v celovite energetska prenove stanovanjskih stavb. V njenem okviru sta bili narejeni tudi študija primerov financiranja energetska prenov stanovanjskih stavb, ki je temeljila na odgovorih, prejetih v vprašalniku za upravnike večstanovanjskih stavb o financiranju energetska prenov večstanovanjskih stavb, in pregled tujih praks financiranja tovrstnih prenov. Pripravljeno je bilo tudi orodje za ocenjevanje finančnih instrumentov in modelov financiranja ter podpore financiranja
-----------------	---

energetskih prenov stanovanjskih stavb, vključno z metodologijo za njegovo uporabo.

Izvedena analiza je bila podlaga za razvoj finančnih instrumentov za energetsko prenovo večstanovanjskih stavb s katerimi bi pospešili intenzivnost prenov v večstanovanjskih stavbah. Kot najbolj obetavna sta bila izbrana finančni instrument energetskega pogodbeništv, kjer gre za celovito prenovo večstanovanjskih stavb, sofinancirano s strani podjetij za energetske storitve, in pa finančni instrument, kjer lahko etažni lastniki za izvedbo prenove pridobijo posojila v breme rezervnega sklada.

Marca 2020 je bil sprejet *Zakon o spremembah in dopolnitvah Stvarnopravnega zakonika (SPZ-B; Ur. l. RS, št. 23/20)*. V zakoniku je bil 67. členu, ki se nanaša na upravljanje s stvarjo, dodan odstavek, ki določa, da lahko solastniki, ki imajo skupaj več kot polovico idealnih deležev, sodišču predlagajo, da o poslu, ki presega okvire rednega upravljanja, odloči v nepravdnem postopku.

Z *Resolucijo o nacionalnem stanovanjskem programu 2015-2025 (ReNSP15-25; Ur. l. RS, št. 92/15)* je bilo predvideno, da bodo pristojna ministrstva poiskala načine reševanja problema pridobivanja soglasja za izvedbo in kreditiranje projektov energetske prenove večstanovanjskih stavb. Leta 2020 je bil v pripravi *Zakon o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona*, ki pa na področju potrebnih soglasij ni predvideval bistvenih sprememb.

DOSEŽENI UČINKI

Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO
IZVAJANJE

V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je v prvi polovici leta 2021 potekala intenzivna priprava na izvedbo pilotnih projektov za preizkus finančnih instrumentov v praksi. Pripravljene so bile podlage za javni razpis za nepovratne finančne spodbude za pilotne projekte skupnih naložb celovite prenove starejših večstanovanjskih stavb, sofinanciranih s strani podjetij za energetske storitve, kjer se naložba pogodbeniku poplačuje bodisi po računih za energijo bodisi na osnovi računov za storitve energetske učinkovitosti, in javni razpis za kredite v breme rezervnega sklada in nepovratne finančne spodbude za pilotne projekte skupnih naložb celovite prenove starejših večstanovanjskih stavb. Pilotne projekte bo izvedel Eko sklad, razpisa sta bila objavljena 20. avgusta 2021.

Za leto 2022 sta v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE* načrtovana vzpostavitev spremljanja izvajanja energetske prenove v stanovanjskem sektorju z uporabo finančnih instrumentov in pa priprava spletne baze primerov dobre prakse za projekte, ki so bili izvedeni z uporabo novih finančnih instrumentov.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1E; Ur. l. RS, št. 90/21) je bil sprejet junija 2021. Za odločitev za celovito energetsko prenovo še naprej ostaja potrebno 75-odstotno soglasje etažnih lastnikov, ravno tako je za odločanje o najemu in odplačevanju posojila v breme rezervnega sklada še naprej potrebno soglasje vseh etažnih lastnikov. Je pa bila v skladu z *SZ-1E* stopnja soglasja za posege, kjer je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, znižana iz 100 % na najmanj 75 % soglasja etažnih lastnikov. Priporočila, ki so bila pripravljena v okviru Podnebnega ogledala 2020 – najmanj 50-odstotno soglasje etažnih lastnikov pri odločanju o izvedbi del celovite energetske prenove stavbe, najmanj 50-odstotno soglasje za izvedbo ukrepov URE in OVE na skupnih prostorih in najmanj 75-odstotno soglasje etažnih lastnikov pri odločanju o najemu in odplačevanju posojila v breme rezervnega sklada v primeru zadolžitve za izvedbo ukrepov celovite energetske prenove stavbe – v *SZ-1E* niso bila upoštevana.

V skladu z *NEPN* in *DSEPS 2050* je bilo za ta instrument že za leto 2020 načrtovano, da se bo kvalitativno uredilo področje energetskega pogodbeništv in energetskih storitev ter preučila možnost preoblikovanja zakonodaje, ki opredeljuje višino potrebnega soglasja za zadolžitev v breme rezervnega sklada, v tem okviru so bili pripravljene tudi prej omenjeni predlogi za ustrezno spremembo *Stanovanjskega zakona*, oziroma se bo preučila možnost oblikovanja posebnega sklada, ki bo omogočal in spodbudil izvedbo projektov celovite energetske ali prenove v skoraj ničenergijski standard.

Za pospešitev intenzivnosti prenov v večstanovanjskih stavbah je v *DSEPS 2050* predviden tudi nov instrument, in sicer vzpostavitev projektne pisarne za pripravo projektov energetske prenove večstanovanjskih stavb (G-11). Projektne pisarna, vzpostavljena naj bi bila leta 2021, naj bi zagotavljala ustrezne kadrovske in finančne pogoje za izvajanje nalog podpore pri pripravi projektov energetske prenove večstanovanjskih stavb. Pisarna naj bi delovala po načelu vse na enem mestu in kot platforma med naložbeniki (lastniki), upravniki, izvajalci prenov, Eko skladom, dobavitelji energije in podjetji za energetske storitve.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050*.

VIRI PODATKOV

- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Lah, Polona, et al., *Poglobljena analiza za oblikovanje finančnih instrumentov za naložbe v celovite energetske prenove stanovanjskih stavb*, Ljubljana, 2021, pripravljeno v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* (https://www.care4climate.si/files/1343/Izrocek_IJS_C6_2.pdf)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)
- Eko sklad, Celovita obnova večstanovanjske stavbe: Subvencija, Kredit (https://www.ekosklad.si/uploads/d3e44dce-7c2e-4f68-94be-3cf9486d0bd8/1_Javni-razpis.pdf; https://www.ekosklad.si/uploads/e2484510-e85b-464b-b784-6d12bb41130d/1_Javni-razpis.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25. avgust 2021

OBVEZNA DELITEV IN OBRAČUN STROŠKOV ZA TOPLOTO V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-9 AN URE: G.4 DSEPS 2050: G-4	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpis	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Instrument uvaja obvezno delitev in obračun stroškov za toploto glede na dejansko rabo v večstanovanjskih in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli, ki se oskrbujejo s toploto iz skupnega sistema ogrevanja.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, UL L 315 Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, UL L 328
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Instrument ni leta 2020 doživel nobenih sprememb. Še naprej je bil v veljavi <i>Pravilnik o načinu delitve in obračunu stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli (Ur. l. RS, št. 82/15, 61/16 in 158/20 – ZURE)</i> iz leta 2016. Od leta 2020 je pravna podlaga za izvajanje instrumenta <i>Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)</i> .
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta. V *NEPN* in *DSESP 2050* je za leto 2022 načrtovana nadgradnja trenutno veljavnega pravilnika iz leta 2016.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

12. julij 2021

ENERGETSKO SVETOVALNA MREŽA ZA OBČANE – ENSVET

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-10 AN URE: G.5 DSEPS 2050: G-5	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	informiranje / ozaveščanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, Eko sklad, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Mreža energetske svetovalnih pisarn ENSVET, ki je aktivna že od leta 1993, zagotavlja občanom neodvisno energetske svetovanje ter informacijske, izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti za promocijo ukrepov učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije v lokalnem okolju. Sodeluje tudi v okviru sheme pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenovne stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenovne stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Leta 2020 je v 57 pisarnah mreže ENSVET delovalo 54 usposobljenih neodvisnih energetske svetovalcev, ki so realizirali 6.498 aktivnosti (nasveti s pisnim poročilom, e-nasveti, članki, RTV prispevki, predavanja, šole itd.), kar je 30 % manj kot leto prej. Med temi aktivnostmi je bilo 5.125 pisnih nasvetov, kar je 36 % manj kot leto prej in bistveno pod načrtovanimi 8.000 nasveti iz letnega programa dela za leto 2020. Upad svetovanja je v prvi vrsti posledica pandemije koronavirusa, zlasti zaradi prepovedi organizacije sejmov in podobnih promocijskih dogodkov oziroma združevanja več ljudi hkrati, saj Eko
-----------------	---

sklad ocenjuje, da je, v običajnih letih, približno 40 % vseh nasvetov opravljenih na različnih sejmih in drugih dogodkih izven pisarn. V drugem valu pandemije je bilo svetovanje po elektronski pošti dopolnjeno s svetovanjem po Zoomu oziroma podobnih aplikacijah, kar je pri uporabnikih naletelo na ugoden odziv in bo zato ostalo med aktivnostmi mreže ENSVET tudi v prihodnje. S sprejetjem *Zakona o učinkoviti rabi energije (ZURE)* leta 2020 je mreža razširila svoje aktivnosti tudi na vse pravne osebe in javni sektor.

V okviru obveznega nadzora subvencioniranih naložb so svetovalci opravili 376 ogledov izvedenih naložb, 245 leta 2019, poleg tega pa še 42 ogledov z namenom ugotavljanja dejanskega stanja še med postopkom obravnave vloge.

Svetovalci so bili aktivni tudi pri promociji mreže ENSVET in ozaveščanju preko medijev, organiziranih predavanj za občane in nastopov v šolah pa je bilo zaradi epidemiološke situacije bistveno manj kot običajno. V letu 2020 je bilo izvedeno tudi vrednotenje kakovosti nasvetov ENSVET s strani zunanjih strokovnjakov. Vsak svetovalec je prejel oceno svojega dela in predloge za izboljšave. Sodelovanje v okviru sheme pomoči za ranljive skupine je opisano pri instrumentu [Shema pomoči za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih za ranljive skupine prebivalstva](#).

Instrument se tudi leta 2020 ni izvajal povsem v obsegu, načrtovanem v *Dopolnitvi DSEPS* in prenovi *AN URE*. V omenjenih dokumentih sta bila predvidena zlasti povečanje prepoznavnosti ENSVET in okrepitev usposabljanja energetskih svetovalcev.

DOSEŽENI UČINKI

S svetovanjem v okviru mreže ENSVET je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 24,9 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 6,5 kt/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta. V skladu z letnim programom dela Eko sklada za leto 2021 je ponovno zastavljen cilj 8.000 nasvetov na osnovi neposrednega razgovora. Predvideni so izobraževanje vsaj 20 novih energetskih svetovalcev, sprememba načina svetovanja zaradi COVID-19 in odpravljanje posledic zaprtja pisarn v letu 2020 ter izpada sejmov in prilagajanje svetovanja novi zakonodaji (ZURE). Nadaljevalo se bo tudi sodelovanje energetskih svetovalcev v projektu ZERO in programu ZERO500. Zaradi razširitve aktivnosti na pravne osebe in javni sektor, bodo leta 2021 potekale tudi s tem povezane aktivnosti za izobraževanje svetovalcev.

V *DSEPS 2050* so v okviru tega instrumenta načrtovani okrepitev strokovne podpore etažnim lastnikom pri načrtovanju energetskih prenov večstanovanjskih stavb kot neodvisna strokovna pomoč pri odločitvah za povečanje energetske učinkovitosti stavbe, izobraževanje energetskih svetovalcev za pripravo ustreznih vsebin pri izkaznici stavbe in okrepitev delovanja mreže ENSVET, tudi s širitvijo v nove občine in razširitvijo svetovalnih aktivnosti.

PREDVIDENI UČINKI

Za leti 2021 in 2022 ocenjeni skupni učinki svetovanja v okviru mreže ENSVET znašajo:

- zmanjšanje rabe energije: 41,3 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 10,8 kt/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Za več izvedenih kakovostnih naložb v ukrepe URE in izrabo OVE je pomemben tudi nadaljnji razvoj aktivnosti ENSVET, zato Eko skladu priporočamo, da nadaljuje z razvojem instrumenta v obsegu iz *DSEPS 2050* in tako še okrepi delovanje mreže ENSVET.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

12. julij 2021

**SHEME POVRATNIH SREDSTEV ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST V
GOSPODINJSTVIH: POSOJILA EKO SKLADA IN SPODBUDE DRUGIH PONUDNIKOV
ZELENIH POSOJIL ZA STANOVANJSKI SEKTOR**

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-2a AN URE: G.1, G.2 DSEPS 2050: G-6	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, MOP, poslovne banke	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Eko sklad spodbuja okoljske naložbe v gospodinjstvih s posojili z ugodno obrestno mero. Za energetske prenove stanovanjskih stavb je mogoče pridobiti tudi posojila nekaterih drugih ponudnikov.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>Instrument se izvaja. Leta 2020 je veljal javni poziv za kreditiranje okoljskih naložb občanov 65OB19, ki je bil objavljen tik pred koncem leta 2019. Oktobra 2020 je bila višina razpisanih kreditnih sredstev v okviru poziva povečana za 15 milijonov evrov, na 30 milijonov evrov sredstev.</p> <p>Eko sklad je leta 2020 z občani podpisal 2.065 kreditnih pogodb za izvedbo naložb v ukrepe URE in izrabe OVE, kar je za desetino manj kot leto prej. 683 naložbam v ukrepe URE je Eko sklad namenil 13,9 milijonov evrov, vendar je bilo 78 % tega zneska, leto prej celo 85 %, oz. 10,8 milijonov evrov namenjenih nakupu 515 okolju prijaznih vozil, preostanek zneska pa 168 ukrepom URE v stavbah. 1.381 naložb v izrabo OVE, med njimi je bilo tokrat največ naložb namenjenih postavitvi 709 sončnih elektrarn s skupno močjo 4,3 MW vgradnji,</p>
-----------------	--

je prejelo 16 milijonov evrov kreditnih sredstev. Skupna vrednost podpisanih pogodb je znašala 29,9 milijonov evrov, kar je 17 % manj kot leta 2019. Glej tudi instrument *Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe* v zvezku *Večsektorski ukrepi*.

Za prenovo stanovanjskih stavb je mogoče pridobiti tudi posojila lokalnih skupnosti. Tako je, na primer, Javni stanovanjski sklad MOL februarja 2020 objavil javni razpis za stanovanjska posojila za rekonstrukcijo in vzdrževalna dela na stanovanjskih stavbah, kjer so bili vključeni tudi prenova strehe in fasade, prenova ali zamenjava oken in zunanjih vrat itd. Za ta in še 2 druga namena je bilo skupaj na razpolago 300.000 evrov sredstev. Ekološka oz. zelena posojila za različne namene ponujajo tudi nekatere poslovne banke (npr. BKS banka – *zeleni potrošniški kredit* in *zeleni stanovanjski kredit*, Delavska hranilnica – *eko kredit*, Deželna banka Slovenije (DBS) – *eko kredit*, NLB – *zeleni stanovanjski kredit*). V ponudbi NLB je zeleni stanovanjski kredit novost iz leta 2020, medtem ko Abanka (*ekološki potrošniški kredit*) po združitvi z NKBM in pa Sparkasse (*zeleni kredit na kolesih* in *zeleni kredit*) tovrstnih kreditov v svoji ponudbi nimata več.

V začetku leta 2020 je bil v javni obravnavi predlog *Zakona o poroštvih Republike Slovenije za stanovanjske kredite*, katerega namen je bil omogočiti najem kredita fizičnim osebam, ki rešujejo stanovanjsko vprašanje z nakupom ali gradnjo primerne stanovanjske nepremičnine v Sloveniji, pri tem pa izpolnjujejo pogoje glede najema kredita po pravilih Banke Slovenije. Primernost nepremičnine, za katero bi država dala poroštvo, pri tem glede rabe energije ni bila opredeljena. Predlog zakona je bil v javni obravnavi deležen številnih kritik. Časovnica nadaljnje priprave in sprejema zakona nista znana.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki posojil Eko sklada so za naložbe, ki hkrati pridobijo tudi nepovratna sredstva Eko sklada, zajeti pri instrumentu *Finančne spodbude za energetska učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah*. Učinkov ostalih posojil se ne spremlja.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta. Za kreditiranje okoljskih naložb občanov je pri Eko skladu še vedno odprt poziv 65OB19. Višina razpisanih kreditnih sredstev je bila aprila 2021 povečana še za 25 milijonov evrov, na 55 milijonov evrov sredstev. V skladu s poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada za leto 2021 znaša predvideni okvir razpisanih sredstev posojil za to leto, skupaj za občane, javni sektor in pravne osebe, do 30 milijonov evrov.

Javni stanovanjski sklad MOL je marca 2021 ponovno objavil javni razpis za stanovanjska posojila za rekonstrukcijo in vzdrževalna dela na stanovanjskih stavbah. Za ta in še 2 druga namena je skupaj na razpolago 300.000 evrov sredstev. Razpis bo odprt še do 15. 9. 2021.

V *NEPN* in *DSEPS 2050* je v okviru tega instrumenta načrtovano oblikovanje novih finančnih instrumentov, in sicer prednostno sheme za pokrivanje prvih izgub, ki bi ponudnikom omogočila pokrivanje izgub za vnaprej dogovorjeni obseg zelenih posojil. Omenjena shema naj bi bila pripravljena do leta 2022.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki posojil Eko sklada bodo za naložbe, ki hkrati pridobijo tudi nepovratna sredstva Eko sklada, zajeti pri instrumentu *Finančne spodbude za energetska učinkovitost in rabo OVE v stanovanjskih stavbah*. Učinkov ostalih posojil se ne spremlja.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočilo za posojila Eko sklada, ki so namenjena občanom, je enako kot splošno priporočilo za vsa posojila Eko sklada, in je navedeno pri instrumentu *Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe* v zvezku *Večsektorski ukrepi*.

Glede na to, da so energetske prenove stavbnega fonda in gradnja ničenergijskih stanovanj eden od pomembnih stebrov, na katerih je zasnovan prehod Slovenije v nizkoogljično družbo, in da je *Zakon o poroštvih RS za stanovanjske kredite* še vedno v pripravi, ponovno priporočamo, da se v zakon vključi tudi, da bo država dajala garancije za nakup nepremičnin, ki se uvrščajo v energijski razred od A do E, za nepremičnine, ki sodijo v energijski razred F ali G pa samo ob pogoju, da se bo prejemnik garancije zavezal, da bo ob nakupu izvedel tudi energetske prenovi, s katero se bo stavba uvrstila v enega od razredov od A do E. Na tak način lahko država neposredno usmerja porabniške odločitve, poleg tega pa zmanjšuje tveganje za izpostavljenost prejemnikov garancije energetske revščini in tveganje za njihovo neplačilo kreditnih obveznosti.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- MZI, Portal energetika, Javne objave (<https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)
- Javni stanovanjski sklad MOL, razpisi (<https://www.jssmol.si/objave-in-razpisi/razpisi>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

30. avgust 2021

DELITEV SPODBUD MED LASTNIKE IN NAJEMNIKE V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: G.8 DSEPS 2050: G-7	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpis, spodbude	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Predvidena je vzpostavitev možnosti delitve koristi ukrepov energetske učinkovitosti med lastnike in najemnike v večstanovanjskih stavbah.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Instrument se ne izvaja.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE	V DSEPS 2050 je do leta 2022 načrtovano, da bodo na podlagi preučitve delitve spodbud med lastnike in najemnike raziskane možnosti za vzpostavitev ustreznega modela financiranja energetskih prenov s strani dobaviteljev energije. V primeru takšnega modela se bo dobaviteljem energije zagotovila tehnična podpora pri njegovem razvoju, pripravljen bo pregled zakonodajnih ovir in izveden pilotni projekt.
PREDVIDENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je zagotoviti izvedbo instrumenta.

VIRI PODATKOV

- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

13. julij 2021

VZPOSTAVITEV JAMSTVENE SCHEME

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: G.9 DSEPS 2050: G-8		
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – gospodinjstva		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, Mzl DE, MOP		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Vzpostavljena bo jamstvena shema, ki bo omogočala zavarovanje kreditov, najetih v okviru rezervnega sklada večstanovanjske stavbe.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Instrument se ne izvaja.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE	V DSEPS 2050 je do leta 2022 predvidena preučitev možnosti za oblikovanje jamstvene sheme, ki bi zagotovila individualna jamstva kreditujemalcem ali rezervnemu skladu pri zadolžitvi v breme rezervnega sklada.
PREDVIDENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je zagotoviti izvedbo instrumenta.

VIRI PODATKOV

- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

13. julij 2021

3.3 Spodbujanje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije v stavbah javnega sektorja

UPRAVLJANJE Z ENERGIJO V JAVNEM SEKTORJU	
SPLOŠEN OPIS	
OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-12 AN URE: J.3 DSEPS 2050: J-1
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – javni sektor
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	drugo (spremljanje, poročanje in podporne aktivnosti)
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE, MJU, MP
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	Upravljanje z energijo v javnem sektorju je uvedel <i>Energetski zakon (EZ-1)</i> , od leta 2020 pa ga ureja <i>Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)</i> . Skladno z <i>Uredbo o upravljanju z energijo v javnem sektorju</i> je upravljanje z energijo sestavljeno iz energetskega knjigovodstva, izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE ter poročanja o stroških energije in izvajanju ukrepov.
PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE	
EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20 Uredba o upravljanju z energijo v javnem sektorju, Ur. l. RS, št. 52/16 in 116/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Aksijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)
IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020	
POTEK IZVAJANJA	V letu 2020 je bil sprejet <i>Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)</i> , ki sistem upravljanja energije v javnem sektorju opredeljuje v 15. členu. V skladu z njim morajo osebe javnega sektorja (zavezanci) določiti osebo, ki je odgovorna za upravljanje z energijo v stavbi ali stavbah, ki so v lasti ali uporabi oseb javnega sektorja. Odgovorna oseba opravlja zlasti naloge vodenja energetskega knjigovodstva, svetovanja glede načrtovanja in izvajanja ukrepov za povečanje

energetske učinkovitosti in rabe OVE, izvajanja ukrepov s področja upravljanja energije in skrbi za nenehno izboljševanje energetske učinkovitosti v stavbi ter sodelovanja pri energetskih pregledih. Za vse ali posamezne naloge lahko oseba javnega sektorja v primeru, če teh nalog ne more zagotoviti s svojimi zaposlenimi, pooblasti tudi zunanje strokovnjake, ki izpolnjujejo določene pogoje. Odgovorna oseba mora najmanj enkrat letno, do 31. marca za predhodno leto, vnesti podatke o rabi energije za predhodno leto v stavbi (ali delu stavbe) v informatizirano zbirko upravljanja z energijo, ki jo vodi MzI.

Avgusta 2020 je bila spremenjena in dopolnjena tudi Uredba o upravljanju z energijo v javnem sektorju, ki pa je največ sprememb prinesla na področju prenove ali gradnje skoraj ničenergijskih stavb oseb javnega sektorja.

Sistem energetskega knjigovodstva za stavbe javnega sektorja za poročanje zavezancev, vključno s stalno tehnično in vsebinsko pomočjo, je vzpostavljen. Konec leta 2020 in v začetku leta 2021 je bila z namenom večje preglednosti in enostavnejše uporabe nadgrajena aplikacija za poročanje podatkov energetskega knjigovodstva. Še zlasti je bil s prednastavljenimi možnostmi poenostavljen vnos informacij o ukrepih za povečanje energetske učinkovitosti in rabe OVE (načrtovani/izvedeni; zunanji ovoj/vgrajeni sistemi/organizacijski ukrepi itd.), stroškov energije (brez DDV/z DDV, z 9,5 % DDV/z 22 % DDV) in podobno. Posodobljena so bila tudi navodila za poročanje in uporabo aplikacije. Podatke za leto 2020 so lahko zavezanci do konca marca 2021 že sporočili preko nadgrajene aplikacije.

Borzen je konec leta 2020 izvedel 5 spletnih seminarjev s področja upravljanja z energijo v javnem sektorju. Delavnice so pokrivalo upravljanje z energijo v javnem sektorju na splošno, financiranje trajnostnih projektov, energetske preglede in monitoring, javno naročanje in izrabo OVE.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje ukrepa. V začetku marca 2021 je Borzen v sodelovanju z MzI izvedel spletni seminar o poročanju podatkov energetskega knjigovodstva, v okviru katerega je bila predstavljena tudi uporaba nadgrajene aplikacije za vnos podatkov.

V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* (<https://www.care4climate.si/sl>), ki se je pod vodstvom MOP začel leta 2019, poteka priprava seznama stavb širšega ožjega sektorja, ki bo dopolnil seznam stavb ožjega javnega sektorja in tako po eni strani omogočil pripravo finančnega načrta za energetske prenove stavb v celotnem javnem sektorju v obdobju do leta 2030, po drugi strani pa tudi vključitev vseh teh stavb v sistem energetskega knjigovodstva.

V obdobju 2021–2022 je načrtovana tudi izvedba nadzora nad kakovostjo podatkov, ki jih poročajo zavezanci. Izvedena bo analiza, katere glavni namen je preveriti točnost in popolnost poročenih podatkov. Ugotovitve analize bodo uporabljene za nadgradnjo ukrepa in prenovo trenutno veljavne uredbe. V tem okviru bo razvito tudi letno poročilo za poročanje o rabi in stroških energije po posameznih vrstah stavb v ožjem in širšem javnem sektorju (šolske, zdravstvene itd.), ki bo potrebno za dokazovanje doseganja zastavljenih ciljnih prihrankov do leta 2030 v tem sektorju. V okviru analize se bo preverjalo tudi izvajanje 2. člena *Uredbe o upravljanju z energijo v javnem sektorju*, v skladu s katerim bi morali zavezanci do konca leta 2018 v primeru, da je to ekonomično, v stavbah in delih stavb zagotoviti merjenje rabe električne energije, zemeljskega plina in toplote.

V *NEPN* in *DSEPS 2050* je v okviru tega instrumenta predvidena nadgradnja, in sicer tako, da se že v letu 2021 v skladu z zahtevami *ZURE* zagotovi stalno spremljanje rabe energije in izvajanja ukrepov v javnem sektorju, vključno s postavitvijo ciljev na področju energetske učinkovitosti za javne stavbe oz. institucije. Ravno tako naj bi bili leta 2021 določeni tudi zahtevni cilji glede uporabe OVE v javnih stavbah ter zagotovljene potrebne spodbude za njen hitrejši razvoj (finančne spodbude, energetske pogodbeništvu itd.).

Poleg navedenega je v *DSEPS 2050* za leto 2021 načrtovana tudi priprava programa za dolgoročno izvedbo energetskih prenov v ožjem javnem sektorju. Program naj bi opredeljeval vse od ciljev energetske učinkovitosti po osebah ožjega javnega sektorja, prednostne izvedbe kategoriziranih projektov energetske prenove ter obsega naložb, potrebnih finančnih virov in časovnega načrta izvedbe projektov, do podpore izvajanju projektov, vzpostavitve spremljanja izvajanja programa in izvajanja mehkih ukrepov.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Za doseganje ciljev na področju zmanjševanje emisij TGP, rabe energije in izrabe OVE do leta 2030, priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050*.

VIRI PODATKOV

- Mzi DE
- Mzi, Portal energetika, Upravljanje z energijo v javnem sektorju (<https://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/upravljanje-z-energijo-v-javnem-sektorju/>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

14. julij 2021

SHEME POVRATNIH SREDSTEV ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST V JAVNEM SEKTORJU

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-2b AN URE: J.2 DSEPS 2050: J-2	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – javni sektor	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, MOP, Mzi DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Eko sklad spodbuja okoljske naložbe v javnem sektorju, med katerimi so tudi naložbe v ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP), s posojili z ugodno obrestno mero.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. V okviru javnega poziva za kreditiranje okoljskih naložb občin (60LS17) s 5 milijoni evrov razpoložljivih sredstev leta 2020 ni bil odobren noben kredit. Je pa bil odobren 1 kredit v skupnem znesku 1 milijon evrov v okviru javnega poziva za kreditiranje naložb občin v gradnjo novih skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena (61ONS17) z razpisanimi 20 milijoni evrov ugodnih kreditov. Skupni znesek v letu 2020 odobrenih kreditnih sredstev je bil tako znatno nižji od 2,8 milijonov evrov, kolikor jih je bilo odobrenih leto prej.</p> <p>Poraba kreditov za financiranje naložb občin v letu 2020 je znašala 3,6 milijonov evrov, in sicer so bila sredstva namenjena za izvajanje 4 naložb, ki so bile odobrene v okviru javnih pozivov 57LS16 (2 naložbi)⁶⁵ in 61ONS17</p>
-----------------	---

⁶⁵ Podatka o namenu kreditov nimamo, zato naložbi nista nujno usmerjeni v zmanjšanje emisij TGP.

(2 naložbi). Znesek porabljenih kreditov je bil v primerjavi z letom prej večji za tretjino. Do februarja 2020 je bil odprt tudi poziv 76FS-PO19, v okviru katerega so bili lokalnim skupnostim in pravnim osebam na voljo 4 milijoni evrov nepovratnih sredstev in 5 milijonov evrov kreditnih sredstev. Podoben poziv, 82FS-PO20, s 3 milijoni evrov nepovratnih sredstev in 5 milijoni evrov kreditnih sredstev je bil nato objavljen še oktobra 2020. Med tistimi naložbami, ki so leta 2020 prejele spodbude v okviru poziva 76FS-PO19, je bilo z hkrati z nepovratnimi sredstvi in posojilom podprtih samo majhen delež, 5 %.

Tudi v letu 2020 so bila za osebe celotnega javnega sektorja in ponudnike energetske storitev na voljo posojila za financiranje projektov celovite energetske prenove javnih stavb, ki jih je maja 2019 razpisala SID banka v okviru Sklada skladov. Na voljo je okvirno 37,5 milijonov evrov, od katerih jih je 25 milijonov evrov zagotovljenih iz OP EKP, preostanek pa iz sredstev banke. V tem okviru je bilo do sedaj porabljenih 1,2 milijona kreditnih sredstev za 3 projekte. Več interesa za posojila je v javnem sektorju, medtem ko so manjši ponudniki energetske storitev zanje sicer zainteresirani, vendar imajo pri njihovem pridobivanju problem z različnimi omejitvami (bonitete, državne pomoči, itd.).

Glej tudi instrument *Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe* v zvezku *Večsektorski ukrepi*.

DOSEŽENI UČINKI

Učinkov se ne spremlja na način, ki bi omogočal vrednotenje vpliva naložb na zmanjšanje emisij TGP.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta. V sredini leta 2021 sta bila za kreditiranje naložb v javnem sektorju odprta dva javna poziva, in sicer že omenjena poziva 60LS17 in 61ONS17. V okviru poziva 82FS-PO20 je bila višina razpisanih nepovratnih sredstev aprila 2021 povečana na 6 milijonov evrov. Omenjeni poziv je bil nato konec maja 2021 zaključen.

V skladu s poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada za leto 2020 znaša predvideni okvir razpisanih sredstev posojil za to leto, skupaj za občane, javni sektor in pravne osebe, do 30 milijonov evrov.

SID banka bo vloge za financiranje projektov celovite energetske prenove javnih stavb sprejemala do porabe sredstev posojilnega programa oziroma najkasneje do 31. 12. 2023.

V *NEPN* in *DSEPS 2050* je v okviru tega instrumenta za leto 2023 načrtovano izboljšanje spremljanja učinkov naložb, ki prejemajo kredite, na zmanjšanje rabe energije in emisij TGP ter povečanje proizvodnje energije iz OVE. *DSEPS 2050* predvideva tudi usmerjanje tega instrumenta v širši javni sektor, ki ni v lasti države.

PREDVIDENI UČINKI

Učinkov se ne spremlja na način, ki bi omogočal vrednotenje vpliva naložb na zmanjšanje emisij TGP.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočilo za posojila Eko sklada, ki so namenjena javnemu sektorju, je enako kot splošno priporočilo za vsa posojila Eko sklada, in je navedeno pri instrumentu *Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe* v zvezku *Večsektorski ukrepi*.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021

- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- MZI, Portal energetika, Javne objave (<http://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

14. julij 2021

NEPOVRATNE INVESTICIJSKE FINANČNE SPODBUDE ZA ENERGETSKO SANACIJO STAVB V JAVNEM SEKTORJU, USMERJENE V POVEČANJE DELEŽA PROJEKTOV IZVEDENIH Z ENERGETSKIM POGODBENIŠTVOM

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-3 AN URE: J.2, J.4 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1 DSEPS 2050: J-3	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – javni sektor	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE, Eko sklad	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Ukrep se v obdobju 2014–2020 nadaljuje s financiranjem v okviru OP EKP. Predvidena je energetska prenova stavb javnega sektorja, ki so v lasti in rabi neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov ter občin, izvedba projektov energetske prenove stavb javnega sektorja v okviru energetskega pogodbeništv, leta 2014 naj bi bilo 25 %, leta 2020 pa 80 % vseh finančnih podpor za energetske prenovne javnih stavb usmerjenih v spodbujanje energetskega pogodbeništv, in izvedba demonstracijskih projektov celovite energetske obnove različnih tipov stavb javnega sektorja po merilih skoraj ničenergijske prenove, kjer bo to mogoče (stavbe osrednje oz. ožje vlade, stavbe kulturne dediščine).	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA

Tudi leta 2020 so se izvajali projekti, ki so v okviru OP EKP prejeli nepovratna sredstva za energetske prenovne stavb v lasti in rabi občin, stavb širšega javnega sektorja in stavb ožjega javnega sektorja v sklopu razpisov/povabil iz obdobja 2016–2019. Skupno je bilo leta 2020 prenovljenih dobrih 127.000 m² neto tlorisne površine stavb, kar je približno tretjino manj kot leto prej. Za izvedbo teh naložb je bilo dodeljenih 9,9 milijonov evrov. Do konca leta 2020 je bilo v okviru 60 projektov skupno prenovljenih 541.000 m² neto tlorisne površine stavb. Zmanjšanje rabe energije, doseženo s temi projekti, je bilo ocenjeno na 42,2 GWh, emisije CO₂ pa na 11,1 kt na leto. Zmanjšanje rabe energije na enoto površine znaša 78 kWh/m²leto, kar kaže na to, da bo treba prenovne za večje učinke v prihodnje bolj usmerjati v celovite prenovne, vključno s trajnostnimi prenovami.

Februarja 2020 so bili objavljeni trije razpisi/povabila za energetske prenovne stavb občin (JOB-2020), stavb širšega javnega sektorja v lasti države (ŠJS 2020) in stavb ožjega javnega sektorja (OJS 2020). Zanimanja za razpisana nepovratna sredstva je bilo malo, k čemur je verjetno pripomogla tudi pandemija koronavirusa. Sredstva v skupni višini 4,7 milijonov evrov so bila dodeljena zgolj petim projektom. Črpanje sredstev za energetske prenovne javnih stavb v okviru OP EKP je sicer na splošno slabo. Najslabše je pri stavbah ožjega javnega sektorja, kjer so bili v obdobju 2016–2020 v okviru petih povabil podprti samo trije projekti. Slabo izvajanje projektov v ožjem javnem sektorju je težava tudi zaradi doseganja cilja v skladu s 5. členom *Direktive o energetske učinkovitosti (EED)*⁶⁶. Za podrobnosti o doseganju tega cilja glej zvezek *Ocena doseganja ciljev OP TGP*.

Oktober 2020 so bili potem za vse tri ciljne skupine objavljeni novi razpisi oz. povabila. V okviru razpisa za energetske prenovne stavb v lasti in rabi občin (JOB_2021) je na voljo 25 milijonov evrov sredstev, energetske prenovne stavb širšega javnega sektorja v lasti države (ŠJS 2021) je namenjenih 25,9 milijonov evrov, energetske prenovne stavb ožjega javnega sektorja (OJS 2021) pa 7,6 milijonov evrov nepovratnih sredstev. V okviru povabil ŠJS 2021 in OJS 2021 se pričakuje povečanje interesa za razpisana sredstva, saj so bila za sofinanciranje izdelave tehnične in ekonomske dokumentacije na razpolago sredstva mednarodne tehnične pomoči ELENA (projekt GovDER), o katerih pišemo več pri instrumentu [Energetske pogodbeništvu](#).

Za izvajanje ukrepov je nepovratna sredstva javnemu sektorju leta 2020 ponovno izplačal tudi Eko sklad. Za 14 projektov gradnje skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena in 53 naložb⁶⁷ v ukrepe URE in izrabe OVE je namenil 6,4 milijonov evrov. Zmanjšanje rabe energije, doseženo s temi projekti, je bilo ocenjeno na 3,9 GWh, emisije CO₂ pa na 0,8 kt na leto. Za javni sektor je bilo sicer leta 2020 odprtih več javnih pozivov Eko sklada. V okviru poziva 72SUB-sNESLS19, ki je bil odprt do maja 2020, so bila sredstva še namenjena gradnji skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena, za izvedbo ukrepov URE in izrabe OVE pa je bil do konca februarja odprt poziv 76FS-PO19. Slednjega je nato oktobra nadomestil poziv 82FS-PO20 z razpisanimi 3 milijoni evrov nepovratnih sredstev in 5 milijoni evrov kreditnih sredstev, ponovno namenjenih tako pravnim osebam kot tudi lokalnim

66 Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi Direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi Direktiv 2004/08/ES in 2006/32/ES, [UL L 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1, prečiščena različica \(2013-07-01\)](#)

67 Gre za oceno, saj so nepovratna sredstva v okviru nekaterih pozivov za izvedbo posameznih ukrepov URE in izrabe OVE namenjena različnim ciljnim skupinam (npr. pri pozivu 76FS-PO18), baza podatkov Eko sklada pa ne vključuje ustreznega indikatorja (npr. šifra dejavnosti v skladu z SKD 2008), ki bi omogočal korekten ločen prikaz učinkov po posameznih sektorjih. Ocena je bila narejena glede na tip stavbe, v kateri so bili projekti izvedeni.

skupnostim. Leta 2020 je bilo v tem okviru skupno, ne samo z lokalnimi skupnostmi, podpisanih 211 pogodb, izplačil pa še ni bilo. Nov poziv za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb leta 2020 ni bil objavljen.

DOSEŽENI UČINKI

Z energetske prenovne stavb javnega sektorja je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 11,4 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energije iz OVE: 3,2 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 2,8 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji.

S spodbudami Eko sklada za zmanjšanje rabe energije in povečanje proizvodnje energije iz OVE v javnem sektorju je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 3,9 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energija iz OVE: 1,0 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,8 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji oz. izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Za energetske prenovne stavb javnega sektorja v okviru OP EKP so trenutno še vedno odprti razpisi/povabila, ki so bili objavljeni oktobra 2020 (JOB_2021, ŠJS 2021 in OJS 2021). Po treh odpiranjih v vsakem od razpisov/povabil, skupno je povsod predvidenih po pet odpiranj, zadnja novembra 2021, je bilo za skupaj 17 projektov dodeljenih 23,1 milijonov evrov nepovratnih sredstev oz. 39 % vseh razpisanih. Po pričakovanjih se je zaradi sofinanciranja izdelave dokumentacije s sredstvi mednarodne tehnične pomoči ELENA bistveno izboljšalo črpanje sredstev v širšem javnem sektorju v lasti države. To je bilo po treh odpiranjih 48-odstotno.

V OP EKP se v okviru prednostne osi 15 za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 ter priprave zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva v sklopu programa React-EU za obdobje 2020–2023 s prilagoditvijo sedanjega večletnega finančnega okvira sofinancirajo ključni ukrepi za odpravo posledic pandemije koronavirusa. Za krepitev odpornosti zdravstvenih sistemov so zagotovljeni tudi viri za izvajanje naložb v energetske prenovne stavb zdravstvene infrastrukture posebnega pomena zaradi koronavirusa. Prvotno je bila predvidena izvedba šestih projektov s skupno vrednostjo operacij 80 milijonov evrov (z DDV), vendar pa en projekt ne bo izveden, saj je potrebno objekt, predviden za energetske prenovne, predhodno še statično sanirati.

Pri Eko skladu za javni sektor trenutno ni odprt noben poziv. Nov poziv za spodbude za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb tudi leta 2021 še ni bil objavljen, poziv 82FS-PO20 za podporo izvedbi ukrepov URE in izrabe OVE pa je bil zaključen maja 2021.

V *Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023* je za gradnjo ali nakup skoraj ničenergijskih novih stavb, celovito obnovo starejših stavb in nakup stanovanj v novih ali obnovljenih skoraj ničenergijskih stavbah ter gradnjo skoraj ničenergijskih stavb javnega značaja za leto 2021 načrtovanih 600.000 evrov sredstev, v letih 2022 in 2023 pa še 4,4 oz. 10 milijonov evrov. Dodatno so sredstva za javni sektor načrtovana še za trajnostno gradnjo z lesom (2021: 0,22 milijona evrov, 2022 in 2023: vsako leto po 5 milijonov evrov) ter za energetske prenovne stavb, izboljšanje energetskega stanja stavb in odstranitev vseh azbestnih materialov (2022 in 2023: vsako leto po 3 milijone evrov).

V *NEPN* in *DSEPS 2050* sta načrtovana nadaljevanje izvajanja instrumenta in njegova nadgradnja. V *DSEPS 2050* je glavni poudarek na spodbujanju energetske prenove stavb javnega sektorja s kohezijskimi sredstvi za ta namen do leta 2023, za doseganje večjega obsega energetskih prenov po modelu energetskega pogodbenišva (EPO) pa so že za leto 2021 predvideni aktiven razvoj in spodbujanje novih finančnih modelov za spodbuditev pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije, zagotovitev finančnih spodbud za pripravo projektov EPO v okviru podpornega programa za pospeševalce teh projektov ter vzpostavitev sistema izobraževanja in usposabljanja oseb, odgovornih za energetske prenove, na vseh ravneh priprave in izvedbe projekta EPO. V *NEPN* sta dodatno izpostavljena še stalna razpoložljivost nepovratnih sredstev za spodbujanje naložb energetske prenove javnih stavb in usmerjanje energetske prenove stavbe v bolj celovite energetske prenove.

PREDVIDENI UČINKI Z energetske prenove stavb javnega sektorja, ki so nepovratna sredstva prejela v okviru razpisov in povabil v obdobju 2016–2020, brez razpisov/povabil, ki so bili objavljeni oktobra 2020, bo v letih 2021 in 2022 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 13,6 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energija iz OVE: 4,3 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 3,2 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni. Učinki projektov, podprtih z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, se vnaprej ne načrtujejo.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Z vidika doseganja ciljev na področju zmanjšanje rabe energije in emisij TGP v stavbah do leta 2030 in tudi dolgoročno do leta 2050 gre za izjemno pomemben instrument. Čim prej je treba zagotoviti njegovo izvajanje v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS-2050*. Bistveni sta zagotovitev stalnih virov nepovratnih sredstev za spodbujanje naložb energetske prenove javnih stavb ter celovita podpora investitorjem pri pripravi in izvedbi projektov, še zlasti po modelu energetskega pogodbenišva.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, MzI DE – Projektna pisarna za energetske prenove javnih stavb
- MzI, Portal energetika, Javne objave (<https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)
- MzI, Portal energetika, Novice, Navodila za pripravo vlog za neposredno potrditev operacij energetske prenove stavb zdravstvene infrastrukture posebnega pomena (<https://www.energetika-portal.si/nc/novica/n/navodila-za-pripravo-vlog-za-neposredno-potrditev-operacij-energetske-prenove-stavb-zdravs-4502/>)
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2020, maj 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330#)), priloga Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023 (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330#>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

6. avgust 2021

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PROJEKTOV ENERGETSKE PRENOVE STAVB V JAVNEM SEKTORJU
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-4 AN URE: J.8 DSEPS 2050: J-4	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – javni sektor	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	sklop instrumentov	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, projektna pisarna	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒
	zmanjšanje emisij TGP	☒
	povečanje rabe OVE	☐
	drugo: _____	☐
KRATEK OPIS	V okviru instrumenta bo oblikovan in vzpostavljen celovit sistem zagotavljanja kakovosti energetske prenove stavb v skladu z načeli trajnostne gradnje za vse faze življenjskega cikla stavb (projektiranje, gradnja/obnova, upravljanje/obratovanje...) in vrednotenje kakovosti. Vzpostavljene bodo delovne skupine, ki bodo pretehtale možne smeri razvoja sistema celovitega zagotavljanja kakovosti s ključnimi deležniki: naročniki prenove, izvajalci, proizvajalci opreme, zbornicami (GZS, IZS, OZS) in strokovnjaki s povezanih področij (gradbeništvo, arhitektura, urbanizem, elektrotehnika, energetika, ekonomija...).	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> (https://www.care4climate.si/sl), v okviru katerega je v aktivnosti C4.1 predvidena vzpostavitev celovitega sistema za zagotavljanje kakovosti pri energetske prenovi javnih stavb. Leta 2020 sta bila v teku razvoj metodologije
-----------------	---

za kvalitativno in kvantitativno oceno projektov energetske prenove ter analiza obstoječih akcijskih načrtov za vpeljavo BIM projektiranja v javno naročanje v Sloveniji in EU.

V sklopu C4.1 poteka tudi nadgrajevanje sheme za *Znak kakovosti v graditeljstvu (ZKG)*, in sicer z namenom spodbujati večjo kakovost energetske prenove stavb. ZKG se podeljuje že od leta 1996, v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* pa so bili leta 2020 pripravljene predlogi za nadgradnjo ZKG z novimi kategorijami za ocenjevanje. Priprava predlogov je potekala v posvetovalnem procesu z deležniki – v okviru posvetovalnih delavnic in drugih dogodkov je sodelovalo 393 deležnikov. Predlagane nove kategorije ZKG so:

- proces načrtovanja celovite energetske prenove stavb;
- gradbena in energetska prenova stavb kulturne dediščine;
- energetska prenova kmetij;
- temeljita – energetska in protipotresna – prenova stavbe;
- učinkovito vzpostavljen sistem kakovosti pri izvajanju energetske prenove stavbe;
- energetska prenova stavb v lasti občin.

DOSEŽENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

**PREDVIDENO
IZVAJANJE**

V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je bil leta 2021 objavljen razpis za zunanjega izvajalca in v drugi polovici leta se je začela izvajati naloga »Oblikovanje izmenjevalnega formata na področju graditve objektov«, katere rezultat bodo smernice za digitalizacijo projektne dokumentacije gradenj in prenov stavb, ki bodo pripravljene v prvi polovici leta 2022. V sklopu aktivnosti C4.1 bo do konca leta 2021 pripravljena še analiza projektov energetske prenove javnih stavb, ki so bili sofinancirani s kohezijskimi sredstvi, medtem ko bo sistem za spremljanje doseganja ciljev pri zagotavljanju kakovostne energetske prenove javnih stavb končan v sredini leta 2022.

Z namenom promocije in vidnosti zagotavljanja kakovosti pri prenovah stavb je v pripravi spletni portal s predstavitev kategorij ZKG. Leta 2021 je bil tudi že objavljen javni razpis za podelitev okoljskega priznanja ZKG 2021, ki vključuje tudi kategorijo storitev pri obnovi / obnovi stavb kulturne dediščine in stavb s sestavinami kulturne dediščine (ostrešja, fasade, konstrukcijske ojačitve, sanacija vlage). V pripravi so tudi že merila za dodeljevanje ZKG na področju procesa načrtovanja celovite energetske prenove stavb.

Poleg aktivnosti, načrtovanih v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE*, so v okviru tega instrumenta v *NEPN* in *DSEPS 2050* od leta 2021 dalje načrtovani nadgradnja sistema zagotavljanja kakovosti energetske prenove stavb v okviru strukturiranega procesa sodelovanja deležnikov, certificiranje izvajalcev in procesov, izobraževanje oz. usposabljanje deležnikov ter zagotavljanje vodilne vloge javnega sektorja z uveljavljanjem sistema kakovosti pri projektih energetske prenove stavb v javnem sektorju.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050*. Poseben poudarek je treba nameniti izgradnji sistema za vzpostavitev zagotavljanja kakovosti izvedenih energetskih prenov z izobraževanjem in dodatnimi strokovnimi podlagami za pripravljavce projektov.

VIRI PODATKOV

- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Jejčič, Neva, et al., *D4.1.6 Poročilo o nadgradnji razvoja novih kategorij v okviru certifikacijske sheme Znak kakovosti v graditeljstvu*, Ljubljana, 2020, pripravljeno v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* (https://www.care4climate.si/files/1357/D4-6_POROCILO-O-NADGRADNJI-RAZVOJA-NOVE-KATEGORIJE-V-OKVIRU-CERTIFIKACISJKE-SHEME-ZKG-ZRMK.pdf)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

30. avgust 2021

PROJEKTNA PISARNA ZA ENERGETSKO PRENOVO JAVNIH STAVB

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: J.5 AN OVE: ukrep 35 OP EKP: prednostna os 4, tehnična pomoč DSEPS 2050: J-5	
UČINEK V SEKTORJU	stavbe – javni sektor	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	drugo (organizacijski ukrep)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Projektna pisarna, ki deluje v sklopu Mzl, od leta 2016 operativno izvaja projekt <i>Energetske prenove stavb v državni in občinski lasti</i> v okviru izvajanja OP EKP. Pisarna nudi podporno okolje pri pripravi ustrezne investicijske dokumentacije, strokovno podporo posredniškim in izvajalskim organom ter drugim deležnikom pri prenovi. Vodi evidenco javnih stavb ožjega javnega sektorja, ki bodo energetske prenovljene, ter spremlja in izvaja kontrolo nad operacijami. Eden izmed ciljev je tudi prenos znanja in izkušenj pri naložbah v prenovo stavb med različnimi segmenti javne uprave. V skladu s prenovo AN URE in <i>Dopolnitvijo DSEPS</i> je obseg dela pisarne razširjen še z usposabljanjem oseb, odgovornih za energetske prenovo na vseh ravneh priprave in izvedbe projektov, in nekaterimi razvojnimi nalogami (npr. vzpostavitev sistema kakovosti za projekte energetske prenove javnih stavb, ekonomska analiza in analiza kakovosti že izvedenih projektov itd.). Projektna pisarna je načrtovana in tudi sofinancirana v okviru <i>Tehnične pomoči za OP EKP</i> , prednostne osi <i>Trajnostna raba in proizvodnja energije ter pametna omrežja</i> .	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (DSEPS) iz leta 2015 in njena dopolnitev iz leta 2018 Dopolnitev Dolgoročne strategije za spodbujanje naložb energetske prenove stavb (Dopolnitev DSEPS) Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN OVE)

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)
 Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030
 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA

Projektna pisarna je leta 2020 izvajala naslednje naloge:

- februarja je objavila tri razpise/povabila za energetske prenove stavb občin (JOB-2020), stavb širšega javnega sektorja v lasti države (ŠJS 2020) in stavb ožjega javnega sektorja (OJS 2020). Oktobra je potem za vse tri ciljne skupine objavila nov razpis oz. povabili (JOB_2021, ŠJS 2021 in OJS 2021);
- objavila je nov poziv k oddaji prijave za sofinanciranje izdelave tehnične in ekonomske dokumentacije za projekte energetske prenove javnih stavb iz sredstev mednarodne tehnične pomoči, imenovan ELENA 2020 (projekt GovDER);
- vodi pripravo in spremlja izvedbo pilotnih projektov; trije pilotni projekti so že končani, eden je v teku in bo predvidoma končan leta 2022, peti pilotni projekt, predvidena je bila celovita energetska obnova večstanovanjske stavbe po merilih skoraj ničenergijske prenove, pa ne bo izveden;
- prenovila je vse dokumente z navodili za izvajanje operacij energetske prenove javnih stavb (navodila in tehnične usmeritve za energetske prenove javnih stavb – prenovljeno septembra 2020; navodila za delo posredniških organov in upravičencev pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja – prenovljeno februarja in septembra 2020; podrobnejše usmeritve javnim partnerjem pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja – prenovljeno septembra 2020; priložnik upravičenih stroškov pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja – prenovljeno septembra 2020);
- objavila je evidenco stavb v lasti in uporabi ožjega javnega sektorja na dan 1. 10. 2020.

Energetska prenova javnih stavb se spremlja na ravni razpisov oz. povabil in preko informacijskega sistema e-MA, ki je namenjen podpori izvajanju evropske kohezijske politike in je v pristojnosti SVRK. V njegovem okviru se spremlja tudi doseganje kazalnikov iz OP EKP.

Glej tudi instrumente: *Energetsko pogodbeništv*o (poglavje *Stavbe – splošno*), *Demonstracijski projekti* (zvezek *Večsektorski ukrepi*) in *Nepovratne investicijske finančne spodbude za energetske sanacije stavb v javnem sektorju, usmerjene v povečanje deleža projektov izvedenih z energetskim pogodbeništvom* (poglavje *Stavbe – javni sektor*).

DOSEŽENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

V letu 2021 je projektna pisarna do zdaj:

- februarja objavila navodila za pripravo vlog za neposredno potrditev operacij energetske prenove stavb zdravstvene infrastrukture posebnega pomena zaradi COVID-19 v sklopu pobude React-EU. Viri za izvedbo projektov so zagotovljeni v okviru OP EKP, prednostne osi 15 za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in priprave zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva. Predvidoma bo izvedenih 6 operacij v skupni vrednosti 80 milijonov evrov;

- v začetku julija 2021 objavila, da namerava v okviru povabil ŠJS 2021 in OJS 2021 objaviti dodatni rok za oddajo vlog, ki bo predvidoma 24. januar 2022. Podobno namerava dodatni rok za oddajo vlog objaviti tudi v okviru razpisa JOB_2021, kjer je predviden dodatni rok 31. januar 2022;
- ponovno posodobila evidenco stavb v lasti in uporabi ožjega javnega sektorja; 30. 4. 2021 je bilo v evidenco vključenih 522 stavb oz. delov stavb s skupno tlorisno površino 957.014 m².

V *DSEPS 2050* je za leto 2021 načrtovano, da bo projektna pisarna nadgradila obstoječa navodila in vzorčno dokumentacijo, ki se nanaša na izvedbo projektov energetske prenove javnih stavb, pospešila pripravo projektov celovite energetske prenove javnih stavb, in sicer z zagotavljanjem strokovne podpore pri določanju prednostnih projektov, pripravi teh projektov, opredelitvi izvedbenega modela, spremljanju in verifikaciji prihrankov energije itd., aktivno razvijala in spodbujala nove finančne modele za spodbuditev prenove javnih stavb in pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije ter zagotovila vzpostavitev sistema kakovosti za projekte energetske prenove javnih stavb. Za izvajanje nalog pospeševanja priprave in izvedbe prednostnih energetskih prenov oziroma prevzem vloge systemskega pospeševalca projektov ter skrbnika programa kakovosti se mora projektna pisarna kadrovsko okrepiti.

V skladu z *NEPN* je dodatno predvideno še bolj ciljno usmerjanje spodbud v okviru razpisov/povabil OP EKP v doseganje ciljnega deleža OVE in s tem zagotavljanje dodatne proizvodnje toplote iz OVE v javnem sektorju.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Zaradi izkušenj, pridobljenih v okviru izvajanja energetske prenove stavb javnega sektorja, je smiselno, da vlogo systemskega pospeševalca teh projektov prevzame ravno projektna pisarna. Zastavljeni cilji za zmanjševanje rabe energije in emisij TGP v stavbah javnega sektorja do leta 2030 so zahtevni, zato bo morala projektna pisarna obseg svojih aktivnosti v skladu s smernicami iz *NEPN* in *DSEPS 2050* razširiti in čim prej začeti z njihovim izvajanjem. Za izvajanje novih nalog se mora pisarna nujno kadrovsko okrepiti.

VIRI PODATKOV

- MzI DE, Projektna pisarna za energetske prenove javnih stavb
- MzI, Portal energetika, Projektna pisarna za energetske prenove javnih stavb (<http://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/energetska-prenova-javnih-stavb/projektna-pisarna/>)
- MzI, Portal energetika, Javne objave (<http://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (*DSEPS 2050*), Vlada RS, februar 2021 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf)

DATUM PRIPRAVE

30. avgust 2021

4 Oznake, slike in tabele

4.1 Seznam oznak in kratic

AN OVE	Akcijski načrt za obnovljive vire energije
AN sNES	Akcijski načrt za skoraj nič-energijske stavbe za obdobje do leta 2020
AN URE	Akcijski načrt za učinkovito rabo energije
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CRP	ciljni raziskovalni program
CSD	center za socialno delo
CTN	celostna teritorialna naložba
DE	Direktorat za energijo
DSEPS	Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb
DSEPS 2050	Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050
EED	Direktiva 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (Energy Efficiency Directive)
EK	Evropska komisija
ELENA	tehnična pomoč Evropske investicijske banke na področju energetske učinkovitosti (European Local Energy Assistance)
ENSVET	Energetsko svetovalna mreža za občane
EPBD	Direktiva o energetske učinkovitosti stavb 2010/31/EU (Energy Performance of Buildings Directive)
EPO	energetsko pogodbenišтво
ETS	shema za trgovanje z emisijami EU (EU Emission Trading Scheme)
EU	Evropska unija (European Union)
EZ-1	Energetski zakon
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
IPCC	Medvladni forum za spremembo podnebja (Intergovernmental Panel on Climate Change)
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije
KTG	kazalniki trajnostne gradnje
LEA	lokalna energetska agencija
LEK	lokalni energetske koncept
LIFE	Evropski program - instrument financiranja na področju okolja
LULUCF	raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (Land Use, Land-Use Change and Forestry)
MDDSZEM	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MK	Ministrstvo za kulturo
MOL	Mestna občina Ljubljana
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MORS	Ministrstvo za obrambo
MP	Ministrstvo za pravosodje
MSP	mala in srednje velika podjetja
Mzi	Ministrstvo za infrastrukturo

NEPN	Nacionalni energetska podnebni načrt
neETS	naprave, emisije ali sektorji zunaj sheme EU-ETS
NOD	nizkoogljična družba
OJS	ožji javni sektor
OP EKP	Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020
OP ROPI	Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013
OP TGP	Operativni program ukrepov za zmanjševane emisij toplogrednih plinov do leta 2020
OVE	obnovljivi viri energije
PP-EPS	Projektna pisarna za energetska prenova stavb
PRP	Program razvoja podeželja
PURES	Pravilnik o učinkoviti rabi energije
ReNSP15–25	Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
sNES	skoraj ničenergijska stavba
SPZ	Stvarnopravni zakonik
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SVRK	Služba vlade razvoj in kohezijsko politiko
SZ	Stanovanjski zakon
ŠJS	širši javni sektor v lasti države
TGP	toplogredni plini
TP	tehnična pomoč
UL	Uradni list
UNFCCC	Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja (United Nations Framework Convention on Climate Change)
URE	učinkovita raba energije
ZMOS	Združenje mestnih občin Slovenije
ZURE	Zakon o učinkoviti rabi energije
ZVO	Zakon o varstvu okolja

4.2 Seznam slik

Slika 1:	Delež emisij neETS v sektorju druga področja (široka raba) v letu 2019	6
Slika 2:	Levo: gibanje emisij v široki rabi v obdobju 2005–2019 glede na indikativni sektorski cilj. Desno: gibanje emisij v gospodinjstvih, in sicer dejanskih in normaliziranih glede na povprečno zimo. Posebej so prikazane normalizirane emisije iz rabe goriv za ogrevanje (Vir: IJS-CEU)	7
Slika 3:	Dosežene vrednosti kazalcev na področju stavb, prikazane glede na letne ciljne vrednosti v opazovanem letu 2019 in glede na ciljne vrednosti v letu 2020. Prikazane so relativne vrednosti kot odstotek potrebnega napredka v obdobju 2012–2020. (Vir: IJS-CEU)	8
Slika 4:	Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂ z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	9
Slika 5:	Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂ zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	10

Slika 6:	Finančni vzvod spodbud v javnem sektorju v obdobju 2012–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	20
Slika 7:	Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂ z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	24
Slika 8:	Kumulativni prihranek končne energije z ukrepi v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	26
Slika 9:	Kumulativna površina celovito energetske saniranih stavb v javnem sektorju v obdobju 2011–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	30
Slika 10:	Intenzivnost CO ₂ v komercialnem in institucionalnem sektorju leta 2005, v obdobju 2010–2019 in ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU).....	35
Slika 11:	Kumulativno zmanjšanje emisije CO ₂ zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	39
Slika 12:	Kumulativni prihranek končne energije zaradi izvajanja ukrepov URE in izrabe OVE v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019, pričakovana vrednost kazalca leta 2020 in njegove ciljne vrednosti do leta 2020 (Vir: IJS-CEU)	41
Slika 13:	Specifične emisije CO ₂ v stanovanjskem sektorju leta 2005 in v obdobju 2010–2019 ter ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU)	45
Slika 14:	Delež OVE v rabi goriv v široki rabi leta 2005, v obdobju 2010–2019 ter ciljne vrednosti kazalca do leta 2020 (Vir: SURS, IJS-CEU)	49

4.3 Seznam tabel

Tabela 1:	Pregled izvajanja instrumentov v stavbah	53
Tabela 2:	Novo načrtovani instrumenti v stavbah.....	54